

๖๑๐.๗๓๐๖๙

๒ 411๗

ร.๓

ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละตัวที่มีความสำคัญในการรับผิดชอบ

ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3

วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์

๑๒ ส.ค. ๒๕๓๙

ปริญญานิพนธ์

ของ

ยุพา ทิพย์ลงกต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม ๒๕๓๘

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195993

ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละตัวที่มีต่อความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ
วิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภธรรมประชารักษ์
จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ
ของ
ยุพา ทัพย์อลงกต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรวที่มีต่อความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภราชประชาสรรค์ ที่มีคะแนนความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรว กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ในการวิเคราะห์ใช้การทดสอบของวิลคอกันและการทดสอบของแมน-วิทนี

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น หลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น หลังจากได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรวมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF SENSITIVITY-TRAINING-GROUP ON PROFESSIONAL
ACCOUNTABILITY OF NURSING STUDENTS III OF SAWANPRACHARAK
NURSING COLLEGE IN CHANGWAT NAKORNSAWAN

AN ABSTRACT

BY

YUPA TIPALONGKOT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

MAY 1995

The purpose of this experimental research was to study the effect of sensitivity-training group on the Professional Accountability of Nursing students III of Sawanpracharak Nursing college in Changwat Nakornsawan . The subject of 16 students were randomly selected from the students whose Professional Accountability scores were lower than the percentile rank of 50. Then the subjects were equally divided into an experimental group and a control group, each group was consisted of 8 students. The experimental group participated in the sensitivity-training group while the control group was given the information. The research instrument was the Professional Accountability questionnaire. The data were analyzed by The Wilcoxon's Matched Pairs Signed-Rank Test and The Mann-Whitney U Test.

The results were as follows :

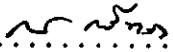
1. The Professional Accountability of Nursing students who participated in the sensitivity-training group was significantly higher than before the experiment at .01 level.

2. The Professional Accountability of Nursing students who were given the Professional Accountability information was significantly higher than before the experiment at .01 level.

3. The Professional Accountability of Nursing students who participated in the sensitivity-training group was significantly higher than those who were given Professional Accountability information at .01 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

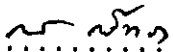
.... ประธาน

(รศ. กมลรัตน์ กรีทอง)

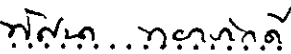
.... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก้องกัฏฐิ)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(รศ. กมลรัตน์ กรีทอง)

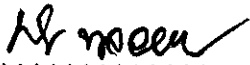
.... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก้องกัฏฐิ)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. ยูวดี เทียมประสิทธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 12 ... เดือน ... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2538

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ประธานที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี กรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุวดี เทียมประสิทธิ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ความห่วงใยและกำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พรหมพิศ วาณิชยการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์รสภา และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไข เครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์อุดม บารุงศรี ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำและให้ยืมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ขอขอบคุณ อาจารย์ราตรี เทียมจิตต์ ที่ช่วยให้กำลังใจและช่วยจัดหาเอกสาร เกี่ยวกับความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลให้

ขอขอบคุณ คุณพิษณุ รัตน์เลิศผล และคุณสุภาพร รัตน์เลิศผล ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเรื่องการจัดพิมพ์

ขอขอบคุณ คุณอรุณี อารีรักษ์ ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขอขอบคุณ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ที่ช่วยให้ความร่วมมือในการจัดเตรียม อุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

ขอขอบคุณ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่ให้ความร่วมมือในการถ่ายภาพวิดีโอทัศน

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเจริญศักดิ์ ทิพย์อลงกต และคุณแม่ ยี่ แซ่เตียว ที่คอยให้การดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณสุภลักษณ์ ทิพย์อลงกต และพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

ยุพา ทิพย์อลงกต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกลึก.....	8
ความหมายของการฝึกความรู้สึกลึก.....	8
ประวัติหรือความเป็นมาของการฝึกความรู้สึกลึก.....	12
วัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก.....	13
แนวคิดสำคัญ.....	17
กระบวนการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก.....	25
ผู้ฝึกหรือผู้นำกลุ่ม.....	29
บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม.....	32
วิธีการที่ใช้ในการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกลึก.....	35
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
งานวิจัยในประเทศไทย.....	37
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบ	
วิชาชีพพยาบาล.....	39
ความหมายของความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบ	
วิชาชีพพยาบาล.....	39

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ	
วิชาชีพพยาบาล.....	52
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	55
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	56
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	56
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	66
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	66
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	66
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
บทย่อ.....	69
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	69
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	69
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	70
วิธีดำเนินการทดลอง.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	72
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	75

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	84
ภาคผนวก ข	214
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	219

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แบบแผนการทดลอง.....	61
2	เปรียบเทียบความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ พยาบาลของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกริเว	67
3	เปรียบเทียบความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ พยาบาลของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับข้อเสนอแนะ.....	67
4	เปรียบเทียบผลต่างของความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ วิชาชีพพยาบาลของกลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะและกลุ่มที่เข้าฝึกความรู้สึกริเว	68
5	แสดงผลการวิเคราะห์ความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ วิชาชีพพยาบาลของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึก ความรู้สึกริเว.....	215
6	แสดงผลการวิเคราะห์ความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ วิชาชีพพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการให้ข้อเสนอแนะ.....	216
7	แสดงผลการวิเคราะห์ความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ วิชาชีพพยาบาล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	217

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงวัตถุประสงคของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละออง.....	14
2 แสดงองค์ประกอบความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการ ประกอบวิชาชีพพยาบาล.....	41

ภูมิหลัง

เมื่อเอ่ยถึง "วิชาชีพ" ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้หรือวิชาชีพที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์หรือไม่สุขสบายทั้งบวงแล้ว มีหลายคนคงนึกถึงวิชาชีพพยาบาล เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการช่วยเหลือแก่บุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งผู้ที่เจ็บป่วยและผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยยึดหลักว่าให้ความปลอดภัย ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและคงไว้ซึ่งสุขภาพอันดีของประชาชน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2529 : 99) ดังนั้นผู้จะประกอบวิชาชีพพยาบาลนี้ จึงถูกคาดหวังจากบุคคลทั่วไปว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีความเมตตา-กรุณา มีสำนึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเสียสละ และมีความอดทนสูง (เต็มสิริ บุญสิงห์. 2529 : 19) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติ ที่ได้อภิปรายถึงความคาดหวังในบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ว่า ต้องการให้เป็นผู้ที่มีความรักความเมตตา มีความเห็นอกเห็นใจ มีความเอื้ออาทร และมีความซื่อสัตย์ รวมทั้งมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล (เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศึกษา 2536 : 155-156) โดยเฉพาะในส่วนของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลนั้น เป็นคุณลักษณะของวิชาชีพพยาบาลที่สังคมคาดหวังมากที่สุด เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อชีวิตและความตาย และเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของมนุษย์ (วิเชียร ทวีลาภ. 2534 : 4) หากผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพนี้ขาดคุณลักษณะข้อนี้ ชีวิตของผู้รับบริการจะเสี่ยงอันตรายมาก ผู้ที่ไม่พิจารณาจะต้องพิจารณาเพราะความเพิกเฉยที่จะดูแลป้องกัน ผู้ที่ไม่ควรเจ็บหนักอาจมีอันต้องเจ็บป่วยหนักหรือถึงแก่ชีวิตไป เพราะความเกียจคร้าน หรือสับเพรา ไม่สนใจที่จะพิจารณาไตร่ตรอง ระมัดระวัง และให้การช่วยเหลือตามควร (ลออ หุตางกูร. 2523 : 77-78)

ความสำนึกในความรับผิดชอบในวิชาชีพพยาบาลนั้นจะช่วยให้เกิดความสำนึกและประสิทธิภาพในงานพยาบาล กล่าวคือ จะมีการพิจารณาไตร่ตรองเสมอก่อนที่จะลงมือในการทำให้การปฏิบัติงานการพยาบาล ไม่ใช่การปฏิบัติงานลักษณะของการลองผิดลองถูกหรือเพียงว่า

งานเสร็จสิ้น (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2535 : 826-829) ดังที่ สัณญา สัณญาวิวัฒน์ (2524 : 76) กล่าวว่า การกระทำทุกอย่างจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของบุคคล บุคคลที่มีความรับผิดชอบย่อมเอาใจใส่ในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำย่อมไม่สนใจในหน้าที่การงาน ปล่อยปละละเลยเป็นผลให้ตนเองและสังคมเสียหายได้

วิทยาลัยพยาบาลเป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ในการสร้างผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ก็ได้คาดหวังว่าผลผลิตของการศึกษาพยาบาลนั้น ควรเป็นผู้มีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้ก่อรูปด้วยองค์ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี ในเรื่องความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลนั้น เป็นคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา เพราะเป็นคุณลักษณะที่จะเอื้อให้เกิดคุณภาพของการพยาบาล และคุณค่าของวิชาชีพพยาบาลให้เด่นชัดขึ้น

จากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 โดยการให้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ว่าควรมีการพัฒนาคุณลักษณะใดให้เกิดในนักศึกษาพยาบาล จำนวน 85 คน พบว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลร้อยละ 60 มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีการพัฒนาในเรื่องความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลให้มีเพิ่มขึ้น เพราะนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลน้อย โดยแสดงออกดังนี้ เมื่อแจกยารับประทานให้ผู้รับบริการผิวดน นักศึกษาพยาบาลรู้สึกไม่สบายใจ แต่นักศึกษาพยาบาลจะไม่แจ้งต่อหัวหน้าเวรหรืออาจารย์พยาบาล ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนในการให้การพยาบาล โดยในการปฏิบัติการพยาบาลไม่วางแผนการพยาบาลล่วงหน้า แต่จะให้การพยาบาลตามอาการของผู้รับบริการ ไม่ตระหนักถึงผลดี ผลเสียของการปฏิบัติการพยาบาล โดยเมื่อซักถามถึงเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล ผลดีผลเสียที่ผู้รับบริการจะได้รับ นักศึกษาพยาบาลตอบไม่ได้หรือตอบไม่สอดคล้องกับหลักวิชา

ในการพัฒนาความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล สามารถจะกระทำได้ทางหนึ่ง คือการสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นก่อน (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2535 : 835) เพราะในความเข้าใจตนเองนั้นจะช่วยทำให้เข้าใจต่อพฤติกรรม ความรู้สึกร่างกายและความคิดของตน และปรับพฤติกรรมของตนเองได้เหมาะสม

ส่วนในการเข้าใจผู้อื่นจะกระทำโดยสะท้อนกลับด้วยการวิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งวิธีการที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้วยการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว เพราะเป็นการพัฒนาตนเอง โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มเน้น การฝึกฝนประสาทความรู้สึกของร่างกายให้ไวต่อการรับรู้มากขึ้น ทั้งทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย รู้จักสังเกตถึงการแสดงออกทางกิริยาท่าทางต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการรับรู้ และพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม สิ่งในกลุ่มย้ำ ได้แก่ ประสพการณ์ "ที่นี่และเดี๋ยวนี้" การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเปิดเผยตนเอง ซึ่งทั้ง 3 สิ่งนี้จะนำไปสู่การเจริญส่วนบุคคล และจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น (Shaffer and Galiski. 1974 : 200-202) มีการใช้การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวมาพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ เช่น ผลการวิจัยของพรเทพ ช้อยหิรัญ (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2532 : 56-59) ซึ่งได้ดำเนินการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวนี้ไปพัฒนามนุษยสัมพันธ์ของนิสิตวิชาเอกแนะแนวชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกความรู้สึกไวมีมนุษยสัมพันธ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (รชมน สุขชุม. 2533 : 137-139) ได้ดำเนินการฝึกความรู้สึกไวนี้ไปพัฒนาอัตมโนทัศน์ของข้าราชการครูระดับบริหาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกความรู้สึกไวทุกคนมีคะแนนจากแบบทดสอบอัตมโนทัศน์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว มาใช้เพื่อพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภธรรมศาสตร์ประชาภิรักษ์ จังหวัดนครสวรรค์

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการ

พยาบาลก่อนและหลังได้รับการให้ข้อสนเทศ

3. เพื่อเปรียบเทียบความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วมกับนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อสนเทศ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงขึ้นหลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วม

2. นักศึกษาพยาบาลมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้ข้อสนเทศ

3. นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วม มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อสนเทศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่อาจารย์แนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความชำนาญในการใช้กลุ่มฝึกความรู้สึกร่วม นำไปพัฒนาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภธรรมประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2537 ซึ่งมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 35 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสนใจใน ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ได้แก่

3.1.1 การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

3.1.2 การให้ข้อเสนอแนะ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว (Sensitivity Training Group)

หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักศึกษาพยาบาลได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกไวต่อพฤติกรรมของตนเอง และผู้อื่น และเรียนรู้ในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความไว้วางใจ สามารถเปิดเผยตนเอง และให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และนำประสบการณ์จากการฝึกความรู้สึกไวไปพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล การฝึกความรู้สึกไวนี้จะใช้เวลาฝึกติดต่อกัน 3 วัน รวม 22 ชั่วโมง แบ่งเป็น 2 ระยะคือ

1.1 ระยะแรก เป็นระยะละลายพฤติกรรม โดยทำให้นักศึกษาพยาบาลที่เข้ารับการฝึกมีความคุ้นเคยกัน รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น และมีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีในการฝึกความรู้สึกไว และฝึกความไวให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลด้วย และยังเป็นระยะที่ให้นักศึกษาพยาบาลได้ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลตระหนักรู้และมีความรู้สึกลต่อการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้การพยาบาลนั้นบรรลุตามเป้าประสงค์ และมีประสิทธิภาพ งานที่นี้แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล และด้านการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ ขอบเขตหน้าที่ที่นักศึกษาพยาบาลที่ต้องปฏิบัติประกอบด้วย การให้ยา การทำความสะอาดแผล การทำความสะอาดร่างกาย และการให้คำแนะนำด้านสุขภาพ

3.2 ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ การมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล มีการวางแผนในการให้การพยาบาล ปฏิบัติตามแผนการพยาบาล

3.3 ด้านการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ การรู้และคำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกละ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกละ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกละ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกละ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกละ

1.1.1 ความหมายของการฝึกความรู้สึกละ

การฝึกความรู้สึกละ (Sensitivity Training) ได้เข้ามามีบทบาทในทางจิตวิทยาฐานะที่เป็นประสบการณ์หนึ่งที่นักกระบวนการกลุ่มมาใช้เพื่อพัฒนามนุษย์ เป็นการบำบัดรักษาคนปกติ ในประเทศไทยการฝึกความรู้สึกละมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น การฝึกความรู้สึกละในการรับรู้การฝึกความรู้สึกละต่อการรับรู้ การฝึกความรู้สึกละเป็นกลุ่ม การฝึกฝนประสาทรับรู้ความรู้สึก การฝึกอบรมแบบควบคุมอารมณ์อ่อนไหว การฝึกกลุ่มสัมพันธ์และการรับรู้ ในที่นี้ผู้วิจัยใช้ชื่อในการวิจัยว่า การฝึกความรู้สึกละ

การฝึกความรู้สึกละ กู๊ด (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 138; อ้างอิงจาก Good. 1973 : 619) ได้ให้ความหมายว่าเป็นเทคนิคของกลุ่มซึ่งมีความหมายที่จะทำให้นบุคคลมีความรู้สึกสัมผัสเร็วทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งตระหนักว่าตนมีอิทธิพลต่อผู้อื่น

หรือผู้อื่นมีอิทธิพลต่อตนเองอย่างไร ฮอฟ (ทองเรียบ อมรัชกุล.2520 : 138 ; อ้างอิงจาก Hopke. 1968 : 328) ให้ความหมายในทางองเดียวกันว่า หมายถึง การเพิ่มสมรรถภาพของบุคคลในการที่จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับบุคคลและสถานการณ์ การรู้จักตนเองอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง การหาความหมายที่มีนัยสำคัญต่อชีวิต และการริเริ่มกระบวนการ เพื่อความเจริญงอกงามของตนเองให้สูงสุดเท่าที่จะทำได้

ทิสนา แชนมณี (2522 : 180) กล่าวว่า การฝึกความรู้สึกไวก็คือการฝึก หรือพัฒนาทักษะในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างความนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดี และยอมรับข้อดีและข้อเสียของตนเอง การฝึกทักษะในการรู้จักและเข้าใจตนเองเป็นรากฐานให้บุคคล เข้าใจในจิตใจ และพฤติกรรมของผู้อื่น เช่นเดียวกับ ถวิล ชาราภรณ์ (2522 : 111) ที่กล่าวว่า การฝึกความรู้สึกไว คือ การให้ผู้เรียนอยู่กันเป็นกลุ่ม ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการที่จะสำรวจหาข้อเท็จจริงในตนเอง โดยอาศัยการให้ข้อดี ชม ชื่นชมซึ่งกันและกัน (Feedback) กลุ่มเปรียบเสมือนเป็นห้องปฏิบัติการทดลองของผู้เรียน ในการที่เขาจะลองผิดลองถูก และทดลองพฤติกรรมและความรู้สึกแนวใหม่ ๆ จากกระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ พัฒนาความเข้าใจความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง และของผู้อื่น ความเชื่อถือว่าวางใจกันและการเปิดเผยก็จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น และสงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 160) กล่าวว่า คือ การจัดประสบการณ์กลุ่มให้กับบุคคลหรือทีมปฏิบัติงาน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาบางสิ่งบางอย่างให้กับบุคคล เป็นการจัดให้บุคคลได้มีโอกาสดแสดงความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของแต่ละคน มีการให้และรับข้อมูลย้อนกลับ มีการทดลองพฤติกรรมใหม่ซึ่งจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาการยอมรับและเข้าใจผู้อื่น เรียนรู้จักตนเอง ตลอดจนเรียนรู้ธรรมชาติของกลุ่มที่จะมีประสิทธิภาพในการทำงานหรือการแก้ปัญหา

ส่วน เมธาวิ เวียงเกตุ (2525 : 8) ให้ความจำกัดความว่า การฝึกความรู้สึกไว หมายถึง การที่บุคคลปกติมาอยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดย่อมที่มีโครงสร้าง และความสัมพันธ์แบบอิสระที่ สมาชิกจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น (Personal-Interpersonal) โดยเน้นถึงกระบวนการ (Process) ให้ความสำคัญแก่การตระหนักรู้ ความไวในการรับรู้ และการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่อยู่ในกลุ่มจะนำไปสู่การแสวงหาความหมายของชีวิตและการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ

แบรดฟอร์ด กิบบี และเบนเน่ (พิสิทธิ บทุมบาล. 2533 : 11 ; อ้างอิงจาก Bradford, Gibb and Benne. n.d.) กล่าวว่า การฝึกความรู้สึกไว หมายถึง กลุ่มการฝึกความไวในการรับรู้ แบบกลุ่มที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบอิสระ ซึ่งสมาชิกจะได้เรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับสมาชิกนั่นเอง หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว ข้อมูล และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเป็นลักษณะเช่นเดียวกับ สังคมเล็กที่สมาชิกได้เผชิญกับความยากลำบากในการดำรงชีวิตและอำนวยความสะดวกต่อไป ส่วนลูบิน และเอ็ดดี้ (Lubin and Eddy. 1970 : 305-309) ได้กล่าวถึง การฝึกความรู้สึกไวว่าเป็นแนวทางที่เอื้ออำนวยให้เกิดความเจริญส่วนบุคคล (Personal Growth) กับบุคคลปกติ ซึ่งในภาวะปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะแน่นอนว่า ช่วยส่งเสริมบุคคลในด้านความต้องการที่จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับบุคคล และสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ยิ่งขึ้น ทั้งการรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง เที่ยงตรงและพบกับความหมายของชีวิตอันเป็นสิ่งสำคัญ เป็นการเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลอย่างเต็มที่

นอกจากนี้ โกลมวิสกี และบลัมเบิร์ก (Golembiewski and Blumberg. 1976 : 6) กล่าวว่า การฝึกความรู้สึกไว หมายถึง การฝึกความไวในการรับรู้ เป็นประสบการณ์ในสังคมซึ่งย่อส่วนลงมา โดยจะมีการมุ่งที่จะทำงานด้วยกระบวนการซึ่งเน้นการสำรวจ ค้นคว้า ทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรม อีกทั้งยังเป็นการช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ในหมู่สมาชิก มีบรรยากาศที่ปลอดภัย และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สมาชิกจะเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้เอง โดยมีผู้นำกลุ่มคอยให้การแนะแนวทางเท่านั้น สอดคล้องกับความหมายของ สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (2527 : 5) ว่า การฝึกความรู้สึกไว คือ การพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการของการค้นพบตนเอง เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเองให้ดียิ่งขึ้นตลอดทั้งการยอมรับตนเองและหาทางพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตในสังคมและพิจารณาสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ (Self Awareness) เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นที่แสดงออกมา อันจะส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขมากขึ้น และยังจะเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังจะช่วยให้ผู้ที่ฝึกตามกระบวนการนี้ ได้เข้าใจถึงศิลปะที่จะเข้าเป็นที่จะเข้าใจบุคคล อันประกอบด้วย วิธีการสร้างศิลปะในการรู้จักคน การปฏิบัติตนเพื่อที่จะให้รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งศิลปะที่จะทำตนให้เป็นที่ยอมรับด้วย และทองเรียน

อมรรักษ์กุล (2526 : 33) กล่าวว่าการศึกษาความรู้สึกไว หมายถึง กลุ่มที่ได้รับประสบการณ์ที่ช่วยให้บุคคลที่เข้ามาอยู่ในกลุ่ม ได้เพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้สึกที่เป็นอยู่จากประสบการณ์ที่เป็นปัจจุบัน และกำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น (Here and Now) รวมทั้งตระหนักรู้ปฏิกิริยาของตนเองที่มีต่อผู้อื่น ความประทับใจที่มีต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลตลอดจนการเพิ่มความเข้าใจแนวโน้มต่าง ๆ ของการสื่อความหมายและการโต้ตอบผู้อื่นในลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับ

สำหรับ ผกา บุญเรือง (2525 : 30-31) กล่าวว่าการศึกษาความรู้สึกไวนี้ ควรเรียกชื่อว่า กลุ่มการศึกษาประสาทความรู้สึก หมายถึง กลุ่มในการฝึกฝนประสาทความรู้สึกของร่างกายให้ไวต่อการรับรู้ความรู้สึกมากขึ้น ทั้งหู ตา จมูก ลิ้น กาย สัมผัสเกิดถึงการแสดงออกทางกิริยา ท่าทางและพฤติกรรมการแสดงออกทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับท่าทีหรือความรู้สึกของคู่สนทนามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการรับรู้ และพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม ท้าให้เข้าใจกระบวนการกลุ่มได้ดีขึ้น สิ่งในกลุ่มทำได้แก่ ประสบการณ์ "ที่นี่และเดี๋ยวนี้" การส่งผลย้อนกลับ การเรียนรู้ทักษะ และความจริงในตัวบุคคล การเปิดโอกาสให้บุคคลได้เผชิญกับเหตุการณ์ที่ถูกต้องเป็นจริงเป็นจัง พร้อมทั้งอธิบายความจริงเหล่านั้นอย่างเปิดเผยต่อกันภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ พิสิทธิ์ ปทุมบาล (2533 : 11) ให้ความหมายของการฝึกความรู้สึกไวว่า คือ กระบวนการพัฒนาคนในคนปกติโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกได้ใช้เทคนิคการฝึกฝนประสาทรับรู้ความรู้สึกทุกชนิดของร่างกาย อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การรับรู้ความรู้สึก การเรียนรู้ที่จะได้จากการเข้ากลุ่ม

นอกจากนี้ พรเทพ ช้อยหิรัญ (2532 : 9) กล่าวถึงการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เข้ากระบวนการกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมร่วมกันภายในช่วงเวลาต่อเนื่องและนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกมาวิเคราะห์โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นมีความรู้สึกไวต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกได้มีการเข้าใจตนเอง และผู้อื่นอย่างถูกต้องสามารถสื่อสาร และมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การฝึกความรู้สึกไว หมายถึง วิธีการพัฒนาตนเองโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

ในช่วงเวลาต่อเนื่อง ทั้งด้านที่เกี่ยวกับความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมซึ่งกันและกัน มีการเปิดเผยตนเองและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาความเจริญส่วนบุคคล

1.1.2 ประวัติหรือความเป็นมาของการฝึกความรู้สึก

ในปี ค.ศ. 1946 เลวิน (Lewin) และคณะได้จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับทักษะของกลุ่มขึ้น เพื่อต้องการให้ผู้เข้าท้องถิ่นยอมรับกฎหมายฉบับหนึ่งที่จะนำมาใช้การประชุมปฏิบัติการมักจัดกันในตอนเย็น โดยเน้นสภาพของความเป็นปัจจุบันอย่างมาก ต่อมาในปี ค.ศ. 1947 ได้ประชุมอีกครั้งที่เมืองเบเทล (Bethel) เพื่อร่วมพัฒนาห้องปฏิบัติการฝึกแห่งชาติ (The National Training Laboratory) และมีการสร้างกลุ่มฝึกทักษะเบื้องต้น (The Basic Skill Training Group) ขึ้น มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

1. ให้ความรู้แก่สมาชิกด้านทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของกลุ่ม
2. จัดฝึกฝนทักษะที่จำเป็นแก่สมาชิก และผู้นำกลุ่ม
3. จัดให้มีการฝึกปฏิบัติ โดยเน้นความเป็นปัจจุบันให้มาก
4. แสดงให้เห็นถึงการนำประสบการณ์จากกลุ่มชนิดนี้ไปประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้

5. ช่วยให้ผู้สมาชิกได้มีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองที่แท้จริงอย่างถูกต้อง ชัดเจน และตระหนักถึงความสำคัญของสัมพันธภาพภายในกลุ่ม

6. ช่วยพัฒนาสมาชิกด้านความเข้าใจในคุณค่าของประชาธิปไตย

7. ฝึกให้ผู้สมาชิกได้รู้จักวิธีการเป็นผู้นำกลุ่มชนิดนี้ได้

และต่อมาในปี ค.ศ. 1950 ได้นำกลุ่มฝึกทักษะเบื้องต้นมาปรับปรุงใหม่เป็นกลุ่มอบรม (Training Group) ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นหลาย ๆ ชื่อด้วยกัน เช่น กลุ่มที (T-Group) กลุ่มฝึกความรู้สึก (Sensitivity Training Group) กลุ่มฝึกปฏิบัติการ (Laboratory Training Group) เป็นต้น การที่กลุ่มอบรมมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เนื่องจากกลุ่มไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน มักขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิกในกลุ่มเป็นสำคัญ และหลังจากปี ค.ศ. 1950 เป้าหมายของการฝึกอบรมซึ่งเคยเน้นในเรื่องการพัฒนาองค์การอย่างเดียวนั้น หันมาสนใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการกลุ่มพัฒนาบุคคล ซึ่ง

กลายมาเป็นกลุ่มฝึกความรู้สึกไว โดยมีกระบวนการและบทบาทของผู้นำเช่นเดียวกับกลุ่มฝึกอบรม แต่มีข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดอยู่ 3 ประการ คือ ประการแรก กลุ่มฝึกความรู้สึกไวจะนำปัญหาที่เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในกลุ่มหรือจากผู้นำมาเรียนรู้ ในขณะที่กลุ่มฝึกอบรมจะใช้ข้อมูลหรือปัญหาตามความต้องการของกลุ่มที่รวบรวมเข้ามาในขณะนั้น ดังนั้น ข้อมูลของกลุ่มฝึกความรู้สึกไว จะเป็นข้อมูลจากประสบการณ์ที่แท้จริงของสมาชิกกลุ่ม ประการที่สอง กลุ่มฝึกความรู้สึกไวจะให้ความสนใจข้อมูลที่เกิดจากความรู้สึก หรือเรื่องราวที่ปรากฏขึ้นในกลุ่ม แต่สำหรับกลุ่มฝึกอบรมนั้นจะเกี่ยวข้องกับข้อมูลภายนอก เช่น ความคิดเกี่ยวกับการจ้างงาน ทักษะที่สัมพันธ์กับการทำงาน ทฤษฎีการประชุม เป็นต้น และประการที่สาม เป็นความแตกต่างเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มไปใช้โดยกลุ่มฝึกอบรมจะมุ่งนำความรู้ที่ได้ไปจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับงานของบุคคลและองค์การ ในขณะที่กลุ่มฝึกความรู้สึกไวจะเน้นการนำความรู้ไปแก้ปัญหาของบุคคล เพื่อให้เกิดความเจริญส่วนบุคคล (พรเทพ ช้อยศิริณ. 2532 :10-11 ; อ้างอิงจาก Hansen. 1980 : 102-103)

สำหรับประเทศไทย หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งเอกชนและรัฐบาล ก็เริ่มมีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคล โดยนำเอาการฝึกความรู้สึกไวไปฝึกปฏิบัติเพื่อประโยชน์ต่อการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะเมื่อบุคคลเรียนรู้ตนเอง ปรับปรุงตนเองได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมทำให้สามารถทำงานได้ผลดีด้วย (คมเพชร ฉัตรสุณกุล. 2530 : 8)

1.1.3 วัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

โจนส์ (ทองเรือน อมรัชกุล. 2520 : 141; อ้างอิงจาก Jones. 1972 : 146) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการฝึกความรู้สึกไว ได้แก่

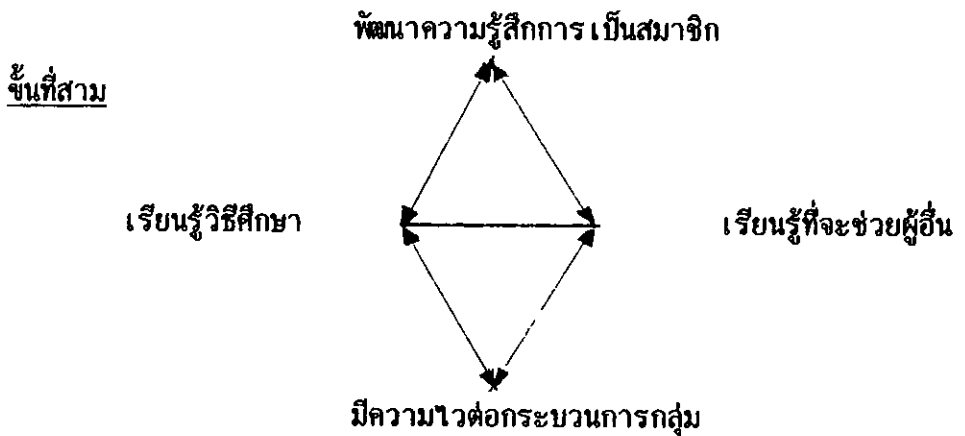
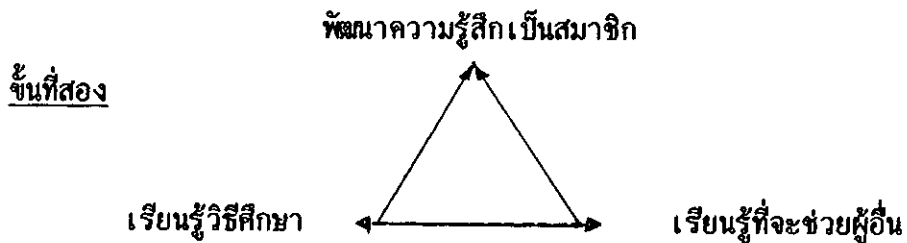
1. การก่อให้เกิดความรู้ (Awareness)
2. เพื่อการสร้างทักษะ (Skill Building) โดยพยายามช่วยให้บุคคลที่เข้ามาร่วมอยู่ในกลุ่มได้เพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้สึกที่เป็นอยู่จากประสบการณ์ หรือพฤติกรรมของตนที่มีต่อผู้อื่น
3. เพื่อสร้างความประทับใจที่มีต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทำให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล
4. เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการฟัง การเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเฉพาะ

เจาะจง ความสามารถที่จะบอกอย่างมีประสิทธิภาพว่ามีอะไรเกิดขึ้นในตนเองขณะนี้

5. เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการที่จะมีปฏิริยาได้ตอบกับผู้อื่นในรูปของการส่งผลย้อนกลับ

ต่อมา แบรดฟอร์ด (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2535 : 12-13 ; อ้างอิงจาก Bradford. 1968 : 213-215) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกๆ มีลำดับขั้นตามภาพดังนี้

ขั้นต้น เรียนรู้วิธีศึกษา <-----> เรียนรู้ที่จะช่วยผู้อื่น

ภาพประกอบ 1 แสดงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกๆ

ขั้นต้น เป็นขั้นวิธีการในการเรียนรู้และเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

(Learning how to learn and learning how to give help) เริ่มจากการ

ที่บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยอาศัยการวิเคราะห์ และรับรู้สภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นที่สอง เป็นขั้นพัฒนาความรู้ลึกของการเป็นสมาชิกในกลุ่ม (Growth in effective membership) ขั้นนี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ที่จะทำให้กลุ่ม บรรลุวัตถุประสงค์ เรียนรู้ถึงการให้และการรับ การยอมรับบุคคลอื่น ตลอดจนเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในบรรยากาศของการช่วยเหลือ ร่วมมือกันแก้ปัญหา รวมทั้ง กระบวนการการเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่สาม เป็นขั้นที่มีความไวต่อกระบวนการกลุ่ม (Becoming sensitive to group process) ขั้นนี้จะเกิดจากการที่สมาชิกได้มีประสบการณ์จริงที่ผ่านการ วิเคราะห์ รวมทั้งเรียนรู้ถึงสภาพการณ์และการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกได้ พัฒนาความไวในการรับรู้ต่อกระบวนการกลุ่มและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

ส่วน โกลมวิสกี และบลัมเบิร์ก (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2532 : 11 ; อ้างอิงจาก Golemiewski and Blumberg. 1976 : 11) กล่าวว่า การเข้ากลุ่ม ฝึกความรู้ลึกไวมีส่วนช่วยในการเจริญส่วนบุคคล (Personal Growth) และจะพัฒนา บุคคล 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถปรับปรุงคุณภาพของความรู้ ความคิด รวมทั้งความไว ในการรับรู้เกี่ยวกับความต้องการของตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจลึกซึ้งและมีความ สามารถที่จะพัฒนาแนวทางที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในตนเองและผู้อื่น

2. ช่วยให้ผู้บุคคลเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

3. ช่วยให้ผู้บุคคลเพิ่มคุณค่าของตนเองและเพิ่มพูนการยอมรับตนเองและผู้อื่น ทักษะดังกล่าวสอดคล้องกับสถาบันฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการแห่งชาติ N.T.L.

ที่กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้ลึกไวไว้ดังนี้ คือ (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2532 : 11 ; อ้างอิงจาก Golemiewski and Blumberg. 1976 : 15-16)

1. เพื่อให้รู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง
2. เพื่อให้เข้าใจผู้อื่นดีขึ้น และรู้ถึงอิทธิพลของบุคคลที่มีต่อกันในกลุ่ม
3. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการกลุ่มดีขึ้น และเพิ่มพูนทักษะในการอยู่ร่วมกัน ในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อเพิ่มพูนการรับรู้ในลักษณะสังคมที่กว้างขึ้น

5. เพื่อให้มีความรู้เรื่องกลไกของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

นอกจากนี้ สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (2527 : 5) กล่าวว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละเป็นการพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีจุดประสงค์ดังนี้

1. ให้ความเข้าใจและยอมรับธรรมชาติของมนุษย์

2. ให้ออมรับและพัฒนาตนเอง

3. ให้ความเข้าใจและยอมรับผู้อื่นให้มากขึ้น

4. ให้ความมีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น

5. เพื่อให้มีความสุข มีขวัญและกำลังใจดีขึ้น

6. เพื่อให้มีการทำงานดีขึ้น

สำหรับ สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 160) กล่าวว่า การเข้ากลุ่มมีความรู้สึกละ มีเป้าหมายในการพัฒนาบางสิ่งบางอย่างให้กับบุคคล เช่น

1. เพื่อความไวในการรับรู้พฤติกรรมและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของผู้อื่น และตนเอง

2. เพิ่มความเข้าใจและความไวในการรับรู้เกี่ยวกับ กระบวนการที่จะส่งเสริมหรือขัดขวางการทำงานของกลุ่ม เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม

3. เพิ่มทักษะในการวิเคราะห์ และวินิจฉัยสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม

4. ช่วยให้เห็นเป้าหมายและค่านิยมของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นที่กระจ่างชัด และช่วยให้บุคคลได้พัฒนาค่านิยม เป้าหมายที่สอดคล้องกับความเป็นประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาของบุคคลและกลุ่ม

เช่นเดียวกับ เบนนิส และเชปาร์ด (โยธิน คັນสนมฤทธ. 2530 : 88 ; อ้างอิงจาก Bennis and Shepard.1974) ที่กล่าวว่า การฝึกความรู้สึกละมีจุดประสงค์หลักอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติตนในกลุ่ม ในลักษณะที่เขาสามารถแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายบุคคลนั้นเข้ากลุ่ม

2. เพื่อให้บุคคลได้แน่ใจว่า ตนจะได้รับประสบการณ์ของกลุ่มอย่างมีความหมาย

และเป็นรางวัล คือ มีการสื่อสารอย่างดี สมาชิกสามารถที่จะแสดงความรู้สึกของตนเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับตนเองได้อย่างมีอิสระ และยอมรับผู้อื่นดุจดังเอ็กต์บุคคล ซึ่งมีสิทธิ์ที่จะแสดงความรู้สึก ความเชื่อ และค่านิยมของตนด้วย

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาบุคคลโดยผ่านการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งให้ความสำคัญต่อการตระหนักรู้ (Awareness) ความรู้สึกไวในการรับรู้ (Sensitivity) เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งพัฒนาการช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจมีการให้อภัย ไม่เห็นแก่ตัว ร่วมมือกัน ตลอดจนการให้กำลังใจโดยผ่านกระบวนการกลุ่มที่จัดขึ้นอย่างมีลำดับขั้น เพื่อให้ประสบการณ์ขณะที่อยู่ร่วมกันนำไปสู่การพัฒนาบุคคลอย่างเต็มที่

1.1.4 แนวคิดสำคัญ (Key Concept)

การฝึกความรู้สึกไว (เพียเงิ สินธุนาคร. 2521 : 14-15) เป็นการสร้างห้องทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ขึ้น ซึ่งหมายถึง สถานที่ที่ผู้เข้ารับการฝึกจะสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนอื่น ๆ ได้ สามารถทดลองพฤติกรรมของตนเองและรับการวิจารณ์ (Feedback) ที่ตรงไปตรงมาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เขาแสดงออกไป ลักษณะสำคัญของการฝึกความรู้สึกไว คือ

1. เป็นการฝึกที่มุ่งกระบวนการมากกว่าเนื้อหา มุ่งเข้าใจผลทางอารมณ์และปฏิกิริยาที่สมาชิกในกลุ่มก่อขึ้นว่ามีผลอย่างไรต่อสมาชิกอื่น มุ่งพิจารณาความรู้สึกและอารมณ์ เน้นการเรียนรู้ทางอารมณ์มากกว่าการเรียนรู้ทางความคิด

2. การฝึกนี้จะสร้างความคับข้องใจ (Frustration) ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เข้าฝึก ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการฝึกแบบนี้ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกได้มองดูตนเอง เรียนรู้พฤติกรรมบางอย่างของตนเอง ซึ่งผู้อื่นรู้แต่ตนเองไม่มีโอกาสรู้ได้ในสภาพปกติ ผู้เข้ารับการฝึกจะเกิดความคับข้องใจขึ้นเมื่อรู้ว่าสิ่งที่ตนนึกคิดไว้เกี่ยวกับตนเองไม่ถูกต้อง ความคับข้องใจนี้จะเป็แรงผลักดันให้คน ๆ นั้นพัฒนาตนเอง

3. เวลาที่ใช้ในการฝึกอาจใช้เวลา 3-4 สัปดาห์ โดยใช้เวลา 6-8 ชั่วโมงต่อวันหรือใช้เวลาเพียง 2 1/2 วัน รวมเวลาฝึกประมาณ 20 ชั่วโมง หรือมากกว่านั้น

หรือถ้าเป็นการฝึกชนิด "Marathon" อาจเริ่มตั้งแต่วันศุกร์จนกระทั่งบ่ายวันอาทิตย์

ส่วน วิลเลียมสัน และบิกส์ (ทองเรียน อมรัชกุล. 2520 : 142 ; อ้างอิงจาก Williamson and Biggs. 1976 : 253) ได้แยกประเภทของกลุ่มฝึกอบรมว่า กลุ่มการฝึกความรู้สึกไว เป็นกลุ่มที่แสดงความรู้สึกส่วนตัว (Personal Expression) กลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบหรือกระสวนในการแสดงออกทางอารมณ์จากผู้นำกลุ่ม การตระหนักรู้เกี่ยวกับประสาทสัมผัสต่าง ๆ การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสวนที่เกี่ยวกับอารมณ์และร่างกาย จุดสำคัญของกลุ่มอยู่ที่การสร้างความจริงให้แก่ตัวเองสูงสุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งเรียกว่าการบรรลุศักยภาพแห่งตน (Self Actualization) สอดคล้องกับ สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (2528 : 9-26) ได้กล่าวถึงการฝึกความรู้สึกไว สรุปความเป็น การฝึกฝนประสาทรับความรู้สึกเป็นการฝึกฝนประสาทเครื่องรับทุกชนิดที่ใช้ในการสนทนา และรับความรู้สึก เช่น สัมผัส เสียง การพูด สัมผัส ทำทาง ทักษะคิด และพฤติกรรม ในการฝึกประสาทรับความรู้สึกนี้ การสนทนาจะแบ่งออกได้เป็น 3 ตอน คือ ผู้พูด เรื่องราวที่กำลังสนทนา และผู้ฟัง ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้พูด การฝึกฝนประสาทรับสัมผัสจะพิจารณา 3 ทาง คือ ประการที่หนึ่ง การสื่อสารโดยใช้คำพูด ผู้เข้าฝึกจะต้องพยายามจับความหมายที่แสดงออก เนื่องจาก สัมผัส จังหวะ เสียง และวิธีการพูด ประการที่สอง การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด เป็นเรื่องของการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางประการสุดท้าย ได้แก่ ความรู้สึก หมายถึงเจตคติที่มีต่อตนเองต่อเรื่องราวที่กำลังสนทนากัน และต่อผู้ที่สนทนาด้วย ส่วนเรื่องที่กำลังสนทนากัน มีสิ่งที่จะต้องฝึกฝน 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก เนื้อหา ทิศทาง และความสัมพันธ์ของเรื่องราวในการสนทนา ประการที่สอง การแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนาโดยไม่ใช้คำพูดในเชิงสนับสนุนหรือหักล้าง รวมทั้งผลที่เกิดจากการสนทนาที่แสดงออกได้ด้วยความรู้สึก การฝึกฝนประสาทรับความรู้สึก ในการสนทนาประเภทที่สามได้แก่ ผู้ฟังจะต้องพิจารณาถึงความรู้สึกที่ผู้ฟังมีต่อผู้พูด และเรื่องราวที่ตนกำลังรับฟังอยู่ ยิ่งกว่านั้นยังต้องพิจารณาถึงความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อตนเอง ทั้งการใช้คำพูด วิธีการฝึกฝนการฟัง ได้แก่ 1. วิธีการทดลอง 2. วิธีการอภิปราย 3. การเล่นเกมบทบาท 4. การเล่นเกมสลับและจัดสภาพการณ์ให้เหมือนจริง 5. การศึกษารายกรณี และ 6. ยุทธศาสตร์การใช้คำถาม (Question Strategy)

มาร์แชล (พิสิทธิ์ ปทุมมาล. 2533 : 12 ; อ้างอิงจาก Marshall. 1970 :

18) ได้กล่าวถึง ลักษณะเฉพาะของการฝึกความรู้สึกไว้ ว่าเป็นประสบการณ์ในห้องทดลอง ที่มีสมาชิกตั้งแต่ 8-12 คน พร้อมด้วยผู้นำกลุ่มเป็นผู้ฝึกทุกคนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกัน เมื่อเรียนรู้จากการพบปะสังสรรค์กับวงสมาชิกทุกคนที่ต่างคนก็ดิ้นรนไปสู่การพัฒนาขั้นสุดยอดของกลุ่ม ข้อมูลที่นำมาศึกษา คือข้อมูลที่เป็นจริงจากสังคม และเป็นข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะนั้น ดังนั้น หน้าทีของสมาชิกแต่ละคนมี 2 ประการ คือ ประการแรก การทำกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ และประการที่สอง คือ การรับผิดชอบต่อกระบวนการที่ดำเนินอยู่ กระบวนการนั้นก็คือ ความรู้สึก ความต้องการ ค่านิยม ทักษะ และ การรับรู้ของสมาชิกภายในกลุ่มที่เกิดจากการปะทะสังสรรค์ สมาชิกทุกคนจะต้องพัฒนาตัวเองให้ไว (Sensitivity) ต่อพฤติกรรมที่เป็นคำพูด ท่าทาง และสัมผัส ตลอดจนความรู้สึก ความต้องการ ค่านิยม ทักษะ และการรับรู้ ทั้งของตนเองและผู้อื่น ผลที่เกิดจากการฝึก (Training) ก็คือ ประสิทธิภาพในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการพัฒนาในด้านค่านิยม ความต้องการ ทักษะ ความรู้สึก และการรับรู้ต่อพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น

นอกจากนี้ โยธิน ศันสนยุทธ (2530 : 141) กล่าวว่า ในการฝึกความรู้สึกในการรู้สึกไม่มีการแสดงบทบาท เพราะผู้เข้ากลุ่มต่างก็แสดงบทบาทที่แท้จริงของตน แต่ที่ต้องมาเข้ากลุ่มก็เพราะว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันไม่เอื้อต่อการเข้าถึงความรู้สึกของตนและความรู้สึกของผู้อื่น ในสภาพแวดล้อมเฉพาะของการฝึกกลุ่มแบบนี้ สมาชิกได้รับการกระตุ้นให้พิจารณาอัตมโนทัศน์ของตน และรับสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือรู้สึกได้ดีขึ้น นอกจากนี้ สมาชิกของกลุ่มเริ่มมองเห็นว่ากลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร วัฒนธรรมมีผลต่อปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มอย่างไร ดังนั้นเราอาจสรุปได้ว่าเป้าหมายของการฝึกความรู้สึกคือการเข้าใจตน เข้าใจผู้อื่น เข้าใจกระบวนการกลุ่ม เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรม และพัฒนาทักษะทางพฤติกรรม แม้ว่าการฝึกความรู้สึกจะมีวิธีการต่าง ๆ กัน มีบางสิ่งที่เป็นสาระสำคัญรวมกัน เช่น เน้นที่กระบวนการมากกว่าที่เนื้อหา นั่นคือบุคคลเรียนด้วยการกระทำและการรู้สึกและมีใจโดยการถูกบอกให้ทำกลุ่มเป็นแบบไม่มีโครงสร้างเพื่อว่าสมาชิกจะได้พัฒนากระบวนการกลุ่มเอง ความลับข้อใจเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะได้กระตุ้นให้สมาชิกได้พิจารณาตนเองอย่างลึกซึ้ง และกลุ่มจะต้องเป็นกลุ่มเล็ก เพื่อว่าสมาชิกทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้จะต้องมีการพยายามก่อให้เกิดบรรยากาศแบบ

ก่อนปรนยอมรับ เพื่อว่าสมาชิกจะได้รู้สึกเป็นอิสระที่จะพูด แม้ว่าเขารู้สึกว่าเขาดูเหมือนไม่มีมารยาท เห็นแก่ตัวหรือน่าเย้ยหยัน

สำหรับ ทิศนา แฉมฉฉ (ผ่องศรี เกียรติเลิศฉฉฉ. 2530 : 84-85 ; อ้างอิงจาก ทิศนา แฉมฉฉ. 2522 : 181-182) กล่าวถึง สิ่งสำคัญที่เป็นปัจจัยในการฝึกความรู้สึกไว้อยู่หลายประการ เช่น

1. การเน้นสิ่งที่เกิดขึ้นเดี๋ยวนี (The here and now Focus) ผู้เรียนจะถือเอากลุ่มเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการที่ตนสามารถทดลอง เพื่อที่จะค้นพบการเรียนรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมและคนอื่น ๆ กระบวนการที่สำคัญที่สุดในการเรียนแบบนี้ก็คือ การวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเดี๋ยวนั้น การวิเคราะห์นี้จะนำมาซึ่งความรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เข้าฝึก

2. การเน้นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลัง (There and Then Focus) การวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเดี๋ยวนั้น นับว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีค่า แต่การเรียนรู้นั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้าฝึกอย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อผู้เข้าฝึกสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้จริง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ การฝึกจึงมิได้มุ่งอยู่แต่การวิเคราะห์พฤติกรรมขณะนั้นเท่านั้น แต่จะพยายามช่วยให้ผู้เข้าฝึกได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนั้น กับสิ่งที่ผู้เข้าฝึกจะไปเผชิญในชีวิตจริงต่อไป ในการฝึกจึงเน้นเรื่องการประยุกต์ความรู้ที่ได้ให้เข้ากับปัญหาในชีวิตเป็นอย่างมาก

3. การเน้นเรื่องค่านิยมของตนและสังคม ในการฝึกจะมีการช่วยผู้เข้าฝึกให้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมและคุณธรรมต่าง ๆ ที่ตน ผู้อื่น และสังคมยึดถือ ค่านิยมและคุณธรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมาก และจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในการพัฒนาความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ผู้เข้าฝึกจะมีโอกาสได้สำรวจและทำความเข้าใจในค่านิยมและคุณธรรมที่ตนยึดถือ

4. การเน้นทักษะในการสอบถาม (Skills of inquiry) ในการฝึกนี้ ผู้เข้าฝึกจะมีโอกาสได้ฝึกทักษะในการสอบถามมาก ทักษะนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนเพื่อความเจริญงอกงามของตน ทั้งทางด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ ผู้ที่มีทักษะนี้จะมีแนวโน้มที่จะเป็นตัวของตัวเองสามารถเรียนด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้น

5. การเน้นถึง "ตน" ในฐานะเป็นตัวการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

(Self as an agent of change) ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งใด ๆ ก็ตาม หากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงนั้นก็มักจะไม่ได้ผลตามความคาดหวัง ก่อนที่คน ๆ หนึ่งจะเปลี่ยนใครอีกคนหนึ่ง คน ๆ นั้นก็ควรจะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นสำคัญสำหรับตนเสียก่อน กล่าวง่าย ๆ ก็คือตนเองจะต้องเปลี่ยนก่อนที่จะเปลี่ยนคนอื่น ๆ การฝึกทักษะในกลุ่มนี้ จึงเน้นให้บุคคลได้เปลี่ยนแปลงตนเองก่อนที่จะไปเปลี่ยนแปลงผู้อื่น

6. การเปิดเผยพฤติกรรมหรือการแสดงออก ข้อนี้ถือหลักที่ว่า "คนเราเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง โดยมองผ่านทางสายตาของผู้อื่น" ตนจะเรียนรู้เกี่ยวกับตนก็โดยการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของตน และมีใจกว้างพอที่จะยินยอมรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเอง

7. การให้ข้อสังเกต (Feedback) ในการเรียนการฝึกสิ่งที่จะขาดไม่ได้ ก็คือการที่บุคคลในกลุ่มช่วยเหลือกันและกันโดยต่างฝ่ายต่างก็ให้ข้อสังเกตของตนแก่กันและกัน จึงเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์มากนักอันที่จะทำให้ผู้เข้าฝึกได้รู้ว่าการฝึกของตน มีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่นอย่างไรบ้าง จากข้อสังเกตเหล่านี้ บุคคลในกลุ่มจะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนให้เป็นที่ยอมรับของตน

8. การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย บรรยากาศในการฝึกจะต้องเป็นบรรยากาศที่ไม่น่ากลัว หรือไม่ถึงเครียดจนเกินไป ในทางตรงกันข้าม การฝึกต้องการบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีอิสระและเสรีภาพในการพูด การแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึกของตน และการให้ข้อสังเกตของตนแก่ผู้อื่น บรรยากาศเช่นนี้จะช่วยส่งเสริม และกระตุ้นให้บุคคลปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนไปในทางที่ต้องการ

9. การทดลองและการฝึกการรับรู้ บุคคลในกลุ่มจะมีโอกาสได้ทดลองพฤติกรรม พฤติกรรมและความคิดใหม่ ๆ ของตนในบรรยากาศที่ปลอดภัย (โดยเฉพาะความปลอดภัยด้านจิตใจ) โอกาสเช่นนี้จะเป็นการช่วยส่งเสริม และกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

เช่นเดียวกับ แซฟเฟอร์ และกาลินสกี (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2532 : 13 ; อ้างอิงจาก Shaffer and Galiski. 1974 : 200-202) รวมทั้งแฮนเซน วอร์เนอร์ และสมิท (Hansen, Warner and Smith. 1980 : 112-119) ได้เน้นแนวคิดสำคัญที่

เป็นพื้นฐานของกลุ่มการฝึกความรู้สึกไวมาเสนอ ดังนี้

1. การเน้นเรื่องที่นี่และเดี๋ยวนี้ (Here-and-now Focus)

เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มฝึกความรู้สึกไว จะให้ความสำคัญต่อการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม สาเหตุที่เน้นในเรื่องที่นี่ และเดี๋ยวนี้มาจากข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า การเรียนรู้ลักษณะของบุคคลที่ดีที่สุดนั้น จะต้องสังเกตจากพฤติกรรมที่ปรากฏในขณะนั้น ซึ่งจะรวมถึงความรู้สึกและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาของการเข้ากลุ่ม มากกว่าการสนใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต หรือจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะต่างจากกลุ่มจิตบำบัดที่เน้นประสบการณ์ในวัยเด็ก

2. การละลายพฤติกรรม (Unfreezing)

การละลายพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่จะทำให้นักลมีอิสระจากระบบความเชื่อที่ตนยึดมั่น และเป็นอิสระจากพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มฝึกความรู้สึกไว มีโครงสร้างกลุ่มไม่เด่นชัดและปราศจากกฎเกณฑ์ รวมทั้งระเบียบต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้สมาชิกได้ละลายพฤติกรรม ผลของการละลายพฤติกรรมจะมีส่วนช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้รับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในชีวิตมากขึ้น

3. การสนับสนุนกลุ่มและบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ (Group Support and Atmosphere of Trust)

ภายหลังจากการที่ได้ละลายพฤติกรรมซึ่งกันและกันแล้ว สมาชิกจะเริ่มมองสิ่งต่าง ๆ ในแนวทางใหม่ในเรื่องการเกิดแรงงูใจ ความตั้งใจ และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่ม และจะมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผู้หนึ่งจะต้องสร้างบรรยากาศให้มีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไว้วางใจ และส่งเสริมให้สมาชิกเกิดความกล้าที่จะแสดงความรู้สึกออกมา ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการช่วยเหลือภายในหมู่สมาชิก และจากบรรยากาศของกลุ่มที่แตกต่างจากประสบการณ์เดิม จะทำให้นักสมาชิกเกิดความต้องการที่จะให้ความสนใจและความห่วงใยซึ่งกันและกัน

4. การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure)

ข้อตกลงเบื้องต้นในเอกสารเกี่ยวกับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว จะกล่าวถึงระดับความมากน้อยของแรงงูใจในการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน ที่ประสงค์ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากกลุ่ม ความแตกต่างของระดับแรงงูใจในการเรียนรู้ของสมาชิกจะมาจาก

ความวิตกกังวล ซึ่งมีสาเหตุมาจากสถานการณ์ที่คลุมเครือ และไม่แน่นอนของกลุ่ม สมาชิก จะเกิดความกลัวและไม่กล้าที่จะเปิดเผยตนเอง ในสถานการณ์ตรงข้ามถ้าผู้นำกลุ่มสามารถ ำให้สมาชิกได้แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกับผู้อื่น แสดงความรู้สึกของตน รวมทั้งการตอบสนองต่อ บุคคลอื่น ก็จะทำให้ความวิตกกังวลนั้นหายไป และจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้เพิ่มขึ้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

โดยทั่วไปแล้วกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ จะเป็นเรื่องการตอบสนองต่อปฏิกิริยา ของสมาชิกที่แสดงต่อกันและกัน โดยการตอบสนองจะออกมาในลักษณะ การเล่าถึงความ รู้สึกหรือผลกระทบที่เราได้รับจากพฤติกรรมนั้น ๆ การตอบสนองเหล่านี้เรียกว่า การให้ ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งถ้าเกิดขึ้นในบรรยากาศของกลุ่มที่มีความจริงจัง มีการเปิดเผย สมาชิก ที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับจะเกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเจริญส่วนบุคคล และจะมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของสมาชิก ควรมี ดังต่อไปนี้

1. ควรมีลักษณะของการบรรยายมากกว่าการประเมินผล โดยจะไม่ตัดสินว่า พฤติกรรม หรือสิ่งที่แสดงออกมานั้นเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ดีหรือไม่ดี แต่จะบรรยายว่า พฤติกรรมที่แสดงนั้นมีลักษณะอย่างไร

2. จะต้องมีการนำข้อมูลหรือพฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นมากล่าวถึง โดยจะ ไม่พูดถึงพฤติกรรมทั่ว ๆ ไป หรือพฤติกรรมที่ผ่านมาในอดีต

3. จะต้องพิจารณาความต้องการของผู้รับข้อมูลย้อนกลับ ำเราให้โดยที่ผู้รับ ไม่พร้อมหรือไม่เต็มใจที่จะรับ

4. ข้อมูลที่นำมาให้ จะต้องเป็นข้อมูล que ผู้รับสามารถนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนได้

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ดีจะต้องเกิดในเวลาที่เหมาะสม โดยเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หรือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในขณะนั้น

6. ผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับจะต้องสามารถสื่อสารให้ผู้รับ รับข้อมูลตรงกับความหมาย ที่ตั้งใจไว้

7. ควรจะให้เวลาสำหรับการทำข้อมูลย้อนกลับให้เชื่อถือได้ โดยการตรวจสอบ

ว่า ข้อมูลนั้นไม่เข้ามาจากสมาชิกในกลุ่มเพียงคนเดียว แต่มาจากคนอื่น ๆ ด้วย

อาภรณ์พันธุ์ จันทร์สว่าง (2525 : 99) กล่าวถึง สถานการณ์ที่มีส่วนช่วย การให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ ได้แก่

1. ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิก
2. ความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์ ที่มีส่วนช่วยเหลือในฐานะที่เป็นการ สืบรวจตรวจสอบร่วมกัน
3. การรับฟังอย่างรอบคอบ ซึ่งควรเป็นการฟังของผู้ให้การช่วยเหลือมากกว่า จะเป็นการรับฟังของปัจเจกบุคคลผู้ต้องการความช่วยเหลือ
4. พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ให้ความช่วยเหลือ ควรเป็นแบบที่ก่อให้เกิด ความสะดวกสบายใจแก่ผู้รับความช่วยเหลือที่จะทำให้อาพุดออกมาได้โดยง่าย

แฮนเซน (Hansen. 1980 : 117) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับในลักษณะ ดังกล่าวนี้อาจจะเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้บุคคลตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Awareness) และตระหนักรู้เกี่ยวกับคนอื่น ๆ เพราะการให้ข้อมูลย้อนกลับจะทำให้สมาชิก ได้ตรวจสอบเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนแสดงออกไปซึ่งจะช่วยทำให้บุคคลเห็นเอกลักษณ์ของตนเอง ชัดขึ้น

6. ปทัสถานของกลุ่ม (Group Norms)

โดยปกติแล้วเราไม่สามารถจะกำหนดลงไปได้ว่า พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม ควรจะเป็นไปในลักษณะใด สมาชิกส่วนมากจะแสดงพฤติกรรมภายในกลุ่มตามสิ่งที่ผู้นำกำหนด ในตอนเริ่มต้นอาจจะมีการตกลงในเรื่องที่จะนำมาพูดภายในกลุ่ม และจะใช้เวลาในช่วงแรก เพียงเล็กน้อย ในการตกลงกันหรือบางที่อาจจะมีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มอย่างกว้าง ๆ การตกลงดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพลังที่จะเกิดภายในกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อความเป็นไปของกลุ่ม แต่ผู้นำไม่สามารถกำหนดหรือตั้งกฎเกณฑ์ว่าสมาชิกจะต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน

กฎเกณฑ์ของกลุ่มจะพัฒนาในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับการให้ข้อมูลย้อนกลับภายใน กลุ่ม การสนับสนุนภายในกลุ่ม บรรยากาศของความไว้วางใจ การเปิดเผยตนเอง และการละลายพฤติกรรม ซึ่งกฎเกณฑ์ของกลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะ ของสมาชิกและบรรยากาศของกลุ่ม

1.1.5 กระบวนการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว (Process of Sensitivity Training Group)

กระบวนการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว จัดเป็นทั้งเนื้อหา และเป็นวิธีการที่จะพัฒนาความรู้สึกไว สมาชิกจะได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่ม พฤติกรรมกลุ่ม พัฒนาการของกลุ่ม และสิ่งสำคัญ คือ สมาชิกจะได้เรียนรู้ถึงการผ่านขั้นตอนของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว พร้อมกับการเรียนรู้ที่จะศึกษาและช่วยเหลือผู้อื่น สมาชิกจะมีการพัฒนาทักษะของการได้เป็นสมาชิกที่ดี และพัฒนาความรู้สึกไวในการเรียนรู้ เช่น ตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ไวต่อการรับรู้ผู้อื่น สามารถที่จะวินิจฉัยและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และมีความสามารถที่จะค้นหาและยอมรับความจริง รวมทั้งมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิก

เบนนิส (รชมน สุขชุม. 2533 : 29 ; อ้างอิงจาก Bennis. 1966) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการฝึกความรู้สึกไวว่า สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการยอมรับและปรับตัวตามบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า หลังของความเปลี่ยนแปลงเกิดจากเสนอแนะความคิดเห็นของผู้นำที่เชี่ยวชาญ และสมาชิกในกลุ่มรวมกัน ในการเสนอแนะความคิดเห็นของผู้นำกลุ่มหรือผู้ฝึก จะเป็นไปในรูปของการให้คำปรึกษา ซึ่งลักษณะการเปลี่ยนแปลงเจตคติของสมาชิก จะเปลี่ยนแปลงตามรูปแบบของเลวิน (Lewinian Model) ซึ่งมี 3 ระยะคือ

1. ระยะเริ่มสลาย (Unfreezing) การเปลี่ยนแปลงเจตคติทำให้บุคคลเกิดความวิตกกังวลและเกิดความไม่มั่นใจในเจตคติเดิม กลุ่มจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในระดับหนึ่ง มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดการต่อต้านป้องกัน หรือคงสภาพเดิมอย่างเหนียวแน่นยิ่งขึ้น ซึ่ง เลวิน เรียกขั้นนี้ว่า เริ่มสลาย

2. ระยะเปลี่ยนแปลง (Changing) เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยแล้ว จึงเริ่มหันมาพิจารณาข้อมูลใหม่ที่ได้รับจากสมาชิกกลุ่มและเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อเห็นว่าข้อมูลนั้นเหมาะสม ในการที่จะนำมากำหนดความเชื่อของตนเองได้ ขั้นนี้เรียกว่า ขั้นเปลี่ยนแปลง

3. ระยะคงสภาพ (Refreezing) หลังจากที่ถูกคิดพิจารณาเพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความเชื่อใหม่ของตนเองแล้ว บุคคลก็จะแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมออกมา และดำรงความรู้สึก และพฤติกรรมนั้นสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะและเจตคติ หรือได้รับการ

เสริมแรงจากผู้อื่นแล้ว บุคคลก็จะคงสภาพความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไป ส่วนกระบวนการเรียนรู้ของการฝึกความรู้สึกไวมี 3 ขั้น ดังนี้ (เมธาวี เวียงเกตุ. 2525 : 17-19)

1. สถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน (Ambiguous Situation) เป็นขั้นของความไม่แน่นอนเกี่ยวกับสภาพกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม เป้าหมาย และวิถีทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นภาวะคลุมเครือ

2. สถานการณ์ที่เกิดจากความตึงเครียด (Identity Stress) ความไม่แน่นอนข้างต้นทำให้สมาชิกเกิดความเครียด ในแต่ละบุคคลและสภาพของกลุ่ม สมาชิกจะถกเถียงในเรื่องกลุ่ม หรือการกระทำที่ไม่เกี่ยวข้องกับความกังวลในเวลานั้น

3. การมีส่วนร่วมในกลุ่ม (Participation) ขั้นนี้สมาชิกเริ่มเรียนรู้การเป็นสมาชิกของกลุ่ม เริ่มมีความพึงพอใจในตนเองและมีส่วนช่วยกลุ่ม ในลักษณะเช่นนี้ทำให้บุคคลได้เข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นรวมทั้งกลุ่มด้วย สมาชิกจะพบอุปสรรคที่ขวางกั้นการเรียนรู้และความเจริญงอกงามส่วนบุคคล

4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม (Collaboration and Learning From Peers) ขั้นนี้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตนเองซึ่งจะมีผลให้กลุ่มมีข้อมูลจำนวนมาก และสมาชิกจะให้ข้อมูลย้อนกลับมากขึ้น ในขั้นนี้สมาชิกจะต้องการสื่อสารกันด้วยความเข้าใจมากขึ้นและจะทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยที่สมาชิกจะลดกลไกในการป้องกันตนเองลง

5. แรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation for Learning) เมื่อกลุ่มดำเนินต่อไป พลังงานที่ถูกใช้เป็นการป้องกันตนเอง จะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลและกลุ่ม ทำให้มีการสะสมและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น มีการทดลองและรับเอาพฤติกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ นอกจากนี้สมาชิกจะเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งมีผลให้เกิดการเปิดเผยและการยอมรับข้อมูลที่ย้อนกลับ ยอมรับความรู้สึก และเริ่มทดลองพฤติกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา

6. การทดลองพฤติกรรมและการรับข้อมูลย้อนกลับ (Experienced Behavior and Feedback) ขั้นนี้สมาชิกจะมีการสำรวจตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา และพร้อมที่จะรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่ม เพื่อที่จะเรียนรู้และตรวจสอบกับความรู้สึกของ

ตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนให้ดีขึ้น

7. ความเจริญงอกงามและการพัฒนาทีม (Group Growth and Development) จากโครงสร้างของกลุ่มที่พัฒนามาโดยลำดับ จะเป็นองค์ประกอบทำให้เกิดการเรียนรู้และการค้นคว้า สมาชิกและผู้นำกลุ่มเป็นผู้ผลักดันให้กลุ่มพัฒนาขึ้น ด้วยวิธีการและกระบวนการที่นำมาใช้ รวมทั้งความรู้สึที่เกิดขึ้น

8. การแทรกแซงของผู้นำทีม (Trainer-Intervention) ผู้นำทีมมีส่วนทำให้กลุ่มดำเนินไปได้โดยไม่ติดขัดในด้านการวิเคราะห์ และการเรียนรู้ผลต่าง ๆ โดยไม่ซับซ้อนของผู้อบรมหรือผู้นำอภิปราย และจะไม่ทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งจะไม่กำหนดทิศทางของความสัมพันธ์ของสมาชิก แต่จะเป็นผู้เอื้ออำนวยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างต่อเนื่องด้วยการค้นคว้าและแสวงหาของสมาชิก

การฝึกความรู้สึกละเอียด ได้มีการกำหนดข้อปฏิบัติในการฝึก เพื่อให้การฝึกดำเนินไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ มีอยู่ 5 ประการ คือ (สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. 2528 : 40)

1. ให้สมาชิกในกลุ่มพูดความจริง
2. ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
3. ดี ชม เพื่อการสร้างสรรค์
4. รับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม
5. รักษาความลับของสมาชิกในกลุ่ม

นอกจากนี้ สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (2528 : 7) ได้แบ่งกระบวนการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละเอียดออกเป็น 4 ขั้นตอน และใช้เวลาในการฝึกติดต่อกัน 5 วัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ในช่วง 2 วันของการฝึกจะเป็นการเตรียมความพร้อมของสมาชิกก่อนเข้ากลุ่ม โดยใช้กิจกรรมเกมและการบรรยายสรุป เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับการฝึกความรู้สึกละเอียดได้รับความรู้และยอมรับถึงความเป็นมนุษย์ของมนุษย์ และพร้อมที่จะร่วมในกระบวนการของกลุ่มเล็กต่อไป

ขั้นที่ 2 ในช่วง 3 วันสุดท้าย จะเป็นการเริ่มต้นกลุ่มซึ่งในกระบวนการนี้จะใช้เทคนิค "Who am I" เป็นกิจกรรมหลัก

ขั้นที่ 3 การเริ่มต้นกระบวนการของกลุ่มเล็ก จะมีวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละ 8-10 คน

3.2 เรื่องที่จะพูดกันในกลุ่มอาจเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตที่เป็นปัญหาส่วนตัว

3.3 เมื่อมีการตกลงกันถึงหัวข้อที่จะถกกันแล้ว จะขอให้สมาชิกถกปัญหา
ร่วมกัน

3.4 หลังจากนั้น สมาชิกในกลุ่มจะผลัดกันทำตัวเป็นกระจก เพื่อสะท้อน
ให้สมาชิกในกลุ่มได้เห็นและค้นพบตนเอง

ขั้นที่ 4 รวมกลุ่มใหญ่ เพื่อแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และประเมินผลการฝึก
ความรู้สึกไวตลอดทั้งกระบวนการและความรู้สึกของผู้เข้ารับการฝึกความรู้สึกไว

1.1.6 ระยะต่าง ๆ ในการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

เบนนิส และเชปาร์ด (โยธิน คັນสนยุทธ. 2530 : 89-90 ; อ้างอิง
จาก Bennis and Shepard. n.d.) ได้กล่าวถึง พัฒนาการของการเข้ากลุ่มฝึก
ความรู้สึกไว ประกอบด้วย 2 ระยะ ระยะแรกเกี่ยวข้องกับปัญหาของอำนาจตามทางการ
และระยะที่สองเกี่ยวข้องกับปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภายในแต่ละระยะของ
พัฒนาการจะมีระยะรอง 3 ระยะ ดังนี้

1) ในระยะของอำนาจตามทางการ

ระยะรองที่ 1.1 สมาชิกจะเริ่มด้วยการเอาใจจดจ่ออยู่กับการยอมอยู่
ได้บังคับบัญชา สมาชิกของกลุ่มคาดหวังว่าผู้ฝึกจะตั้งเป้าประสงค์ และข้อบังคับสำหรับการ
ปฏิบัติ เมื่อผู้ฝึกไม่ทำตามที่สมาชิกคาดหวังจะเกิดกิจกรรมที่ไม่มีเป้าหมาย และความ
ประหลาดใจเกี่ยวกับอะไรที่เขาถูกสมมุติให้ทำ

ระยะรองที่ 1.2 การแสดงออกที่ต่อต้านการฝึกเริ่มขึ้น ตามปกติกลุ่มรอง
สองกลุ่มที่ต่อต้านกัน จะพัฒนารอบ ๆ ปัญหาของความเป็นผู้นำและโครงสร้าง มีการ
ปลดแอกความพึงพอใจจากผู้ฝึก และถัดมาก็จะเป็นการต่อต้าน

ระยะรองที่ 1.3 ความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดความเป็นอิสระ ได้เกิดขึ้น
อย่างรวดเร็ว หรือไม่ก็มีระยะเวลานานของการลังเลและการไม่ทราบว่าจะตัดสินใจ

อย่างไรดี ในระหว่างนี้ กลุ่มก็จะแยกออกเป็นกลุ่มย่อย (กลุ่มรอง) ที่ขัดแย้งกัน และเมื่อปัญหาความเป็นอิสระได้ถูกแก้ก็จะเข้าสู่ระยะต่อไป

2) ระยะส่วนบุคคล ประกอบด้วย

ระยะที่ 2.1 เริ่มด้วยระยะเวลาของการเอาใจจดจ่อกับเอกลักษณ์ระหว่างบุคคล ในระยะนี้กลุ่มจะมีความสุข ผ่อนคลาย และมีความเหนียวแน่นสูง การตัดสินใจทั้งหมดต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียว ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ได้กลับกลายเป็นภาพลวงตามากขึ้นเรื่อย ๆ

ระยะที่ 2.2 กลุ่มจะดำเนินเข้าสู่ระยะที่มีการเอาใจจดจ่ออยู่กับเอกลักษณ์ของเอกัตบุคคล ตามปกติกลุ่มจะแยกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งจะเห็นด้วยกับการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างใกล้ชิด ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะต่อต้าน สำหรับผู้ต่อต้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างใกล้ชิด รู้สึกกังวลว่าเอกลักษณ์ของตนจะถูกตั้งเอกลักษณ์บุคคลจะถูกทำลาย

ระยะที่ 2.3 เป็นระยะของการแก้ปัญหาระหว่างบุคคล เกี่ยวข้องกับการที่สมาชิกของกลุ่มแต่ละคน ทำให้แผนการทางความคิดเพื่อความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์เป็นถ้อยคำ เมื่อการทำเช่นนี้เป็นไปได้ กลุ่มจะบรรลุเป้าประสงค์ของกลุ่ม

เบนนิส และเชปาร์ด ได้ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาของกลุ่ม อาจไม่เป็นไปตามระยะต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าว บางกลุ่มก็ติดอยู่ที่ระยะแรก ๆ และไม่เคยบรรลุถึงเป้าประสงค์ที่ผู้ฝึกได้ตั้งไว้

1.1.7 ผู้ฝึกหรือผู้นำกลุ่ม

งานส่วนของผู้ฝึกอบรม (Trainer or Facilitator) หรือวิทยากรนั้น ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกความรู้สึกไว เพราะการฝึกความรู้สึกไวนี้ ต้องใช้หลักจิตวิทยาเข้าประกอบด้วยเป็นอันมาก ขั้นตอนในการดำเนินการจึงต้องมีความละเอียดอ่อนเป็นพิเศษ ผู้ฝึกงานการเรียนรู้แบบห้องทดลองนี้ไม่เหมือนกับวิทยากรในการฝึกอบรมโดยทั่วไป หากเป็นไปได้ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์และจิตวิทยาเป็นอย่างดี

โรเจอร์ส (Rogers. 1973 : 7-8) กล่าวว่า ผู้ฝึกอบรมจะต้องสร้าง

บรรยากาศทางจิตวิทยาที่ทำให้เกิดความปลอดภัยและความอิสระในการแสดงออก รวมทั้ง ทำให้การป้องกันตนเองลดลงที่ละน้อย นอกจากนี้ โรเจอร์ส ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า แบบฉบับของผู้นำและแนวคิดของเขาต่อกระบวนการกลุ่ม มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างในระหว่างผลที่มีต่อผู้รับการฝึก และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

ส่วน พรณราย ทริพย์ประภา (2529 : 161) กล่าวว่า ผู้ฝึกหรือวิทยากร คือ ผู้เอื้ออำนวยให้ผู้อื่นเกิดความเจริญงอกงามในตนเอง และช่วยกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศ การเรียนรู้ และผู้ฝึกหรือวิทยากรที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีคุณสมบัติส่วนตัว 3 ประการ คือ ความจริงใจ (Genuineness) ความเข้าใจ (Empathy) และการยอมรับนับถือ (Respect) ผู้อื่น

สอดคล้องกับ โกลมวิสกี และบลัมเบิร์ก (Golembiewski and Blumberg. 1976 : 171) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติบางอย่างของผู้นำกลุ่มว่า

1. ความจริงใจ (Congruent) คือ การตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสดงออกและ อารมณ์ของผู้เข้ารับการฝึก ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนการสื่อสารระหว่างกันได้ อย่างเหมาะสม โดยผู้นำกลุ่มจะกระทำโดยปราศจากการเสแสร้งแกล้งทำ

2. ความเข้าใจ (Empathic) คือ ผู้นำกลุ่มที่สามารถเข้าใจโลกส่วนตัวของ ผู้เข้ารับการฝึกที่ต้องการความช่วยเหลือ และสามารถสื่อสารให้ผู้เข้ารับการฝึกทราบถึง ความเข้าใจนั้น

3. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) คือการยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้นำกลุ่มจะมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เข้ารับการฝึก และมีสัมพันธภาพ ที่อบอุ่น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ฝึกให้คุณค่าแก่ผู้เข้ารับการฝึกทุกคน ไม่เหยียดหยาม ดูถูก ดูหมิ่น หรือตั้งตนว่าเหนือกว่า

เทนเนัม เวสเลอร์และมาซาริค (เมธาวิ เวียงเกตุ. 2525 : 21 ; อ้างอิงจาก Tennebaum Weschler and Massarik) ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ 5 ประการของผู้นำกลุ่ม ดังนี้

1. สร้างสรรค์สถานการณ์ ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้กับกลุ่ม
2. เป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยการพัฒนาในกลุ่ม เช่น การยอมรับ คำวิพากษ์วิจารณ์ ความสามารถในการถามปัญหา การแสดงอารมณ์ ซึ่งช่วยสร้าง

บรรยากาศการยอมรับและการมีอิสระในกลุ่ม

3. เสนอแนะคำนิยามใหม่ ๆ แก่ผู้เข้ารับการฝึก

4. ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ การติดต่อในกลุ่ม

5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

และ แบรดฟอร์ด (Bradford, 1964 : 210-212) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ริเริ่มเกี่ยวกับการจัดกลุ่มฝึกความรู้สึกไว ได้กล่าวถึงผู้ฝึกดังนี้

1. ช่วยให้กลุ่มพัฒนาไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกความรู้สึกไว มีความเข้าใจและมีทักษะที่จะเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกในสังคม

2. ช่วยทำลายกำแพงอันเป็นอุปสรรค สำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับกลุ่มและบุคคลอื่น ๆ

3. ช่วยพัฒนาบรรยากาศในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ สืบวจถึงทัศนคติ พฤติกรรมใหม่ ๆ ด้วยความเต็มใจ ด้วยการยอมรับ มีความไว้วางใจระหว่างกัน ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน

4. ช่วยให้กลุ่มค้นพบและใช้วิธีที่เหมาะสมในการค้นคว้า เกี่ยวกับการกระทำ การสังเกต การให้ข้อสังเกตวิจารณ์ การวิเคราะห์การทดลองในทิศทางที่เอื้อให้กลุ่มพัฒนาไป รวมทั้งเกิดความเจริญของแต่ละบุคคล

5. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจในตนเอง (Internalize) และขยายความเข้าใจไปสู่บุคคลอื่น (Generalize)

สรุปได้ว่า ผู้ฝึกหรือผู้นำกลุ่มในการฝึกความรู้สึกไวมีความสำคัญ ควรมีบทบาทที่จะต้องสร้างสรรค์บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้สึกปลอดภัย และมีอิสระในการแสดงออก รวมทั้งการจัดสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ผู้นำกลุ่มจะต้องทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และเป็นแบบอย่างของการยอมรับผู้อื่น การรับฟังคำวิจารณ์ มีความสามารถในการแสดงอารมณ์ การแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการแสดงออกต่าง ๆ พร้อมกันนั้นผู้นำกลุ่มจะต้องสามารถเข้าใจถึงทัศนะของบุคคลอื่น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น และยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น ช่วยให้ผู้สมาชิกค้นพบบุคลิกภาพที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.1.8 บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม (Group Membership Role)

ฮอฟกินส์ (พรเทพ ช้อยหิรัญ . 2532 : 21 ; อ้างอิงจาก Hopkins. 1964) ได้กล่าวไว้ว่า สมาชิกที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละเลยจะต้องคำนึงถึงบทบาทของตนเองซึ่งมี 6 ประการคือ

1. ต้องตระหนักว่ากลุ่มจะมีคุณภาพ หรือมีบรรยากาศอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของสมาชิกในการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
2. สมาชิกต้องยอมรับว่าตัวของเขาเอง และสมาชิกคนอื่น ๆ อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน
3. สมาชิกจะให้ความสนใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มเท่านั้น โดยจะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมภายนอก
4. สมาชิกต้องยอมรับว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสมาชิกภายในกลุ่ม อาจจะมีเพียงบางคน สมาชิกบางคนอาจไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลย
5. สมาชิกจะต้องลดความก้าวร้าวของตนเองที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ชีวิตของตนเอง
6. สมาชิกจะต้องตระหนักและยอมรับในสถานการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม และพร้อมที่จะช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่

พาร์สัน (พรเทพ ช้อยหิรัญ. 2532 : 21-22 ; อ้างอิงจาก Parson. 1965) ได้กล่าวถึงสมาชิกของกลุ่มฝึกความรู้สึกละเลยควรตระหนักถึง ๖ ได้แก่

1. การกระทำทุกอย่างทุกอย่างของสมาชิก จะมีผลต่อความรู้สึกของสมาชิกทุกคน
2. ทุกสิ่งที่สมาชิกได้พูดออกมาในกลุ่ม จะมีความรู้สึกปะปนอยู่ด้วย ดังนั้น สมาชิกไม่ควรจะทำความเข้าใจเฉพาะเนื้อหาอย่างเดียว แต่ควรจะทำใจกับความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้พูดด้วย
3. ตนเองจะไม่ตัดสินใจการกระทำของสมาชิกคนอื่น ๆ แต่จะพยายามสอบถามคนอื่น ๆ เกี่ยวกับผลกระทบที่บุคคลอื่นได้รับจากการกระทำของตนเอง และพยายามเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ตนเองต้องการจะแสดงออกกับสิ่งที่เขาได้แสดงออกไปแล้ว
4. การแสดงความเห็นไม่ตรงกัน หรือการแสดงออกซึ่งความรักจะต้องออกมาจาก

ความระมัดระวัง

5. สมาชิกจะต้องยอมรับและไว้วางใจความรู้สึกของตนเอง ถึงแม้จะเป็นความรู้สึกทางด้านลบ ถ้าเรายอมรับก็จะเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและต่อตัวเราเอง
6. ตนเองต้องเปิดโอกาสให้คนอื่น ๆ มีปฏิริยาโต้ตอบกับเรา ขณะเดียวกันสมาชิกจะต้องตอบคำถามตัวเองว่า อะไรที่ทําให้เขาแสดงออกกับเราอย่างนั้น
7. การพูดมากจะทําให้คนอื่น ๆ ไม่พอใจ และทําให้สมาชิกบางคนเกิดความคับข้องใจ
8. สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีใครสุขสมบูรณ์ และความสุขสมบูรณ์ของสมาชิกก็ไม่ใช่เป้าหมายของกลุ่ม
9. ต้องพร้อมที่จะทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ในกลุ่ม

1.1.9 วิธีการที่ใช้ในการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึก

สุธีรพันธ์ กรลักษ์ (2516 : 51-64) กล่าวว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึก ใช้วิธีการของกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. วิธีฝึกในห้องปฏิบัติการ (The Laboratory Method) เป็นการฝึกที่มีการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ไว้ก่อน เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ทศนคติ และค่านิยมของมนุษย์ สมาชิกทุกคนจะมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เพื่อนสมาชิกได้แสดงออก เนื้อหาของการฝึกไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับลักษณะประสบการณ์ และปัญหาของสมาชิกแต่ละคนที่รวมกลุ่ม กระบวนการในการวิเคราะห์เนื้อหาจะเน้นทัศนคติ แนวคิด การไวต่อการรับรู้ และทักษะในการแสดงพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนเป็นสำคัญ เวลาที่ใช้ในการฝึกอาจจะติดต่อกันนานตั้งแต่ 2 วันถึง 4 สัปดาห์

2. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้แสดงได้มีโอกาสดแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกลักษณะหรือเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงบุคลิกลักษณะของเขาอย่างมีอิสระ โดยผู้ในกลุ่มจะเป็นผู้เตรียมสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องการจัดแย้งระหว่างบุคคลหรือสถานการณ์ประชุม ในการแสดงผู้แสดงจะต้องใช้บทเจรจา และบุคลิกลักษณะของตนเอง โดยไม่มีการซ้อมหรือเตรียมการมาก่อนเลย เพียงแต่ผู้ในกลุ่มจะให้ผู้แสดงได้ทราบจัดมุ่งหมายที่จะเป็นบางประการ หรือ

สถานการณ์ที่กำหนดให้ ผู้แสดงอาจจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ เวลาที่ขึ้นแสดงจะเป็นช่วงสั้น ๆ ภายหลังการแสดง ผู้นำกลุ่มจะทบทวนที่วิเคราะห์หาคาบโดยอาศัยการสังเกต และการอภิปรายของกลุ่ม

3. เกมและการสร้างสถานการณ์จำลอง (Game and Simulations) มีลักษณะ ดังนี้

3.1 เกม (Game) เป็นกิจกรรมซึ่งสมาชิกต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง ซึ่งผลจากการปฏิบัติสัมพันธ์ในสถานการณ์ดังกล่าว จะออกมาในรูปการแพ้หรือชนะ โดยจะเน้นในเรื่องการตัดสินใจของผู้เล่นหรือสมาชิกที่มีต่อสถานการณ์ที่สมมติขึ้น การตัดสินใจของสมาชิกจะขึ้นอยู่กับโครงสร้างหรือกติกาของเกม ผู้นำกำหนดไว้ให้ และองค์ประกอบของเกม คือ

3.1.1 กติกา เพื่อให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบเรียบร้อย บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ โดยไม่ต้องพะวงอยู่กับสิ่งนอกประเด็น

3.1.2 วิธีการ เป็นขั้นตอนของการเล่น ซึ่งจะมีผลต่อบรรยากาศของการเล่นเกม

3.1.3 จุดมุ่งหมายของเกม เป็นเป้าหมายที่ผู้นำกลุ่มต้องการให้สมาชิกได้บรรลุถึง

3.1.4 อารมณ์การแสดงออกและการใช้ความคิด เป็นพฤติกรรมและความรู้สึกที่สมาชิกที่เล่นเกมได้แสดงออกและรับรู้ซึ่งกันและกัน

3.2 การสร้างสถานการณ์ (Simulation) เป็นการจำลองสถานการณ์ให้คล้ายคลึงกับความเป็นจริง เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้และสัมผัสความรู้สึกจริง ๆ ในสถานการณ์ที่จำลองขึ้น การสร้างสถานการณ์จำลองจะต้องอาศัยกิจกรรมอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ เช่น เกม หรือบทบาทสมมติ

4. การแก้ปัญหาเรื่องที่กำหนดให้ (Case Method) เป็นการนำเอาสถานการณ์ หรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาให้นักศึกษาหรือกลุ่มบุคคลได้ศึกษา เรื่องที่นำมาศึกษาอาจจะเป็นเรื่องจริงของสมาชิกในกลุ่มที่ต้องการจะเปิดเผยรายละเอียด เพื่อให้สมาชิกอื่น ๆ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน และเกิดทัศนคติต่อปัญหานั้น ต่อจากนั้นสมาชิกก็จะร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาทางแก้ปัญหาที่เห็นว่า เป็นปัญหาของตัวเอง ปัญหาจะ

มีการสรุปหรือไม่สรุปก็ได้ ทั้งนี้เพราะปัญหาที่กำหนดขึ้นหรือปัญหาของสมาชิกคนใดคนหนึ่งนั้นเป็นปัญหาเฉพาะบุคคล ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้เอื้ออำนวยให้สมาชิกได้เรียนรู้ความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาอย่างระมัดระวังโดยอิสระ ซึ่งเจ้าของปัญหาอาจจะได้แนวคิดของสมาชิกในกลุ่มไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองต่อไป

5. การอภิปราย (Group Discussion) การอภิปรายมีจุดมุ่งหมายหลายประการคือ เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อทราบความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น หรือเพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกลุ่ม ตลอดจนการให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสนำเอาความคิดเห็นส่วนตัวมาสู่การปฏิบัติร่วมกัน และในการอภิปรายเป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือหัวข้อที่กลุ่มตัดสินใจร่วมกัน โดยสมาชิกจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเป็นอิสระและเป็นธรรมชาติ การรวมกลุ่มเพื่ออภิปรายแต่ละครั้งจะมีสมาชิกในกลุ่มประมาณ 6-12 คน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความรู้สึกไว

งานวิจัยต่างประเทศ

ดอร์ (Dore. 1975 : 5015-5016) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวด้านความรู้สึกและการแสดงออก การรับรู้ตนเอง และความไวต่อการรับรู้ระหว่างบุคคลของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้มีหลายชนิด เช่น POI, 16PF และ Fundamental Interpersonal Orientation Behavior Questionnaire เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มซึ่งการรวมพลังอย่างสุขุมและการนำของผู้นำกลุ่มเป็นไปตามวิธีการของสถาบันแห่งชาติ ในการฝึกอบรมแบบห้องทดลอง (National Training Laboratory) พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางบวกเกิดขึ้นในด้านความรู้สึก และการรับรู้ตนเองทันทีหลังสิ้นสุดการฝึก แต่ถ้าสถานการณ์ไม่เป็นไปดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงทางบวกอาจไม่เกิดขึ้นทันทีหลังสิ้นสุดการฝึกและผลของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดจะยังคงปรากฏอยู่หลังการฝึก 3-4 เดือน

เบค (Beck. 1988 : 342-362) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อการยอมรับตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกความรู้สึกไวมีการยอมรับตนเองและเปิดเผยตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ

นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรว

อิทสโควิทซ์ และคนอื่น ๆ (Itoskowitz and Other. 1989 : 302-319) ได้ศึกษาผลของการฝึกความรู้สึกรว แบบมีโครงสร้างที่มีต่อการเพิ่มขึ้นของความไวของการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูเพศหญิง 34 คน แบ่งการทดลองเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งคือการฝึกความรู้สึกรวแบบมีโครงสร้าง กลุ่มที่สอง คือ การฝึกความรู้สึกรวแบบไม่มีโครงสร้าง กลุ่มที่สาม คือ การอภิปรายกลุ่ม กลุ่มสุดท้าย คือ การบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าความไวในการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นของความไวของการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเรียงจากมากไปหาน้อย คือ กลุ่มการฝึกความรู้สึกรวแบบมีโครงสร้าง กลุ่มการฝึกความรู้สึกรวแบบไม่มีโครงสร้างกลุ่มการอภิปราย และกลุ่มการบรรยายเพิ่มน้อยที่สุด

เทียนศรี (Tainsri. 1989 : 2794) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรวของพนักงานกับผู้จัดการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความสัมพันธ์ภายในบุคคล และพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งผู้จัดการ จำนวน 10 คน กลุ่มที่สองพนักงาน จำนวน 10 คน กลุ่มที่สาม ผู้จัดการ จำนวน 5 คน และพนักงาน จำนวน 5 คน ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นผู้จัดการ จำนวน 5 คน และพนักงาน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ The State of Being Questionnaire (SBQ) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังการทดลองความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ภายใน บุคคลของกลุ่มทดลองทุกกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะกลุ่มพนักงานพัฒนาสูงที่สุด ส่วนกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญ 2) ภายหลังการทดลองทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะกลุ่มพนักงานมีพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้น แต่สูงน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกความรู้สึกรว

เวด (Wade. 1991 : 9-15) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้และต่อต้าน ของผู้ขอรับคำปรึกษาหญิงผิวดำที่มีต่อผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับการฝึกความรู้สึกรว และที่ไม่ได้รับการฝึกความรู้สึกรว ผลการศึกษพบว่า ผู้ขอคำปรึกษาหญิงผิวดำ มีความเชื่อถือ มีสัมพันธภาพ และมีความพึงพอใจผู้ให้คำปรึกษาที่ได้รับการฝึกความรู้สึกรวมากกว่าผู้ให้คำปรึกษาที่ไม่ได้รับ

การฝึก ไม่ว่าผู้ให้คำปรึกษาจะมีเชื้อชาติใดก็ตาม

งานวิจัยในประเทศ

ธีระ ประพฤติกิจ (2518 : 44-49) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่ออัตมรณทัศน์ของนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 24 คน ซึ่งมีคะแนนอัตมรณทัศน์ต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 25 จากนักศึกษาจำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดอัตมรณทัศน์ที่ปรับปรุงจากของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล การฝึกใช้เวลารวมกัน 24 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มที่ได้รับการ ฝึกความรู้สึกไวมีอัตมรณทัศน์ด้านคุณค่าตนเองเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่แตกต่างจากนักศึกษากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก

เพ็ญใจ สีนธนาคร (2521 : 58-69) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทักษะและทัศนคติส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการสำนักงานรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลของ ทิศนา ขวมนัน และแบบทดสอบ EPPS (The Edwards Personal Preference Shedule) ใช้เวลาในการฝึกติดต่อกัน 5 วัน ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลสูงขึ้น มีการเปิดเผยตนเองเพิ่มขึ้น มีทักษะในการสื่อความหมายและทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีความต้องการที่จะพึ่งตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมธาวี เวียงเกตุ (2525 : 52-59) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อลักษณะบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้แบบสำรวจ ซี พี ไอ (CPI) กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่อาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรเทพ ช้อยศิริ (2532 : 56-59) ได้ศึกษาผลการฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อมนุษยสัมพันธ์ของนิสิตวิชาเอกการแนะแนวชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิชาเอกการแนะแนวชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประธานมิตร จำนวน 22 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกความรู้สึกไวมีมนุษยสัมพันธ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเสนอแนะ พบว่า กลุ่มทดลองมีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

นาสิวธรรม บุญประสงค์ (2532 : 78-80) ได้ศึกษาการพัฒนาอัตมโนทัศน์โดยใช้การฝึกความรู้สึกไว กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานระดับบริหารของบริษัท SAFCOL จำนวน 185 คน แบ่งเป็น 7 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งใช้วิธีการจัดกลุ่มแบบจงใจ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 กลุ่ม มีการพัฒนาอัตมโนทัศน์ภายหลังการฝึกความรู้สึกไว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านต่าง ๆ คือ การยอมรับตนเอง การเปิดเผยตนเอง ทักษะในการสื่อความหมาย เจตคติ และความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทักษะในการทำงานแก้ปัญหาาร่วมกัน การตัดสินใจการช่วยเหลือผู้อื่น และการพัฒนาอุปนิสัย และจากการติดตามผลการพัฒนาของอัตมโนทัศน์ภายหลังการฝึกความรู้สึกไว เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ ร้อยละ 88.30 สมาชิกประเมินตนเองว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ร้อยละ 60.24 และประเมินว่าเพื่อนร่วมงานทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

รชมน สุขชุม (2533 : 137-139) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของข้าราชการครูระดับบริหาร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ โดยใช้การฝึกความรู้สึกไว กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูระดับบริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าแผนกถึงผู้ช่วยผู้อำนวยการ รวม 36 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 36 คน มีคะแนนจากแบบทดสอบอัตมโนทัศน์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการยอมรับตนเอง ด้านความรู้สึก ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการรับรู้ตนเองตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาอัตมโนทัศน์ภายหลังการฝึกทันที กับภายหลังการฝึก 1 เดือน พบว่าคะแนนจากแบบทดสอบวัดอัตมโนทัศน์สูงขึ้นนั้นลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับการรับรู้ตนเอง และด้านการรู้จักตนเอง ตามลำดับ

พิสิทธิ์ ปทุมบาล (2533 : 70-75) ได้ศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพนักงานระดับบริหาร ของบริษัททานตะวัน จำกัด กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานระดับบริหาร ของบริษัททานตะวัน จำกัด จำนวน 66 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อยซึ่งใช้วิธีการจัดกลุ่มแบบจงใจ ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้นหลังจากเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มที่ 2 ไม่พัฒนาด้านคุณภาพของสัมพันธภาพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารที่แสดงผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าจะมีความขัดแย้งกันในเรื่องประสิทธิภาพของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวเป็นวิธีการที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากยังมีผลการวิจัยหลายเรื่องที่แสดงว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวสามารถช่วยให้สมาชิกที่เข้ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องทักษะและความรู้สึกต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการอยู่รวมกันของบุคคล และปัจจุบันนี้ในหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาก็นำวิธีการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่เป็นระบบมาใช้ในการทดลองเพื่อศึกษาว่า วิธีการนี้สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้หรือไม่

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

2.1.1 ความหมายของความสำนึกในความรับผิดชอบ

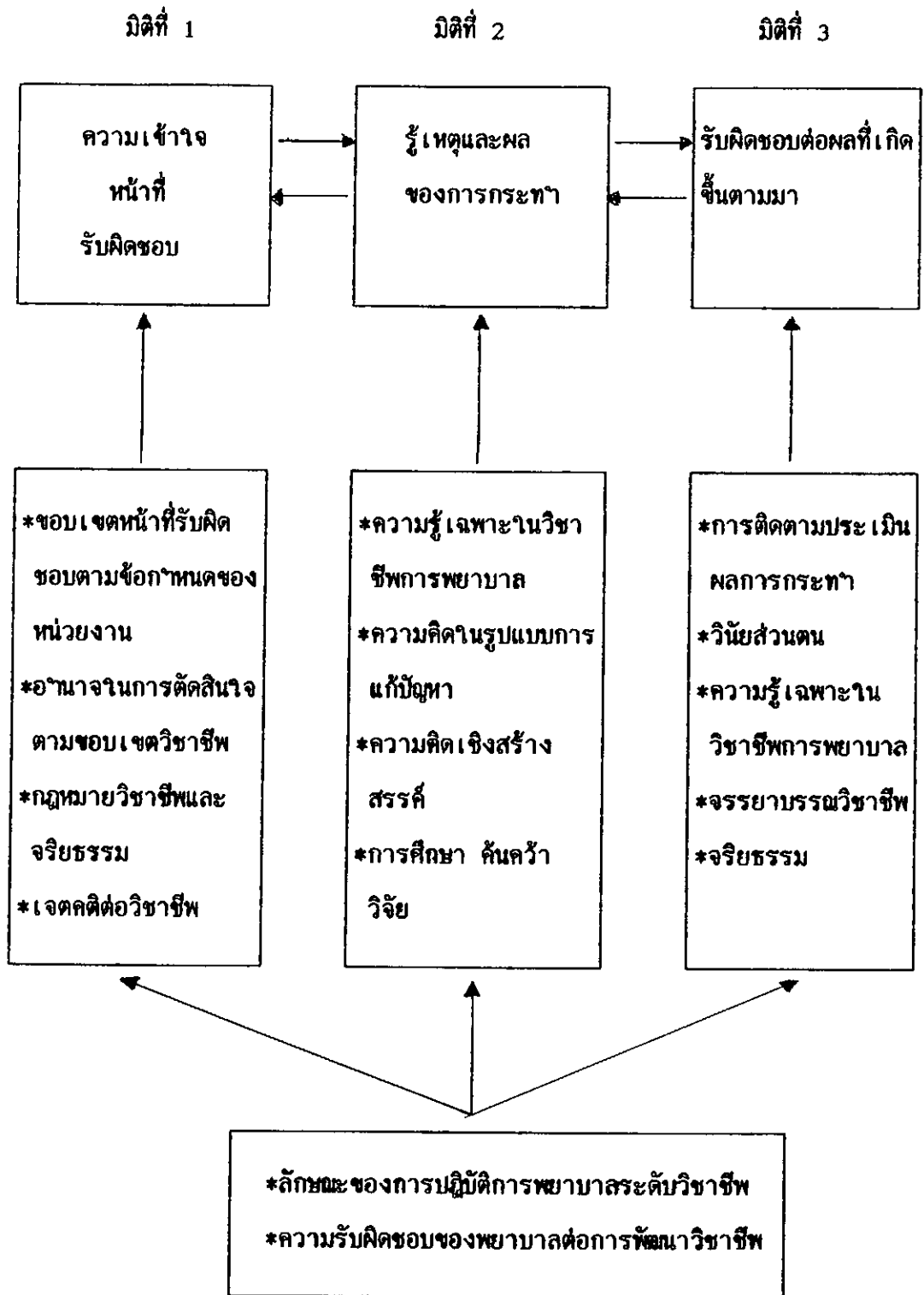
กิลลี (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 788 ; อ้างอิงจาก Gillies. 1982 : 975) กล่าวว่า ความสำนึกในความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ผู้ใดผู้หนึ่งปฏิบัติโดยยอมรับผลของการกระทำนั้น ๆ ทั้งยังต้องอธิบายเหตุและผลของการกระทำได้เป็นอย่างดีด้วย ไม่ว่าผลนั้นจะเป็นไปในทางที่ให้โทษหรือให้ประโยชน์ต่อผู้กระทำ นั่นคือ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ตระหนักเสมอถึงเหตุและผลของการกระทำก่อนการปฏิบัติภารกิจใด ๆ

ความสำนึกในความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลในทุกด้านทุกแขนง ทั้งด้านบริการพยาบาล การศึกษาพยาบาลและการวิจัย โดยจะต้องรู้ถึงเหตุและผลของการปฏิบัติทุกอย่าง ภายใต้

ขอบเขตของการประกอบวิชาชีพพยาบาล ทั้งในรูปของกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล จะต้องสามารถตอบคำถามทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของตน ได้ด้วยความเชื่อมั่นทั้งในลักษณะของเหตุและผลของการกระทำ นั่นคือ การรู้ตระหนักเสมอถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา (Consequences) ของการปฏิบัติวิชาชีพ

2.1.2 ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

ซัลลิแวนและฟิลลิปส์ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 789 ; อ้างอิงจาก Sullivan and Phillip. 1985 : 854) กล่าวว่า องค์ประกอบของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพนั้น แบ่งเป็น 3 มิติคือ ความเข้าใจต่อหน้าที่รับผิดชอบของตน รู้เหตุและผลของการกระทำและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา ทั้ง 3 มิตินี้มีความสัมพันธ์สืบเนื่องต่อกันเป็นกระบวนการเดียวกัน ดังแสดงในภาพ

องค์ประกอบของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ
ประกอบวิชาชีพพยาบาล

จะเห็นได้ว่า

มิติที่ 1 คือ **ความเข้าใจต่อหน้าที่รับผิดชอบ** เป็นความเข้าใจทั้งหน้าที่ตามขอบเขตของวิชาชีพการพยาบาล และความเข้าใจต่อความรับผิดชอบตามลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล โดยที่หน่วยงานจะเป็นผู้กำหนดลักษณะหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ ส่วนความเข้าใจต่อหน้าที่ที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องรับผิดชอบเกิดขึ้นในตัวผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่มีต่อการประกอบวิชาชีพ รู้ถึงอำนาจในการตัดสินใจตามขอบเขตวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพและจริยธรรม

มิติที่ 2 คือ **การรู้เหตุและผลของการกระทำ** ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล นั่นคือ มีความมั่นใจในศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องใช้ความคิดในรูปแบบการแก้ไขปัญหาและเชิงสร้างสรรค์ร่วมด้วย เพื่อที่จะได้มีการคิดอย่างแยบคาย และมุ่งสู่ผลการปฏิบัติเชิงคุณภาพ นอกจากนั้นจะต้องมีการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อทำให้ได้มาซึ่งเหตุและผลของการกระทำเชิงวิชาการที่ชัดเจน แน่นนอน และแม่นยำ

มิติที่ 3 คือ **ความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา** หมายถึง การปฏิบัติใด ๆ ต่อผู้รับการปฏิบัติ จะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมหนึ่ง ๆ อาจจะเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อผู้รับบริการ ครอบครัวและชุมชน ผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิชาชีพการพยาบาลและต่อผู้ปฏิบัติเอง

ความเข้าใจต่อหน้าที่รับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

กิลลี (พวงรัตน์ บุญานุรักษ์. 2530 : 794 ; อ้างอิงจาก Gillie. 1982 : 896) กล่าวว่า วิชาชีพแต่ละวิชาชีพมีลักษณะเฉพาะในการปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของวิชาชีพนั้น ๆ วิชาชีพการพยาบาลก็เช่นเดียวกัน ย่อมมีการปฏิบัติอันเฉพาะ และเป็นสิทธิ์ตามกฎหมายและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งจะต้องกำหนดขึ้นเป็นหน้าที่รับผิดชอบและจำเป็นต้องถือปฏิบัติอย่างจริงจังในกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าแห่งความเป็นวิชาชีพการพยาบาล

2.1.3 เอกสิทธิ์ของวิชาชีพการพยาบาล

กิลลี (พวงรัตน์ บุญบุญรักษ์. 2530 : 795 ; อ้างอิงจาก Gilie. 1982 : 896) กล่าวว่า เอกสิทธิ์ (Autonomy) ของวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ความเป็นอิสระในการปฏิบัติกิจกรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลทั้งในระดับปฏิบัติ และระดับบริหาร ในขอบเขตแห่งวิชาชีพการพยาบาล หรือสิทธิ์อันเฉพาะที่จะกำหนดการปฏิบัติกิจกรรมแห่งวิชาชีพอันที่จะรักษา และคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ที่ได้สร้างขึ้นโดยพยาบาล เพื่อพยาบาล ทั้งนี้อาจตีความได้ว่าพยาบาลวิชาชีพมีสิทธิ์อันชอบธรรมในการสั่งการพยาบาล ในรูปของคำสั่งการพยาบาล เพื่อให้บุคลากรพยาบาลภายใต้การนิเทศของพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติแก่ผู้รับบริการ โดยพยาบาลวิชาชีพจะต้องรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัตินั้นอย่างเต็มที่ ทั้งนี้การปฏิบัติต่าง ๆ ที่สั่งการไปนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย ข้อกำหนด และจริยธรรมแห่ง วิชาชีพการพยาบาล และวิชาชีพอื่น ๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย

เอกสิทธิ์แห่งวิชาชีพการพยาบาลเกิดขึ้นด้วยเหตุผลสำคัญในส่วนขององค์ความรู้หรือศาสตร์การพยาบาล ที่พยาบาลวิชาชีพทุกคนได้รับการเตรียมมา รวมทั้ง ประสบการณ์วิชาชีพที่ได้รับมาจากโปรแกรมการศึกษาพยาบาล ซึ่งได้ผ่านการรับรองแล้ว โดยทบวงมหาวิทยาลัยและสภาการพยาบาล ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพจึงมีศักดิ์และสิทธิ์อัน การประกอบวิชาชีพการพยาบาลตามกฎหมาย เมื่อถือทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล แล้ว ซึ่งย่อมมีอำนาจในการตัดสินใจตามขอบเขตแห่งวิชาชีพการพยาบาลอย่างสมบูรณ์ นั่นคือ มีทั้งอำนาจสั่งการ และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล (Professional Accountability) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ คือ สิ่งซึ่งแสดงถึง ความมีสิทธิ์หรือ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล โดยจะต้องมีการตัดสินใจด้วยตนเอง มีการควบคุมโดยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล (สภาการพยาบาล) และมีการสนับสนุนโดย องค์การวิชาชีพ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย)

ดังนั้น เอกสิทธิ์วิชาชีพการพยาบาล จึงสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความสำนึกใน ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล โดยจะต้องมีความเข้าใจต่อหน้าที่ รับผิดชอบเป็นอย่างดี รู้ทั้งลักษณะหน้าที่ อำนาจในการตัดสินใจและขอบเขตของการปฏิบัติ หน้าที่นั้น ๆ โดยจะต้องมีการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม

2.1.4 ความเข้าใจเหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2530 : 799) กล่าวว่า ผู้ประกอบวิชาชีพใด ๆ ก็ตาม จะต้องปฏิบัติวิชาชีพด้วยความรู้ความสามารถที่ได้รับการเตรียมมาในวิชาชีพนั้น ๆ โดยจะต้องรู้ถึงที่มาของการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละอย่าง และจะต้องรู้ด้วยว่าผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ถูกระท้านนั้นจะเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นความรับผิดชอบอันสูงที่พึงมีต่อชุมชนและสังคม การปฏิบัติในลักษณะเช่นนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจให้กับสังคม มีความมั่นใจที่จะรับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพ นั่นคือลักษณะของบริการจะต้องมีคุณภาพ การประกอบวิชาชีพการพยาบาลก็เช่นเดียวกันไม่ว่าจะปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับบริหาร จะต้องรู้เหตุและเข้าใจผลที่จะเกิดขึ้นด้วย เพราะการกระทำนั้นกระทำกับชีวิตมนุษย์ จะลองผิดลองถูกไม่ได้ ต้องพิจารณาถึงผลการปฏิบัติที่จะเกิดกับผู้รับบริการเสมอ

2.1.5 การสร้างความรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

องค์ประกอบสำคัญ ในการสร้างความรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล คือ ความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล ความคิดในรูปแบบการแก้ปัญหา ความคิดเชิงสร้างสรรค์และการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

1. ความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล เมลิส (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 800 ; อ้างอิงจาก Meleis. 1985 : 925) กล่าวว่า พยาบาลวิชาชีพนั้นปฏิบัติงานทั้งในสถานบริการสุขภาพและชุมชน รวมทั้งในโรงงานอุตสาหกรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งยังปฏิบัติในระดับปฏิบัติการและระดับบริหาร ในส่วนของบริการสุขภาพและด้านการศึกษาพยาบาล ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคนจะต้องมีความรู้เฉพาะเพียงพอแก่การปฏิบัติวิชาชีพ กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานและความรู้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่โดยตรง

2. ความคิดในรูปแบบของการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการปฏิบัติที่มีขั้นตอนมีระบบ ระเบียบ สร้างการคิดอย่างวิเคราะห์ คิดโดยแยกคายหรือที่เรียกว่า กระบวนการแก้ปัญหาหรือกระบวนการพยาบาลในวิชาชีพการพยาบาลนั่นเอง ความคิดเช่นนี้ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ด้วยความรอบคอบก่อนการปฏิบัติ มีโอกาสได้พิจารณาผลดีผลเสียของการปฏิบัติอย่างถี่ถ้วน

3. ความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของความคิดที่ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติใหม่ สร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพและเพิ่มคุณภาพในการปฏิบัติวิชาชีพด้วย

4. การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เป็นแนวทางการคิดค้นแนวปฏิบัติวิชาชีพที่มีคุณภาพสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป และเป็นการตรวจสอบผลดีผลเสียของการปฏิบัติวิชาชีพที่กระทำอยู่เดิม รวมทั้งการสร้างศาสตร์การพยาบาลด้วยการใช้ระเบียบวิธี และกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือผลของการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

โดยสรุป ความเข้าใจเหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล นักผู้การสร้างคุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาล และเป็นการแสดงออกถึงความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล โดยจะต้องพิจารณาองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล ความคิดในรูปแบบการแก้ปัญหา ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และการศึกษา ค้นคว้า วิจัย

2.1.6 ความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

พวงรัตน์ บุญานุรักษ์ (2530 : 802-804) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลนั้น มิใช่เพียงแค่เข้าใจหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบ และรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพเท่านั้น จะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลด้วย คือ ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับบริการและครอบครัว วิชาชีพ องค์การหรือหน่วยงาน ผู้ร่วมงาน และสังคม หรือชุมชน สำหรับความรู้สึที่มีต่อผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น

2.1.7 ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

1. ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับบริการและครอบครัว การปฏิบัติการพยาบาลที่อาจก่อให้เกิดผลต่อผู้รับบริการและครอบครัว ต้องให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ

2. ผลที่เกิดขึ้นต่อวิชาชีพ โดยแท้จริงแล้วผลที่เกิดขึ้นต่อวิชาชีพ คือ ผลต่อผู้ประกอบวิชาชีพโดยรวมนั่นเอง โดยจะกระทบต่อกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ท้าให้ผู้รับบริการก็จะขาดความไว้วางใจต่อผู้ประกอบวิชาชีพ

3. ผลที่เกิดขึ้นต่อองค์การหรือหน่วยงาน การปฏิบัติวิชาชีพที่ขาดความสามัคคีต่อหน้าที่รับผิดชอบ ส่งผลถึงความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน ผู้รับบริการจะขาดความเชื่อถือหน่วยงาน

4. ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้ร่วมงาน เนื่องจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลเป็นการปฏิบัติงานเป็นทีม จำเป็นจะต้องทำงานร่วมกันกับผู้ปฏิบัติวิชาชีพหลายประเภท งานในความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จะสัมพันธ์กับงานในความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพอื่นด้วย กล่าวคือ อาจส่งผลต่อหน้าที่รับผิดชอบของผู้ให้การรักษาด้วย

5. ผลที่เกิดขึ้นต่อสังคม หรือชุมชน ย่อมเกิดขึ้นได้ในรูปแบบเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ความสามัคคีในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล จะต้องแสดงให้ปรากฏจริง ด้วยการแสดงออกถึงเหตุและผลของการปฏิบัติกิจกรรมวิชาชีพอย่าง เป็นผู้ที่มีความรู้ สมรรถภาพและเจตนา ทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับบริหาร

2.1.8 การแสดงออกของความรู้ เหตุและผลในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2530 : 816-818) กล่าวว่า การแสดงออกในความรู้ เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพ หมายถึงความรู้ความเข้าใจที่ว่า ทำไมจึงปฏิบัติกิจกรรมวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเหตุผลของการปฏิบัตินั้น ๆ จะบ่งบอกทั้งลักษณะและระดับของการแสดงออกของความรู้ เหตุผลในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล โดยเหตุผลนั้นจะเป็นเหตุผลที่ผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกัน และชุมชนยอมรับได้ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย จรรยาบรรณและจริยธรรมที่ถูกต้อง นอกจากจะรู้ถึงเหตุผลของการปฏิบัติแล้ว จะต้องเข้าใจถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติสิ่งนั้น ๆ ด้วย โดยต้องอาศัยความรู้เฉพาะของวิชาชีพนั้นประกอบกับประสบการณ์ในการปฏิบัติวิชาชีพและจริยธรรมอันดีงามด้วย ซึ่งจะต้องพิจารณา รวมไปถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังที่ปฏิบัติเสร็จแล้ว

2.1.9 ลักษณะของการแสดงออกของความรู้ เหตุและผลในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจะต้องแสดงออกให้ปรากฏได้ถึง ความรู้ เหตุ

และผลของการปฏิบัติวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นระดับปฏิบัติการหรือระดับบริหารก็ตาม รูปแบบของการแสดงออกถึงเหตุและผลมี 3 ลักษณะ คือ

1. การแสดงออกซึ่งความรู้ เป็นการแสดงให้เห็นปรากฏต่อชุมชน ถึงความเจเพาะของวิชาชีพการพยาบาล ความสำคัญอยู่ที่การตระหนักเสมอถึงเหตุผลของการปฏิบัติวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด ๆ ก็ตาม

ความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ผู้ปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลทุกคนต้องมีความมั่นใจในความรู้ที่ตนได้รับการเตรียมมา และมั่นใจในความพร้อมด้านความรู้ตามตำแหน่งหน้าที่ของตนด้วย ทั้งยังต้องติดตามความก้าวหน้าของศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้ของตนมีความทันสมัยอยู่เสมอ

2. การแสดงออกซึ่งสมรรถภาพ หมายความว่ารวมถึง ทักษะและลักษณะส่วนบุคคล ที่มีความรู้เป็นองค์ประกอบหลักอยู่ภายใน สมรรถภาพในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลแสดงให้เห็นได้ในพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลทุกอย่าง เป็นพฤติกรรมด้านการกระทำ ท่าทาง และการพูดรวมถึงพฤติกรรมด้านจิตใจ อารมณ์ด้วย โดยจะต้องแสดงถึงความรู้ความสามารถทั้งด้านการงานและจิตสังคม นั่นคือ ไม่ว่าจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ก็จะต้องมีความรู้เหตุและรู้ผลของการกระทำอยู่เสมออันเอง จึงจะแสดงออกได้ถึงความสามารถในการรับผิดชอบ ของผู้ประกอบวิชาชีพ

3. การแสดงออกด้วยเจตนา เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกภายในของผู้ปฏิบัติ โดยจะต้องมีเหตุผลตรงกันกับการแสดงพฤติกรรมจริง เจตนาจึงเป็นเรื่องสำคัญในการแสดงความรู้สึกลักษณะความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติวิชาชีพ กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติวิชาชีพจะต้องมีเจตนาอันดี สอดคล้องกับลักษณะของการปฏิบัติวิชาชีพอย่างแท้จริง และแสดงออกไปตามเจตนา นั้น ๆ โดยมีได้มีความรู้สึกอื่นใดแฝงอยู่

2.1.10 ระดับของการแสดงออกของความรู้เหตุและผลในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

1. การแสดงออกจากระดับปฏิบัติการ เป็นการแสดงออกของผู้ปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล และมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อผู้รับบริการ ต่อบุคคล หน่วยงาน และ

ชุมชนอื่น ๆ ที่จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกัน

2. การแสดงออกในระดับบริหาร เป็นความสำคัญที่มีต่อผู้บังคับบัญชา ผู้รับบริการ สถานบริการ ผู้ร่วมงาน วิชาชีพ และชุมชน

2.1.11 ความสำคัญของการเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ

การประกอบอาชีพการพยาบาล

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2530 : 826) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วไม่ว่า บุคคลใดจะประกอบกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม โดยสามัญสำนึกหรือโดยธรรมชาติ จะต้องพิจารณา เหตุผลของการกระทำ หรือทางพุทธศาสตร์เรียกว่า "เจตนา" และจะต้องวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้งยังต้องพิจารณาด้วยว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา หลังจากการปฏิบัติสิ่งนั้น ๆ คืออะไร เรื่องนี้เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เป็นธรรมชาติของการปฏิบัติในบุคคล ที่มีภาวะสมบูรณ์แล้ว

ความสำนึกในความรับผิดชอบนั้น มีความหมายลึกซึ้งมากกว่าความรู้และความเข้าใจในหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้น แต่จะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังเข้าไปในตัวคน โดยจะต้องมีวิธีการที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้คนได้มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

ความสำคัญของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ มีดังนี้

1. ต่อตนเอง คือ ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการงาน
2. ต่อผู้รับบริการ คือ คุณภาพการดูแลที่สูงที่สุด
3. ต่อวิชาชีพ คือ ความเจริญก้าวหน้า มั่นคงเป็นปึกแผ่นและมีศักดิ์ศรี
4. ต่อหน่วยงาน คือ งานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์
5. ต่อผู้ร่วมงาน คือ มีความสำเร็จในการทำงานเป็นทีม เกิดการร่วมงานที่ดี

และยอมรับในความเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ

2.1.12 วิถีทางในการเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบ

วิชาชีพการพยาบาล

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2530 : 834) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล มีได้หลายแนวทางด้วยกัน คือ

1. ความมีเหตุผลทางจริยธรรม (Moral Reasoning) แนวทางนี้เป็นแนวทางที่สำคัญยิ่งควรแก่การฝึกฝนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้าสู่ระบบการศึกษาพยาบาลต่อไป จนตลอดชีวิตการประกอบวิชาชีพการพยาบาล เนื่องจากว่าผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความสามารถอยู่ในระดับสูงทั้งด้านเทคนิคและด้านจริยธรรม คีทีเพียน (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 834 ; อ้างอิงจาก Ketefian. 1983 : 886) ได้กล่าวเน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพว่า เป็นแนวทางที่เกิดผลโดยตรงต่อการสร้างความรับผิดชอบ และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ หลักสำคัญคือการฝึกฝนทักษะในการแก้ปัญหาอย่างวิเคราะห์ โดยจะต้องพิจารณาเหตุผลเป็นสำคัญ ไม่ใช่ลักษณะของการใช้สัญชาตญาณ หรือเพียงอาศัยประสบการณ์ที่มามีเท่านั้น

แนวปฏิบัติในการสร้างความมีเหตุผลทางจริยธรรมมีดังนี้

1.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ควรได้มีการปฏิบัติในรูปแบบของการแก้ปัญหา เช่น การใช้กระบวนการพยาบาล การประชุมปรึกษาทางการพยาบาล การวิเคราะห์อุบัติการณ์ เป็นต้น

1.2 ด้านการบริหารการพยาบาล ควรได้ใช้วิธีในรูปแบบของการแก้ปัญหาด้วยการใช้ระเบียบวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ และใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารและจัดการ

1.3 ด้านการศึกษาพยาบาล สมิท (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 835; อ้างอิงจาก Smith. 1980 : 748) กล่าวว่า ควรได้ใช้วิธีการสอนที่เสริมสร้างความคิดเชิงวิเคราะห์และเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสอนในรูปแบบของการแก้ปัญหาโดยให้โอกาสผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระ สามารถแสวงหาแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการต่อปัญหาด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็น ดังนั้นการสร้างสื่อการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษด้วยตนเองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ วอลเคอร์ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2530 : 835 ; อ้างอิงจาก Walker. 1983 : 587) กล่าวว่า ควรให้ความรู้ทางจริยธรรมร่วมด้วย เพราะความมีเหตุผลทางจริยธรรมก่อให้เกิดพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เหมาะสม และช่วยพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และยังสร้างความรู้สึกลึกซึ้งความเป็นอิสระต่อการ

ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลด้วย สิ่งสำคัญในเรื่องการพัฒนาทางจริยธรรม คือความสัมพันธ์ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนกับการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ และความมีเหตุผลทางจริยธรรมหรือการตัดสินใจทางจริยธรรม

2. ความเข้าใจตนเอง เป็นการสร้างความเข้าใจต่อพฤติกรรม ความรู้สึก อารมณ์ และความคิดของตนเอง เพื่อให้ตนเองได้มีโอกาสรื้อและปรับพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม การสร้างความเข้าใจต้องการความช่วยเหลือของผู้อื่นในการสะท้อนย้อนกลับด้วยการวิจารณ์พฤติกรรม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อหาพฤติกรรมที่เหมาะสม ควรใช้กระบวนการกลุ่มเป็นแนวทาง เพื่อที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจต่อพฤติกรรมของตนเอง

3. การติดตามความก้าวหน้าด้านการพยาบาล ลารมินิก้า และเอเลน (พวงรัตน์ บุญานุรักษ์. 2530 : 836 ; อ้างอิงจาก La Monica and Elaine. 1983 : 785) ได้กล่าวว่า ควรกระทำเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้มีความรู้ และประสบการณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ มีความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และแนวปฏิบัติเพื่อคุณภาพการดูแล เพื่อช่วยพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล อันจะส่งผลถึงการสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ วิธีการที่พึงปฏิบัติมีทั้งที่มีรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นรูปแบบหรือไม่เป็นทางการ ซึ่งใช้ได้กับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกตำแหน่งหน้าที่

3.1 การศึกษาต่อเนื่อง เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้วยการศึกษาหรือฝึกฝนเพิ่มเติม

3.2 การศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น การอ่านวารสารวิชาการ อ่านหนังสือตำราต่าง ๆ รวมทั้งการสนทนากับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในสาระเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ตลอดจนการฟังวิทยุ ดูรายการโทรทัศน์หรือภาพทัศน์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นวิธีการที่สำคัญอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ด้วยเหตุผลที่ว่ากระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล เนื่องจากเป็นกระบวนการคิด วิเคราะห์ตามรูปแบบกระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการตัดสินใจ ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนกำหนดข้อวินิจฉัยทาง

การพยาบาล และสิ่งการปฏิบัติในการพยาบาล หากพยาบาลวิชาชีพได้ปฏิบัติตามการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาลอยู่เป็นประจำแล้ว จะช่วยพัฒนาความคิดเชิงเหตุผลได้เป็นอย่างดี จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้

5. การบันทึกทางการพยาบาล การเขียนหรือการบันทึกข้อมูลและการปฏิบัติลงในรายงานของผู้รับบริการนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะแสดงถึงขอบเขตงานและหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติ ทั้งยังแสดงถึงความเป็นเอกสิทธิ์ในการปฏิบัติวิชาชีพด้วยการที่สามารถใช้ทั้งการปฏิบัติจริง การพูด การเขียน และการคิดไปด้วยกันเช่นนี้ เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาการคิดอย่างแยกแยะ เสริมสร้างความมีเหตุผลในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความสำนึกในความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

6. การประกันคุณภาพ เป็นการประเมินการปฏิบัติวิชาชีพ โดยใช้มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นตัววัด โดยมีวิธีการปฏิบัติได้หลายรูปแบบ ด้วยมุ่งหวังให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติอยู่เสมอ และสามารถรักษาคุณภาพของการปฏิบัติไว้ได้ตลอดเวลา ความสำคัญในเรื่องนี้อยู่ที่การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานการดูแล และ/หรือมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติวิชาชีพได้มีแนวทางหรือสิ่งยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองได้เสมอ ช่วยให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงการปฏิบัติ เพื่อคุณภาพงานได้

วิธีปฏิบัติเพื่อประกันคุณภาพ โดยที่มาตรฐานเป็นเครื่องชี้วัด จะสะท้อนให้เห็นผลของการปฏิบัติวิชาชีพในทุก ๆ ด้าน ผู้ปฏิบัติวิชาชีพก็จะตระหนักได้ถึงประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร ต่อมาก็สามารถวิเคราะห์ถึงปัญหาของการขาดคุณภาพ หรือเพื่อหาแนวทางเสริมสร้างคุณภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นแนวทางเช่นนี้ช่วยในการเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

7. ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ (Primary Nursing System) เป็นระบบหนึ่งของการดูแลผู้ป่วย หรือผู้รับบริการที่ใช้รูปแบบเฉพาะในการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ คือ มีผู้รับบริการอยู่ในความดูแลตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบสุขภาพจนกระทั่งจำหน่ายออกไปจากระบบการดูแล บาร์บารา สตีเวนส์ (Barbara Stevens) ได้กล่าวเน้นไว้ว่า การนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้ เป็นความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลที่จะเพิ่มความเป็น

วิชาชีพ (Professionalism) ด้วยการเสริมสร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ด้วยการออกแบบวิธีการมอบหมายงานและการดูแล ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ที่ดูแลผู้รับบริการ โดยตลอดอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นผู้วางแผนการดูแลอย่างต่อเนื่อง ย่อมรู้ความเปลี่ยนแปลง เข้าใจความต้องการ และสามารถปรับเปลี่ยนแผนการดูแลได้อย่างเหมาะสมที่สำคัญ คือ รู้ตระหนักถึงผลการปฏิบัติงานของตนว่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด สร้าง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติวิชาชีพ และในเวลาเดียวกันผู้รับบริการก็ได้รับ ความพึงพอใจในบริการที่ได้รับด้วย สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างความสำนึกใน ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

8. การต่ออายุ การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพ (Relicensure) เป็นวิธีการ ปฏิบัติเชิงกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลขึ้นทะเบียนวิชาชีพ เป็นระยะ ๆ อาจกำหนดให้เป็นทุก 5 หรือ 10 ปี เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติวิชาชีพ อย่างมีคุณภาพอยู่เสมอ เป็นการกระตุ้นโดยทางกฎหมาย วิธีการอาจจะใช้การสอบขึ้นทะเบียน หรือให้มีการศึกษาต่อเนื่องโดยนับจำนวนชั่วโมงที่เข้าศึกษา แล้วเทียบเป็นหน่วยการศึกษา ต่อเนื่อง (Continuing Education Units) โดยต้องเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษา ต่อเนื่องที่ได้รับการรับรองโดยสภาการพยาบาล สำหรับจำนวนหน่วยการศึกษาต่อเนื่อง ก็กำหนดได้เป็นจำนวนที่แน่ชัดเพียงพอแก่การประกันการรักษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้ อย่างเป็นที่พอใจ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ การพยาบาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ การพยาบาลโดยตรง ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยไว้ แต่จากที่ศึกษาค้นคว้าที่พอจะเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลการวิจัยของ ระจิตร์ นิคมรัฐและคณะ (2530 : 45) ได้ศึกษาคุณลักษณะทาง จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภราชประชารักษ์ 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์และความเมตตากรุณาของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ที่อยู่ในปีการศึกษา 2529 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อของนักศึกษาทุกชั้นปี มีความรับผิดชอบต่อต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีมีพฤติกรรม

ด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับดี มีพฤติกรรมอยู่ในลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความมีวินัย พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีมีพฤติกรรมด้านความมีวินัยอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ด้านความเมตตากรุณา พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีมีพฤติกรรมอยู่ในลักษณะที่พึงประสงค์

กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข (2533 : 51-52) ได้ประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาศาสนาพยาบาลที่เน้นชุมชน ในปี 2532 จากวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพุทธชินราช วิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา วิทยาลัยพยาบาลสงขลา และวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า พบว่า

1. ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า มีความสามารถในการให้บริการพยาบาลดี คือ

1.1 สามารถใช้กระบวนการพยาบาลในการให้บริการตามความต้องการของบุคคล ครอบครัว ชุมชน พอใช้

1.2 ใช้หลักการ ทฤษฎี เทคโนโลยี และกระบวนการติดต่อสัมพันธ์ในการให้บริการพยาบาลตามความต้องการของแต่ละบุคคล ครอบครัว ชุมชน ได้พอใช้

1.3 มีทักษะการให้บริการพยาบาลดี

2. ผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า มีบุคลิกภาพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ

2.1 ตระหนักและคำนึงถึงคุณค่าและศักยภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

2.2 ตระหนักในความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2.3 สนับสนุนหลักประชาธิปไตย

2.4 มีความรับผิดชอบต่อสังคมและพลเมืองดี

ปริญ โภมารัตต์และคณะ (2536 : 51-53) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล ในปี 2532 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลประสาท และสถาบันมะเร็ง ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้รับบริการส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นต่อความสามารถในการพยาบาล

ในด้านปฏิบัติการพยาบาล ด้านการเข้าใจปัญหาความต้องการของผู้รับบริการ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสอนและแนะนำผู้รับบริการว่า พฤติกรรมของพยาบาลเป็นพฤติกรรมทางบวก

2. ผู้รับบริการส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพ ด้านคุณลักษณะแสดงออกทางกาย และด้านจริยธรรมทางการพยาบาลว่า พฤติกรรมของพยาบาลเป็นพฤติกรรมทางบวก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภราชประชาสรรค์ นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2536 ที่มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่ำกว่าเบอร์ด์เซ็นไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 35 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภราชประชาสรรค์ นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่ำกว่าเบอร์ด์เซ็นไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ทั้งหมด 70 คน ตอบแบบสอบถามความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

2.2 นำแบบสอบถามมาตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2.3 นำคะแนนของทุกคนมาเรียงจากสูงไปต่ำ แล้วคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพต่ำกว่าเบอร์ด์เซ็นไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 35 คน สอบถามความสมัครใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าร่วมการทดลองปรากฏว่านักศึกษาพยาบาลสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 26 คน

2.4 ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษาพยาบาลที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน 16 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรู้สึก และกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. โปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก
2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ
3. แบบสอบถามความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก มีลำดับการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและแนวคิด วิธีการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำประสบการณ์จากการฝึกงาน และจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มฝึกความรู้สึกลึกมาเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอน และกิจกรรมการสร้างโปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกให้เหมาะสมกับการพัฒนาความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล โดยกิจกรรมบางอย่างผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อความเหมาะสม

1.2 สร้างโปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึก เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตามแนวคิดวิธีการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกแล้วนำโปรแกรมนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ อาจารย์พรณิศา วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โรสภา พิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างจุดประสงค์และแนวทางปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความมีความสันทัดในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำโปรแกรมการฝึกความรู้สึกลึกที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการฝึกความรู้สึกลึก ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน 2 คืน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาความหมายของความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลตามคำจำกัดความ แล้วรวบรวมเอกสารและสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

2.2 สร้างโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะแล้วนำโปรแกรมนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภธรรมศาสตร์ที่ ไม่ใช่มุ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน 2 คืน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. แบบสอบถามความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

แบบสอบถามความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

3.2 กำหนดคุณลักษณะของความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ดังนี้

3.2.1 ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.2.2 ด้านความมีเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล

3.2.3 ด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

3.3 สร้างแบบสอบถามความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษา

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติ เพื่อพิจารณาความมีความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง จำนวน 28 ข้อ แล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาลชยันนาถที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 49 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้ววิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมาเรียงกันจากต่ำสุดถึงคะแนนสูงที่สุด โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทำการวิเคราะห์รายข้อโดยใช้ t-test แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำไปใช้ในการวิจัย ได้ค่า t ระหว่าง 2.21-3.98 จำนวน 19 ข้อ

3.5.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกมาแล้วจากข้อ 3.5.1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

ลักษณะและวิธีตอบแบบสอบถามความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล

แบบสอบถามความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล มีลักษณะเป็นสถานการณ์ มีตัวเลือก 3 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม อ่านข้อความแล้วตอบตามความเป็นจริงของตนเอง โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษรหน้าคำตอบที่ต้องการ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง

ให้นักศึกษาอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ตรงความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษรหน้าคำตอบที่นักศึกษาต้องการ คำตอบที่นักศึกษาตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และจะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักศึกษาแต่อย่างใด

ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ

(๐) สุนิสาปฏิบัติงานที่ห้องคลอด ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยที่ใกล้คลอด แต่ขณะนั้นถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน ถ้านักศึกษาเป็นสุนิสา นักศึกษาจะคิดอย่างไร

- ก. คิดว่าลงไปรับประทานอาหารก่อนผู้ป่วยคงยังไม่คลอด
- ข. คิดว่ารอสักครู่ ถ้าผู้ป่วยไม่คลอด ให้เพื่อนดูแลแทน
- ค. คิดว่ารอจนผู้ป่วยคลอดแล้ว จึงลงมารับประทานอาหาร

(๐) อาภา ปฏิบัติงานเวรตึก ขณะที่แจกยา 7.00 น. อาภา ได้แจกยาผิด โดยแจกยาของนายบุญรอด ให้กับนายบุญมี ถ้านักศึกษาเป็น อาภา นักศึกษาจะรู้สึกอย่างไร

- ก. เฉย ๆ เพราะอันตรายจากยารับประทานมีน้อย
- ข. รู้สึกผิด แต่ไม่กล้าบอกใคร แต่คอยสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของบุญมี
- ค. รู้สึกผิดมากและไม่สบายใจ รีบแจ้งให้หัวหน้าเวรทราบ เพื่อหาทาง

ช่วยเหลือบุญมี

ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล

(๐) ดารา นั่งรับคำสั่งอยู่ที่เคาเตอร์ ญาติของนายพงษ์ ได้มาขอยาแก้ปวดให้กับนายพงษ์ ดาราได้บอกให้ญาติกลับไปรอที่เตียงนายพงษ์ก่อน แล้วดาราก็เดินไปดูอาการของนายพงษ์ พบว่า ผ่าแผลที่พันให้กับนายพงษ์ พันแน่นเกินไป ดาราจึงคลายผ้าพันแผลออก และจัดหมอนให้รองบริเวณแผลสูงขึ้น แต่ไม่ได้ให้ยา นักศึกษารู้สึกอย่างไรกับการกระทำของดารา

- ก. เฉย ๆ เพราะไม่เกิดขึ้นจริงในความเป็นจริง
- ข. ชื่นชม และจำนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติ
- ค. เป็นการกระทำที่เหมาะสมและนักศึกษาที่ปฏิบัติอยู่เสมอ

ความรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น

(๐) รังสิตา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่พยาบาลให้ทำการให้เลือดแก่ผู้ป่วย 3 ยูนิต เมื่อรังสิตาได้ต่อเลือดให้กับผู้ป่วยแล้ว ถ้านักศึกษาเป็นรังสิตา ควรจะทำอย่างไร

- ก. เมื่อต่อเลือดให้กับผู้ป่วยแล้วก็ปฏิบัติงานอย่างอื่นต่อไป
- ข. รอเวลาใกล้เลือดหมดค่อยไปดูแลผู้ป่วย หรือไปดูผู้ป่วยเมื่อญาติมาเรียก
- ค. เมื่อต่อเลือดให้กับผู้ป่วยแล้ว 10-15 นาที กลับมาดูว่าผู้ป่วยมีอาการผิดปกติหรือไม่

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์ได้กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในแต่ละระดับ ดังนี้

- ให้ 3 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็่นว่านักศึกษามีความสำนึกใน
ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูง
- ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็่นว่านักศึกษามีความสำนึกใน
ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลปานกลาง
- ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็่นว่านักศึกษามีความสำนึกใน
ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่ำ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control group pretest posttest design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 67) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง Randomized Control group pretest posttest design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

RE	แทน	กลุ่มทดลองที่ได้มาโดยการสุ่ม
RC	แทน	กลุ่มควบคุมที่ได้มาโดยการสุ่ม
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การฝึกความรู้สึกริไว
X	แทน	การให้ข้อเสนอแนะ

2. วิธีดำเนินการทดลอง

2.1 ขึ้นก่อนทดลอง ระหว่างวันที่ 11-25 ธันวาคม 2537 เป็นขึ้นเตรียมการทดลอง

2.1.1 เตรียมสถานที่ที่จะไปพักและใช้ดำเนินการฝึกความรู้สึกริไว และให้ข้อเสนอแนะเป็นบ้านพักของผู้วิจัย อยู่ที่ชานเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ในวันที่ 11-12 ธันวาคม 2537

2.1.2 รวบรวมคะแนน จากการตอบแบบสอบถามความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลทั้งสองกลุ่ม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง ในวันที่ 22 ธันวาคม 2537

2.1.3 เตรียมอุปกรณ์สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.2 ขึ้นดำเนินการทดลอง

2.2.1 ดำเนินการทดลอง วันที่ 13-15 มกราคม 2538 โดยใช้เวลา 3 วัน 2 คืน โดยผู้วิจัยนำกลุ่มควบคุมไปทดลองตามโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

2.2.2 ในสัปดาห์ต่อมา วันที่ 20-22 มกราคม 2538 โดยใช้เวลา 3 วัน 2 คืน ผู้วิจัยนำกลุ่มทดลองไปทดลองตามโปรแกรมการฝึกความรู้สึกริไว

2.3 วันที่ 15 มกราคม 2538 ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลหลังการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

วันที่ 22 มกราคม 2538 ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความสำคัญใน
ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลหลังการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนน
หลังการทดลอง

2.4 ขึ้นหลังทดลอง วันที่ 1-12 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการ
ตอบแบบสอบถามของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ โดย
ใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรักใจ
2. เปรียบเทียบความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการให้ข้อเสนอแนะ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบ
วิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรักใจและนักศึกษา
พยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัชฌิมฐาน (Median) (ลิวัน สาขสศและอึ้งฉฉา สาขสศ.
2536 : 57)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) (ชาญวิทย์
เทียมบุญประเสริฐ. 2529 : 50)

$$Q.D. = \frac{Q_3 - Q_1}{2}$$

เมื่อ	Q.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนควอไทล์
	Q_3	แทน	คะแนนที่ตำแหน่งควอไทล์ที่ 3
	Q_1	แทน	คะแนนที่ตำแหน่งควอไทล์ที่ 1

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสำนึกในความรับผิดชอบ

ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล โดยใช้สูตร (ล้วน ศาสยศและอังคณา ศาสยศ. 2536 :187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S^2_H	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
	S^2_L	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสำนึกในความรับผิดชอบ

ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล (ล้วน ศาสยศและอังคณา ศาสยศ. 2531 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามของแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามของทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดลองของวิลคอกซ์ (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของแมน วิทนี (The Mann-Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 120-128) คำนวณหาค่า U โดยใช้สูตร

$$U_1 = n_1 n_e + \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$U_e = n_1 n_e + \frac{n_e(n_e+1)}{2} - \Sigma R_e$$

เมื่อ n_1 แทนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มจากประชากรกลุ่มทดลอง
 n_e แทนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มจากประชากรกลุ่มควบคุม
 ΣR_1 แทนผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มทดลอง
 ΣR_e แทนผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Mdn _{diff}	แทน ผลต่างค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D. _{diff}	แทน ผลต่างค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
T	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของวิลคอกัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test)
U	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของแมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรู้ตัว ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรว

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	45.5	2	O**
หลังทดลอง	8	53.5	1.5	

** มีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึก
ความรู้สึกรวมีความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น
อย่างมีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 (ดังแสดงผล
การวิเคราะห์ในตาราง 5 ในภาคผนวก)

2. เปรียบเทียบความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ
พยาบาลของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการให้ข้อสนเทศ ดังแสดงตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
ของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับข้อสนเทศ

กลุ่มควบคุม	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	47.0	3.5	O**
หลังทดลอง	8	51.5	1.5	

** มีนัยสําคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 ในภาคผนวก)

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลต่างของความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn _{diff}	Q.D. _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	8	7.0	2.5	8.5**
กลุ่มควบคุม	8	4.0	2.5	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรู้สึกว่ามีความสํานึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 (ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ในภาคผนวก)

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสภธรรมศาสตร์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการได้รับการให้ข้อเสนอแนะ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งกับนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลมีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงขึ้นหลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง
2. นักศึกษาพยาบาลมีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงขึ้นหลังจากการได้รับการให้ข้อเสนอแนะ
3. นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 35 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2537 ที่มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรว
2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอเทศ
3. แบบสอบถามความสนใจความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนทดลอง ระหว่างวันที่ 11-25 ธันวาคม 2537 เป็นขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 เตรียมสถานที่ที่ไปพักและใช้ดำเนินการฝึกความรู้สึกรวและให้ข้อเสนอเทศ เป็นบ้านพักของผู้วิจัย อยู่ที่ชานเมืองจังหวัดนครสวรรค์

1.2 รวบรวมคะแนน จากการตอบแบบสอบถามความสนใจความรับผิดชอบ

ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลทั้งสองกลุ่ม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

1.3 เตรียมอุปกรณ์สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ขั้นตอนในการทดลอง

2.1 ดำเนินการทดลอง วันที่ 13-15 มกราคม 2538 โดยใช้เวลา

3 วัน 2 คืน โดยผู้วิจัยนำกลุ่มควบคุมไปทดลองตามโปรแกรมการให้ข้อสนเทศ

2.2 ในสัปดาห์ต่อมา วันที่ 20-22 มกราคม 2538 โดยใช้เวลา

3 วัน 2 คืน ผู้วิจัยนำกลุ่มทดลองไปทดลองตามโปรแกรมการฝึกความรู้สึกไว

2.3 วันที่ 15 มกราคม 2538 ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความสันทิณในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล หลังการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง

วันที่ 22 มกราคม 2538 ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความสันทิณในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล หลังการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง

2.4 ขั้นหลังทดลอง วันที่ 1-12 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความสันทิณในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks test)

2. เปรียบเทียบความสันทิณในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับการให้ข้อสนเทศ โดยใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks test)

3. เปรียบเทียบผลต่างของความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งและนักศึกษาที่ได้รับข้อเสนอแนะ โดย ใช้การทดสอบของแมน-วิทนี (The Mann-Whitney U test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้นหลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักศึกษาพยาบาลมีความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น หลังจากได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบค (Beck. 1988 : 342-362) ที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีการยอมรับตนเองและเปิดเผยตนเองมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทียนศรี (Tainsri. 1989 : 2794) ที่พบว่า พนักงานและผู้จัดการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความสัมพันธ์ภายในบุคคล และพฤติกรรมการทำงานสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของของอิทโควิทซ์และคนอื่น ๆ (Itskowitz

and others. 1989 : 302-319) ที่ศึกษาพบว่า ครูที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วมแบบมีโครงสร้าง มีความไวในการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับ นาลีวรรณ บุญประสงค์ (2532 : 78-80) พบว่า พนักงานระดับบริหารบริษัท SAFCOL ได้มีการพัฒนาในด้านการยอมรับตนเอง ทักษะในการสื่อความหมาย เจตคติและความรู้สึกที่ดีขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของเอษณีย์ จัตรวิทยานนท์ (2537: 80-81) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร ที่เข้าฝึกความรู้สึกร่วม มีความมั่นใจสูงขึ้น

จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วมเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วมเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยลักษณะการดำเนินการจัดโปรแกรมการฝึกความรู้สึกร่วม จะประกอบด้วยการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ การยอมรับ และการเรียนรู้ถึงความสำคัญในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ภายใต้อบรบอากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมีความอิสระในการแสดงความรู้สึกได้อย่างเสรี ทำให้สมาชิกรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการที่จะเปิดเผยตนเอง และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งขณะที่กลุ่มดำเนินไปนั้นสมาชิกได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากการมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีผลทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่ได้ไปพัฒนาความสัมพันธ์ในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล จึงมีผลทำให้ความสัมพันธ์ในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น

ในการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วม ผู้วิจัยสังเกตนักศึกษาพยาบาลในกลุ่ม พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสนใจและตั้งใจสูงในการทำกิจกรรมร่วมกัน บรรยายภาคนกลุ่มทดลองเต็มไปด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา นอกจากนี้ในระหว่างปัจฉิมนิเทศ ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลได้กล่าวถึงความรู้สึกในการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกร่วม สรุปได้ว่านักศึกษาพยาบาลมีความประทับใจซึ่งกันและกัน เกิดความรู้สึกที่ดีกับวิชาชีพ รู้สึกตระหนักรับบทบาทหน้าที่ในวิชาชีพพยาบาล รวมทั้งมีกำลังใจในการทำงานในวิชาชีพนี้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเสนอให้จัดกิจกรรมเช่นนี้ให้กับเพื่อน ๆ และน้อง ๆ

2. นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการรับผิดชอบสูงขึ้นหลังจากได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของอิทโควิทซ์และคนอื่น ๆ (Itskowitz and others. 1989: 302-319) ที่ศึกษาพบว่าครูที่ได้รับข้อเสนอแนะคือการบรรยายมีความไวต่อการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับเอชฌีย์ จัตรวิทยานนท์ (เอชฌีย์ จัตรวิทยานนท์ 2537 : 80-81) ที่ได้ศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ มีความมั่นใจสูงขึ้น

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลได้สูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการรับผิดชอบ องค์ประกอบของความสามารถในการรับผิดชอบ ทั้งในด้านหน้าที่การรับผิดชอบ ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติกรพยาบาล และด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิดีทัศน์ บทสัมภาษณ์ กรณีตัวอย่างและเอกสารต่าง ๆ และผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ซักถามพร้อมทั้งมีการสรุปเพิ่มเติมด้วยซึ่งวิธีดังกล่าวทำให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุมได้ตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลได้ดีขึ้น

ในการให้ข้อเสนอแนะกับกลุ่มควบคุมครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มพบว่ามีความสนใจและตั้งใจศึกษาข้อเสนอแนะแต่ละช่วง โดยตั้งใจอ่าน ชม หรือฟัง รวมทั้งมีการซักถามข้อสงสัย มีการอภิปราย สรุปเนื้อหาและช่วยกันตอบคำถามของเพื่อนในกลุ่มโดยพร้อมเพรียงกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม นอกจากนี้ในขณะบัจฉินนิเทศผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลกล่าวถึงความรู้สึกในการเข้ากลุ่มให้ข้อเสนอแนะนี้ สรุปได้ว่าในบางครั้งรู้สึกเบื่อและเครียดที่มีเอกสารให้อ่านมาก แต่ทั้งหมดรู้สึกพอใจและต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้อีก และได้มีข้อเสนอให้ปรับตั้งแคมป์ตามวนอุทยาน เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการทำอาหารและพักผ่อนจิตใจด้วยพร้อม ๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยก็ได้ชี้แจงให้นักศึกษาพยาบาลทราบว่ามีความยุ่งยากในการจัด เพราะจะมีปัญหาทั้งในด้านความปลอดภัยและเรื่องอาหารที่พัก จึงมีความจำเป็นต้องจัดที่บ้านพักเช่นนี้ นักศึกษาพยาบาลจึงเสนอต่อไปว่า ควรได้มีการจัดกิจกรรมเหล่านี้ก่อนที่นักศึกษาจะจบทำงาน เพื่อให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่า และกระตุ้นจิตสำนึกเกี่ยวกับความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลให้สูงขึ้น เพื่อก้าวไปเป็นพยาบาลที่ดีต่อไป

3. นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง มีความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของเพ็ญใจ สีนธนาคร (2521 : 58-59) ที่พบว่า ข้าราชการสำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร ที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีการเปลี่ยนแปลงทักษะและทัศนคติส่วนบุคคลสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเทพ ช้อยหิรัญ (2532 : 56-59) ที่ศึกษาพบว่า นิสิตวิชาเอกแนะแนวที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง มีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอษณีย์ จัตรวิทยานนท์ (2537 : 83-85) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพญา กรุงเทพมหานคร ที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งมีความมีน้ำใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งสามารถพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลได้ดีกว่าการให้ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพราะว่าการสร้างโปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งนี้เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลที่เข้ากลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และวิเคราะห์พฤติกรรมซึ่งกันและกัน โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มคอยเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ซึ่งช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในแนวโน้มของการแสดงออก และการโต้ตอบของผู้อื่นในลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งต่างจากกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะที่นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้และศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการบรรยาย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มไม่มีโอกาสแสดงออก และให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ตลอดจนไม่มีโอกาสทราบปฏิกิริยาของตนเองที่มีต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้ที่จะนำวิธีการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้งไปใช้พัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ตลอดจนแนวคิดและหลักการของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกลึกซึ้ง ดังนี้

1.1 ผู้นำกลุ่มการฝึกความรู้สึกรู้ใจ ควรได้รับการศึกษาทางจิตวิทยา โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม

1.2 ผู้นำกลุ่มควรได้รับการฝึกฝน และมีประสบการณ์ในการนำกลุ่มมาก่อน เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม และต้องมีความจริงใจ เข้าใจและยอมรับสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข

1.3 สถานที่ที่ใช้ในการฝึกความรู้สึกรู้ใจ ควรเป็นสถานที่ที่ห่างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเงียบสงบ และเป็นกันเอง เพื่อเอื้ออำนวยให้สมาชิกได้เรียนรู้พฤติกรรมและความรู้สึกได้อย่างอิสระ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลระยะยาว หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว เช่น 1 เดือน หรือ 3 เดือน เพื่อติดตามว่า ความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลที่พัฒนาขึ้นนั้นยังคงอยู่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการฝึกความรู้สึกรู้ใจกับกระบวนการกลุ่มอื่น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสนใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

2.3 ควรมีการทดลองใช้การฝึกความรู้สึกรู้ใจ เพื่อพัฒนาตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ความเห็นอกเห็นใจคนไข้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองงานวิทยาลัยพยาบาล. การประเมินผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เน้นชุมชนในปี 2532. กรุงเทพฯ : 2533.
- คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตรศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2536.
- คณะอนุกรรมการการศึกษาและวิจัยทางการศึกษาพยาบาล. สมรรถภาพของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- จินตนา ยูนิพันธุ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- เต็มศิริ บุญยสิงห์. "พยาบาลกับการคาดหวังทางสังคม," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2529.
- ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , 2520.
- ทิสนา แฉมมณีและคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- ธีระ ประพตกิจ. ผลของการฝึกความรู้สึกไวเป็นกลุ่มที่มีต่ออัตมรณทัศน์ของนักศึกษาวิทยาลัยครู จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

นาลีวรรณ บุญประสงค์. การพัฒนาอัตมโนทัศน์โดยใช้ Sensitivity Training.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

อัสสาเนา.

นิภา ศรีไพโรจน์. สถิตินอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.

ประจักษ์ โกมารทัตและคณะ. ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร

มหานคร ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัย

พยาบาล. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงสาธารณสุข, 2536.

ผ่องศรี เกียรติเลิศนา. เอกสารประกอบการสอน พย. 191 กระบวนการกลุ่ม.

กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.

พรรณราย ทรัพย์ประภา. มนุษย์สัมพันธ์ในการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พรเทพ ช้อยศิริ. ผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกละตัวที่มีต่อมนุษย์สัมพันธ์ของนิสิตวิชาเอกการ

แนะแนะชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์

ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

อัสสาเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.

พวงรัตน์ บุญนุกฤษฎ์. การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลแนววิทยาศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองการพิมพ์, 2522.

_____. ความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลเอกสารประกอบ

ชุดวิชาประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล. (หน่วยที่ 8-15 สาขาวิทยาศาสตร์

สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช). กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2530.

_____. 50 ปีชีวิตและงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พวงรัตน์ บุญนุกฤษฎ์และกุลยา ตันติผลาชีวะ. การบันทึกการพยาบาล. อนุกรรมการ

บริหารการพยาบาล ลำดับที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

- พิสิทธิ์ บทุมบาล. ผลของการเข้ากลุ่มแบบ Sensitivity Training ต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.
- เพียงใจ สีนธนาคร. ผลการฝึกความรู้สึกลึกซึ้งต่อการรับรู้ที่มีต่อทักษะและทัศนคติส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- พาริตา อิบราฮิม. คู่มือปฏิบัติการพยาบาลขั้นวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2528.
- _____. สารแห่งวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์, 2535.
- วิเชียร ทวีลาม. นิเทศการพยาบาล. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์, 2534.
- เมธาวี เวียงเกตุ. ผลของการฝึกความรู้สึกลึกซึ้งในการรับรู้ที่มีต่อลักษณะบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ในสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยใช้แบบสำรวจซี พี 10. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- โยธิน ศันสนยุทธ. พลวัตกลุ่ม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- รชมน สุขชุม. การพัฒนาอัตมโนทัศน์ของข้าราชการระดับบริหาร โดยกระบวนการ Sensitivity Training. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533. อัดสำเนา.
- ระจิตร์ นิคมรัฐและคณะ. การศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์. กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2536.
- ลออ หุตางกูร. จรรยาสำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2533.
- สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2527.
- สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, สุจิตรา ลีมอานวยและวิพร เสนารักษ์. กระบวนการพยาบาลทฤษฎีและการนำไปใช้. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, 2535.

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. "การฝึกฝนประสาทรับรู้ลึก," จิตวิทยาคลินิก. 4(1) : 51-64 ; มกราคม 2516.

อาภาพันธ์ จันทร์สว่าง. การพัฒนาบุคคลกลุ่มและชุมชน. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์, 2525.

เอษณีย์ จัตรวิทยานนท์. ผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพดุม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

Beck, John E. "Testing Construct Theory Model of the Experiential Learning Process : The effect of the Experience of Acceptance on the Contruing Processes of Participants. in Sensitivity Training Group," Small Group Behavior. 19 : 342-362: August, 1988.

Bradford. L.P. "Membership and Learning Process," in J.R. Gibb and B. Remseth (eds.) T-Group Theory and Laboratory method. New York : John Wiley & Sons. 1964.

Dore, M.D. "Change as a function of Sensitivity : Group Experiences and Selected Personality Characterlistic in Graduate Student," Dissertation Abstracts International. 8 : 5015-5016; 1975.

Golembiewski and Blumberg. "The Concept of T-Group Learning Laboratory," in Sensitivity Training and the Laboratory Apporach. Illionis : F.E. Peacock Publishers, 1976.

Itskowitz and Others. "Increasing Sensitivity in Teachers toward Pupils Behavior by Means of Strutured Sensitivity Training," Small Group Behavior. 20 : 302-319 ; August, 1970.

Lubin and Eddy. "The Laboratory Training Model : Rational Method and Some Thoughts for the Future," Journal of Group Psychotherapy. 20 : July, 1970.

McIntire, Walter G. "The Impact of T-Group Experience on Level of Self Actualization, "Small Group Behavior. 9 : 465-469; November, 1973.

Patterson, C.H. Humanistic Education. Englewood Cliffs : Prentice Hall, 1973.

Sable, Janeth Ruth. "Differrences in Need for Affiliation, and The Qualities of Intimacy and Nurturance within Preadolescent Friendship," Dissertation Abstracts Internation. 49 : 5044 ; November, 1989.

Tainsri, Rutchana. "Group Sensitivity Training with Thai Managers and Workers as a Process to Promote Inter-and Intrapersonal Ratations, and Work Performance," Dissertation Abstracts International. 50 : 2794 ; September, 1989.

Wade and Bernstein. "Culture Sensitivity Training and Counselor's Race : Effects on Black Female Clients' Perception and Attrition," Journal of Counseling Psychology. 38 : 9-15 ; January, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- 1. โปรแกรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรัก**
- 2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ**
- 3. แบบทดสอบความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล**

ตารางโปรแกรมการศึกษาผู้ศึกษา

วัน เวลา	8.00 – 9.45	10.00 – 12.00	13.00 – 15.00	15.15 – 17.00	19.00 – 21.00
ศุกร์ที่ 20 ม.ค. 38	ปฐมนิเทศและเริ่ม ระยะแรกการศึกษา ละลายพฤติกรรม	กิจกรรมการรู้จัก และเข้าใจตนเอง	กิจกรรมการรู้จัก และเข้าใจผู้อื่น	กิจกรรมการสื่อสาร	การพัฒนาด้าน หน้าที่ความรับผิดชอบ
เสาร์ที่ 21 ม.ค. 38	ด้านที่ 2 ด้านความมีเหตุ และผลในการ ปฏิบัติการพยาบาล	ด้านที่ 3 ด้านการรับผิดชอบ ในสิ่งที่เกิดขึ้น	กิจกรรมไว้วางใจ ผู้อื่น กิจกรรมนำผู้ การอธิบาย	การอธิบายรายกลุ่ม	การอธิบายรายกลุ่ม (ต่อ)
อาทิตย์ที่ 22 ม.ค. 38	การอธิบายรายกลุ่ม (ต่อ)	การอธิบายรายกลุ่ม (ต่อ)	อธิบายรายกลุ่ม และปัจเจกนิเทศ		

ตารางโปรแกรมการฟู้ดเสนเทศ

วัน เวลา	8.00 – 9.45	10.00 – 12.00	13.00 – 15.00	15.15 – 17.00	19.00 – 21.00
ศุกร์ที่ 13 ม.ค. 38	ปฐมนิเทศ	"ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"	"องค์ประกอบความสำนึกและความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"	"การรู้จักตนเอง"	"ความแตกต่างระหว่างบุคคล"
เสาร์ที่ 14 ม.ค. 38	"การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ"	"หน้าที่ความรับผิดชอบ"	"ความมีเหตุและผลในการปฏิบัติกรพยาบาล"	"ความมีเหตุและผลในการปฏิบัติกรพยาบาล"	"การว่างวางใจบุคคลอื่น"
อาทิตย์ที่ 15 ม.ค. 38	"การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึองผู้อื่น"	"การหาข้อมูลย้อนกลับ"	ปัจฉิมนิเทศ		

1. โปรแกรมการฝึกความรู้สึกไว

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
วันแรก 08.00- 09.45 น.	ปฐมนิเทศ และ เริ่มระยะแรกคือ การละลาย พฤติกรรม	1. เพื่อให้สมาชิกทุกคนเกิด เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง คำน เคยกันและพร้อมที่จะ เรียนรู้ 2. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ดี ต่อการฝึกความรู้สึกไว 3. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบ ทราบจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบ ทั่วไปของการเข้ากลุ่มฝึกความ รู้สึกไว ตลอดจนทราบบทบาท ของสมาชิกในฐานะสมาชิก และบทบาทของผู้นำกลุ่ม 4. เพื่อให้สมาชิกทราบ กำหนดเวลาตารางการฝึก ความรู้สึกไว	1. ผู้นำกลุ่มใช้กิจกรรม "ดอกไม้" เพื่อให้ สมาชิกคุ้นเคยกัน และพร้อมที่จะ เรียนรู้ 2. ผู้นำกลุ่มสร้าง บรรยากาศให้ สมาชิกมี ความรู้สึกที่ดีต่อ การเข้าร่วมการ ฝึกความรู้สึกไว และมีอิสระจาก สิ่งแวดล้อมโดย ใช้เพลง กิจกรรม- กรรม และใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ 3. ผู้นำกลุ่มบรรยาย ให้สมาชิกทราบ ถึงจุดมุ่งหมาย กฎ และระเบียบ ทั่วไป บทบาทของ สมาชิกและผู้นำกลุ่ม และข้อตกลงต่าง ๆ

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ในการเข้ากลุ่ม 4. ผู้นำกลุ่มบรรยาย ให้สมาชิกทราบ กำหนดเวลา ตารางการฝึก ความรู้สึกลึก
09.45 น.-	พักรับประทาน	1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจ	ในการฝึกความรู้
10.00 น.	อาหารว่าง	ตนเองในด้านความรู้สึกลึก	สึกลึก ระยะแรกนี้
10.00 น.-	กิจกรรมการรู้จัก	ทัศนคติและบุคลิกภาพ	ผู้นำกลุ่มใช้ชีวิตดำเนิน
12.00 น.	และเข้าใจตนเอง	ของตนเอง	การเช่นเดียวกัน
	-ป้ายชื่อ	2. เพื่อให้สมาชิกได้	แต่แตกต่างกัน
	-หน้าต่างโรซาซี	ตระหนักรู้ในตนเอง	เฉพาะเนื้อหา
		3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับ	โดยดำเนินการ
		คุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเองตามความเป็นจริง	ดังนี้
		4. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึก	1. ผู้นำกลุ่มจัด
		ที่ต้องการจะปรับปรุงตนเอง	ประสบการณ์
			เรียนรู้ด้วย
			เทคนิคต่าง ๆ
			ให้สมาชิกได้
			ลงมือปฏิบัติ
			2. ผู้นำกลุ่มวิเคราะห์
			อภิปรายพฤติกรรม
			ของสมาชิกที่
			แสดงออกและ

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ให้โอกาสสมาชิกที่แสดงและให้โอกาสสมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิเคราะห์พฤติกรรมซึ่งกันและกัน ขั้นสุดท้ายผู้นำกลุ่มสรุป
12.00 น.-	รับประทานอาหาร		
13.00 น.	กลางวัน		
13.00 น.-	กิจกรรมการรู้จัก	1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้	
15.00 น.	และเข้าใจผู้อื่น	ความแตกต่างระหว่างบุคคล	
	-ภาพปริศนา	2. เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจ	
	-แลกเปลี่ยน	ธรรมชาติและ ความ	
	-ชุมสมบัติ	ต้องการของมนุษย์	
		3. เพื่อให้สมาชิกให้การยอมรับ	
		บุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน	
15.00 น.-	พักรับประทาน		
15.15 น.	อาหารว่าง		
15.15 น.-	กิจกรรมการสื่อสาร	1. เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้	
17.15 น.	ระหว่างบุคคลอย่าง	วิธีการสื่อสารกับบุคคลอื่น	
	มีประสิทธิภาพ	2. เพื่อให้สมาชิกสามารถ	

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
17.00 น. - 19.00 น.	-ช้อนเชื้อ -สีเหล็ยมหลายมุม รับประทานอาหาร เย็น	สื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างมี ประสิทธิภาพ 3. เพื่อให้สมาชิกนำการสื่อสาร ที่ดีไปประยุกต์ใช้กับการหา ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิก คนอื่นในกลุ่ม	
<u>เริ่มพัฒนาความมีสำนึกความรับผิดชอบในวิชาชีพพยาบาลระยะแรก</u>			
19.00 น. - 21.00 น.	ด้านหน้าที่ความรับ ผิดชอบ -ต่อภาพเป็น โบสเตอร์ -ดอกทานตะวัน -กวีและ เครื่อง เขียน	เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและ ตระหนักถึงขอบเขตหน้าที่ที่ สมาชิกต้องปฏิบัติ เช่น - การให้ยา - การทำความสะอาดแผล - การให้คำแนะนำสุขภาพ - การทำความสะอาดร่างกาย	
<u>วันที่สอง</u>			
08.00 น. - 09.45 น.	ด้านความมีเหตุและ ผลในการปฏิบัติการ พยาบาล -มือที่สร้างสรรค์ -ครึ่งหนึ่งในชีวิต	เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงความมีเหตุ และผลในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ - การมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพ การพยาบาล	

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
		- มีการวางแผนในการให้การพยาบาล	
09.45 -	พักรับประทาน		
10.00 น.	อาหารว่าง		
10.00 -	ด้านความมีเหตุและ	เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้	
12.00 น.	ผลในการปฏิบัติการพยาบาล	ในความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่	
	-การต่อชิ้นส่วน	-วางแผนในการให้การพยาบาล	
	-พยาบาลที่รักหยุดพักฟังก่อน	-ปฏิบัติตามแผนการพยาบาล	
12.00 -	พักรับประทาน		
13.00 น.	อาหารกลางวัน		
13.00 -	ด้านการรับผิดชอบ	เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้	
	ในผลที่เกิดขึ้น	ในการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น	
	-คัทลียาเด่นสง่า	โดยการเรียนรู้และคำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล	
ระยะที่ 2 ระยะเปลี่ยนแปลง			
14.00 -	กิจกรรมนำเสนอการ	1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง	
15.00 น.	อภิปรายกลุ่ม	และตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง	
	-Who am I	2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการอภิปรายกลุ่ม	
15.00 -	พักรับประทาน		
15.15 น.	อาหารว่าง		

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
15.15 - 17.00 น.	อภิปรายกลุ่ม	1. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิด และความรู้สึกของตนเอง ของตนเองให้ผู้อื่นทราบ 2. เพื่อให้สมาชิกได้นำพฤติกรรม และประสบการณ์เกี่ยวกับ ความสำนึกในความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของตนเองมา ถ่ายทอดให้เพื่อนในกลุ่มทราบ 3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับการให้ ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ซึ่งกันและกัน 4. เพื่อให้สมาชิกพิจารณาการ เปลี่ยนแปลงความคิด ความ รู้สึกของตนเองไปสู่การพัฒนา ความสำนึกในความรับผิดชอบ รับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ในด้าน -ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ -ด้านความมีเหตุและผลในการ ปฏิบัติการพยาบาล -ด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิด ขึ้น	ระยะนี้เป็นระยะที่ สอง ผู้นำกลุ่มได้ใช้ วิธีดำเนินการเช่น เดียวกัน แตกต่าง กันที่เรื่องราว ประสบการณ์ของ สมาชิกแต่ละคน ดังนี้ 1. ผู้นำกลุ่มเปิด โอกาสให้สมาชิก ทุกคนพูดถึงตนเอง โดยใช้กิจกรรม Who am I เป็น สื่อ และนำประสบการณ์เกี่ยวกับ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ การประกอบ วิชาชีพพยาบาล มาเปิดเผยให้ เพื่อนในกลุ่มได้ รับฟัง โดยที่แต่ละคนมีเวลาคนละ 1 ชั่วโมงเท่ากัน

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2. ผู้นำกลุ่มและสมาชิก ร่วมรับรู้และอภิปราย ความรู้สึกของตนเอง ต่อเรื่องราวของ เพื่อน โดยการให้ ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกัน และกัน 3. สมาชิกจะผลัดกัน เล่าจนครบทุกคน
17.00 -	พักรับประทาน		
19.00 น.	อาหารเย็น		
19.00 -	อภิปรายกลุ่ม		
21.00 น.	(ต่อ)		
<u>วันที่สาม</u>			
08.00 -	อภิปรายกลุ่ม		ดำเนินกิจกรรมคล้าย
10.00 น.	(ต่อ)		วันที่สอง โดยให้
10.00 -	พักรับประทาน		สมาชิกร่วมรับรู้และ
10.15 น.	อาหารว่าง		อภิปรายความรู้สึก
10.15 -	อภิปรายกลุ่ม		ของตนเองต่อเรื่อง
12.00 น.	(ต่อ)		ราวของเพื่อนโดย
12.00 -	พักรับประทาน		การให้ข้อมูลย้อนกลับ
13.00 น.	อาหารกลางวัน		ซึ่งกันและกัน

วัน-เวลา	หัวข้อ/กิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
13.00 - 14.00 น.	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึก ความรู้สึกที่ดีในการใช้ชีวิตอยู่ ร่วมกันในระยะเวลาการฝึก ความรู้สึกไว 2. เพื่อสรุปผลการฝึกความรู้สึกไว 3. เพื่อให้สมาชิกได้รับประสบ- การณ์การเรียนรู้และ เกิดความรู้สึกในความคิด ชอบต่อการประกอบวิชาชีพ พยาบาลทั้ง 3 ด้านคือ -ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ -ด้านความมีเหตุและผลในการ ปฏิบัติพยาบาล -ด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิด ขึ้น	1. ให้สมาชิกทำ กิจกรรมของขวัญ แต่เธอ 2. ผู้นำกลุ่มสรุปผล การฝึกความรู้สึก ไว 3. ให้สมาชิกทุกคน แสดงความ รู้สึกในการเข้า ร่วมการฝึก ความรู้สึกไว 4. ผู้นำกลุ่มและ สมาชิกร่วมกัน ร้องเพลง คำสัญญา 5. ผู้นำกลุ่มกล่าว ขอบคุณสมาชิก ทุกคนและกล่าว ปิดการทดลอง

กิจกรรมการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

ปฐมนิเทศ

ระยะเวลา 1.15 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกทุกคนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง คำนึงถึงและพร้อมที่จะเรียนรู้พฤติกรรมและความรู้สึกที่เกิดจากการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว
2. เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้ทราบจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบทั่วไปของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและผู้นำกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว เพื่อพัฒนานุชนสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 1 "พิธีเปิด"

- อุปกรณ์
1. เทปเพลง "ดอกไม้" ของสุชาติ ขว้างกุล
 2. ดอกไม้สีขาว เท่าจำนวนสมาชิก

การดำเนินงาน

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเลือกที่นั่งที่ใดก็ได้ตามความต้องการ และนั่งในท่าที่สบายหรือสะดวกที่สุด
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกหลับตาและอยู่ในความเงียบ หลังจากนั้นจะสั่งให้สมาชิกสำรวจความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (ประมาณ 5 นาที)
3. ผู้นำกลุ่มเปิดเพลง "ดอกไม้" และผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยกลุ่มนำดอกไม้ไปวางที่มือของสมาชิก โดยห้ามสมาชิกลืมตา
4. เมื่อมอบดอกไม้ให้สมาชิกทุกคนเรียบร้อยแล้ว จึงบอกให้สมาชิกลืมตาและร่วมกันร้องเพลง

5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกนำดอกไม้ของตนเองไปมอบให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น พร้อมกับ ทักทายและทำความรู้จักกับเพื่อนสมาชิก

6. ผู้นำกลุ่มกล่าวเปิดการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว และกล่าวถึงจุดมุ่งหมาย กฎ ระเบียบทั่วไปของการเข้ากลุ่ม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และชี้แจงกำหนดการต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 2 การละลายพฤติกรรม

การดำเนินการ

ให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมโดยแบ่งเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ดังนี้

ก. ความใกล้ชิด

1. ให้สมาชิกยืนล้อมวง เดินถอยหลังและเดินหน้าตามคำบอกของผู้นำกลุ่ม
2. ให้สมาชิกประสานมือกันยืนเป็นวงกลม แล้วเดินถอยหลัง ให้ยืนห่างจากกันมากที่สุดเท่าที่มือยังยึดกันอยู่ และเดินกลับไปสู่ศูนย์กลางวงกลมให้ใกล้กันที่สุดโดยยังคงรักษาวงกลมไว้ ท้าช้า ๆ จากช้าไปเร็ว

**** ตลอดเวลาขณะทำกิจกรรมให้สมาชิกได้สำรวจความรู้สึกของตนเอง**

ข. ความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มบอกกติกาให้สมาชิกทราบว่ามีบทบาทให้สมาชิกเลือก 2 บทบาทคือ บทบาท "กระรอก" และบทบาท "โพรง"
2. ผู้นำกลุ่มจะสั่งให้สมาชิกจับกลุ่มตามจำนวนที่ต้องการ เช่น โพรง 2 กระรอก 1 สมาชิกจะต้องตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะ เป็น "โพรง" หรือเป็น "กระรอก" ถ้าเป็น "โพรง" สมาชิกจะต้องวิ่งไปจับมือกับสมาชิกคนอื่นที่เป็น "โพรง" และผู้ที่ตัดสินใจเป็น "กระรอก" ก็ต้องวิ่งเข้าไปอยู่ใน "โพรง" ตามจำนวนที่ผู้นำกลุ่มสั่ง

3. สมาชิกที่ไม่สามารถจับกลุ่มตามที่ผู้นำสั่ง ให้ออกมานั่งข้างนอกกลุ่ม
4. ผู้นำกลุ่มสั่งให้สมาชิกจับกลุ่มจำนวนต่าง ๆ และในขั้นสุดท้ายให้สั่งจับกลุ่มตามจำนวนสมาชิกกลุ่มที่มีทั้งหมด (รวมทั้งสมาชิกที่ออกมานั่งข้างนอกกลุ่มด้วย)
5. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึกของสมาชิกที่ต้องออกมานั่งข้างนอก เพราะไม่สามารถเป็น "โพร่ง" หรือ "กระรอก" ตามจำนวนที่ผู้นำกลุ่มสั่ง และถามความรู้สึกที่ได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มอีกครั้ง
6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากการทำกิจกรรมนี้

เพลง ดอกไม้

ดอกไม้ ดอกไม้จะบาน	บริสุทธิ์กล้าหาญจะบานในใจ
สีขาว พุ่มสาวจะเฝ	แนแนแน แก้วจุฑาพรศรัทธา
เรียนรู้ ต่อสู้มา	ก้าวไปข้างหน้าเข้าหามวลชน
ชีวิต อุทิศยอมตน	ฝ่าความสับสนเพื่อผลประชา
ดอกไม้ บานให้คุณค่า	จงบานช้า ๆ แต่ว่ายั่งยืน
ที่นี่และที่อื่น ๆ	ดอกไม้สดชื่นยืนในห้วงเวลา

เนื้อหาประกอบกิจกรรม

จุดมุ่งหมายของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึก

1. ช่วยให้ผู้สมาชิกรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง
2. ช่วยให้ผู้สมาชิกเพิ่มคุณค่าของตนเองและเพิ่มพูนการยอมรับตนเองและผู้อื่น
3. ช่วยให้ผู้สมาชิกเข้าใจกระบวนการกลุ่มดีขึ้นและเพิ่มพูนทักษะในการอยู่ร่วมกัน

กฎระเบียบทั่วไปของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

1. สมาชิกต้องเก็บเรื่องราว การกระทำ การแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของสมาชิกภายในกลุ่มไว้เป็นความลับ
2. สมาชิกต้องมีความจริงใจในการพูด การแสดงออก การกระทำต่าง ๆ
3. การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการวิจารณ์การกระทำของสมาชิกให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์

บทบาทของผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่มเป็นเพียงผู้สร้างสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้
2. ผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่มจะเสนอแนะคำนิยามใหม่ ๆ ให้สมาชิกร่วมกันตัดสินใจ โดยผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่มจะไม่ใช้อิทธิพลในการตัดสินใจของสมาชิก
3. เป็นผู้ประสานการสื่อสารภายในกลุ่มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. มีส่วนร่วมในกลุ่มในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

บทบาทของสมาชิกของกลุ่ม

1. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบรรยากาศของกลุ่ม
2. ต้องยอมรับว่าตนเองและสมาชิกคนอื่น ๆ อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน
3. ตระหนักและยอมรับในสถานภาพของสมาชิกในกลุ่ม
4. พร้อมที่จะช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่

กิจกรรมการรู้จักและเข้าใจตนเอง

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับความรู้สึก ทักษะดี บุคลิกภาพของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักฐานตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะภายในและภายนอก
3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนตามความเป็นจริง

กิจกรรมที่ 1 "ป้ายชื่อ"

อุปกรณ์ ป้ายชื่อสมาชิกที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว

วิธีการ

1. ผู้นำกลุ่มรวบรวมป้ายชื่อสมาชิก
2. ผู้นำกลุ่มแจกป้ายชื่อให้สมาชิก โดยสมาชิกจะไม่ได้รับป้ายชื่อของตนเอง แต่จะได้รับป้ายชื่อสมาชิกคนอื่น ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะไม่ว่าป้ายชื่อของตนเองอยู่ที่สมาชิกคนไหน
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทุกคน อธิบายลักษณะด้านบุคลิกภาพของเจ้าของป้ายชื่อที่อยู่กับตนเอง ระหว่างที่มีการอธิบายสมาชิกทุกคนต้องตั้งใจฟังและพิจารณาว่าสิ่งที่สมาชิกแต่ละคนกล่าว ลักษณะไหนควรจะเป็นลักษณะของตนเอง
4. เมื่อสมาชิกทุกคนอธิบายบุคลิกภาพของเจ้าของป้ายชื่อครบถ้วนทุกคนแล้ว ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแต่ละคนไปหาป้ายชื่อกับสมาชิกคนที่ตนเองพิจารณาว่าได้พูดลักษณะของตนเองโดยผู้นำกลุ่มให้เวลาจำกัด
5. ผู้นำกลุ่มสัมภาษณ์สมาชิกที่หาป้ายชื่อของตนเองได้เร็วที่สุด และสัมภาษณ์สมาชิกที่หาป้ายชื่อของตนเองได้ช้าที่สุด

กิจกรรมที่ 2 " ค้นหาจุดแข็งของตนเอง "

อุปกรณ์ กระดาษเปล่าขนาด 8" x 10"

วิธีการ

1. แจกกระดาษเปล่าให้สมาชิกทุกคน โดยแต่ละคนจะได้รับกระดาษจำนวนสมาชิกในกลุ่ม (เช่น สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 12 คน แต่ละคนก็จะได้รับกระดาษ 12 แผ่น)
2. ให้สมาชิกเขียนชื่อสมาชิกกลุ่มลงในกระดาษที่แจก 1 แผ่นต่อหนึ่งชื่อ (ให้เขียนชื่อตรงมุมกระดาษด้านบน)
3. ให้สมาชิกเขียนสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมาชิกคนอื่น ๆ ตามรายชื่อในกระดาษ (ยกเว้นของตนเอง) ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ลักษณะภายนอกที่น่าประทับใจมากที่สุดของสมาชิกแต่ละคน คนละ 1 อย่าง (เช่น แต่งตัวดี ตาสวย ยิ้มน่ารัก พันขาว เป็นต้น)
 - 3.2 ลักษณะบุคลิกภาพที่น่าประทับใจมากที่สุดของสมาชิกแต่ละคน คนละ 1 อย่าง (เช่น สุภาพ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน เป็นต้น)
4. ผู้นำกลุ่มรวบรวมกระดาษทั้งหมด และแยกรายชื่อ
5. ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนสิ่งที่เกี่ยวกับตนเองลงในกระดาษที่มีชื่อตนเอง ดังต่อไปนี้
 - 5.1 ลักษณะภายนอกของตนเองที่น่าประทับใจมากที่สุด 3 อย่าง เรียงลำดับตามความสำคัญ
 - 5.2 ลักษณะบุคลิกภาพของตนเองที่น่าประทับใจมากที่สุด 3 อย่าง เรียงลำดับตามความสำคัญ
6. ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษที่รวบรวมจากข้อ 4 ให้สมาชิกแต่ละคนและให้สมาชิกอ่าน
7. อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้สึกและความคิดของสมาชิก

กิจกรรมที่ 3 "หน้าต่างโจฮารี่"

อุปกรณ์ แผ่นภาพ หน้าต่างโจฮารี่

วิธีการ ผู้นำกลุ่มอธิบายแนวคิดของหน้าต่างโจฮารี (JOHARI WINDOW) โดยนำความคิดและความรู้สึกจากกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 มาสรุปในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง

JOHARI WINDOW

ตัวเองรู้

ตัวเองไม่รู้

คนอื่นรู้

เปิดเผย

จุดบอด

คนอื่นไม่รู้

ความลับ

ลึกลับ

แนวทางสรุป กิจกรรมรู้จักและเข้าใจตนเอง

หน้าต่างบานที่ 1 เป็นพฤติกรรมที่ตนเองรู้และผู้อื่นก็รู้และมองเห็น

หน้าต่างบานที่ 2 เป็นพฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้แต่ผู้อื่นรู้และมองเห็น

หน้าต่างบานที่ 3 เป็นพฤติกรรมที่ตนเองรู้แต่คนอื่นมองไม่เห็น

หน้าต่างบานที่ 4 เป็นพฤติกรรมที่ตนเองและผู้อื่นไม่รู้และมองไม่เห็น

บุคคลที่ไม่รู้จักตนเองจะมีลักษณะพฤติกรรมมาในลักษณะของหน้าต่างบานที่สี่ที่เปิดกว้าง และเปิดหน้าต่างบานที่หนึ่งแคบ บุคคลประเภทนี้มักเป็นคนลึกลับ อ่อนยาก ถ้าให้การพยาบาลผู้ป่วย ย่อมยากที่จะสร้างสัมพันธภาพเพราะไม่สามารถเปิดเผยตนเอง (Self-disclose) ทำให้ผู้ป่วยขาดความไว้วางใจ บุคคลที่มีลักษณะพฤติกรรมเปิดเผย คือเปิดหน้าต่างพฤติกรรมบานที่หนึ่งให้กว้าง และลดหน้าต่างพฤติกรรมบานที่สี่ให้แคบลง ถือว่าเป็นคนที่มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ เปิดเผย ง่ายต่อการสร้างสัมพันธภาพและนำให้ความไว้วางใจ หลักงานการพยาบาลที่สำคัญ คือ ต้องเปิดเผยตนเอง เพื่อให้ผู้ป่วยมั่นใจว่าเราคือผู้ที่เขาสามารถมั่นใจเมื่อฝากฝังการเจ็บป่วยนั้นยากแก่การเยียวยารักษา หรือฝากฝังถ้าต้องมารับความช่วยเหลือเยียวยาให้หายเจ็บป่วย ดังนั้นพยาบาลจึงต้องเปิดเผย และการที่จะขยายหน้าต่างพฤติกรรมที่ตนเองรู้และคนอื่นรู้ได้กว้าง เพื่อประโยชน์ในการสร้างสัมพันธภาพนั้น ย่อมต้องอาศัยการสำรวจตน ยอมรับ และพร้อมที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ไม่ยาก

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแสดงความรู้สึกร่วมมือในการทำกิจกรรม

กิจกรรมการรู้จักและเข้าใจบุคคลอื่น

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเรื่องธรรมชาติมนุษย์และความต้องการของมนุษย์
3. เพื่อให้สมาชิกให้การยอมรับบุคคลอื่นซึ่งมีความแตกต่างกัน

กิจกรรมที่ 1 "ภาพปริศนา"

- อุปกรณ์
- กระดาษเปล่าขนาด A4
 - สีเมจิกเท่าจำนวนสมาชิก

การดำเนินการ

1. แบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่ม ก อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่ม ข
2. ให้สมาชิกกลุ่ม ก ออกไปอยู่นอกห้องประชุม หลังจากนั้นผู้นำกลุ่มแจกกระดาษและสีเมจิกให้สมาชิกกลุ่ม ข ที่นั่งอยู่ในห้องคนละแผ่นและคนละแท่ง
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกในกลุ่ม ข แต่ละคนพับกระดาษ 1 ใน 3 หลังจากนั้นให้ทางกระดาษที่พับ แล้วผู้นำสั่งให้สมาชิกวาดรูปอะไรก็ได้ลงในกระดาษบริเวณรอยพับ ซึ่งภาพที่วาดนั้นจะวาดไม่สมบูรณ์ โดยจะเหลือร่องรอยของภาพยื่นออกมา เมื่อพับกระดาษทับรูปที่วาดไว้
4. เมื่อสมาชิกทุกคนวาดรูปเสร็จ ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกพับกระดาษปิดรูปที่แต่ละคนวาด โดยเหลือร่องรอยของรูปยื่นเลยออกมาเล็กน้อย และกำชับไม่ให้เปิดหรือบอกกับสมาชิกของกลุ่ม ก ที่จะเข้ามาต่อร่องรอยนี้ว่าเป็นรูปอะไร

5. ผู้นำกลุ่มเรียกสมาชิก กลุ่ม ก เข้ามาในห้องและให้เลือกที่นั่งตรงหน้าสมาชิกกลุ่ม ข โดยให้เลือกนั่งกับคนที่เขาคิดว่ารู้จักหรือสนิทสนมมากที่สุด
6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่ม ก แต่ละคนต่อร่องรอยของภาพที่ยื่นจากแนวพับ โดยเดาว่า เพื่อนที่นั่งตรงหน้าของเราได้วาดรูปอะไรไว้
7. เมื่อสมาชิกกลุ่ม ก ทุกคนต่อภาพเสร็จ ผู้นำสั่งให้แต่ละคู่ทางกระดาษออกตามเดิม และให้สมาชิกแต่ละคู่พิจารณาว่าคู่ของตนสามารถเดาใจได้ ตรงกันหรือไม่
8. ผู้นำกลุ่มสัมภาษณ์คู่ที่เดาใจได้ตรงกันและคู่ที่ไม่สามารถเดาใจคู่ของตนได้
9. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายความรู้สึกและประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมนี้

กิจกรรมที่ 2 "แลกเหรียญ"

- อุปกรณ์
1. เหรียญ 1 บาท จำนวน (4 X จำนวนสมาชิก)
 2. เหรียญ 50 สตางค์ จำนวน (6 X จำนวนสมาชิก)
 3. เหรียญ 25 สตางค์ จำนวน (8 X จำนวนสมาชิก)

การดำเนินการ

1. แจกเหรียญให้กับสมาชิกทุกคน โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้รับเหรียญบาท 4 เหรียญ เหรียญ 50 สตางค์ 6 เหรียญ เหรียญ 25 สตางค์ 8 เหรียญ
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกาเหรียญทั้งหมดไว้ด้านหลัง เมื่อผู้นำให้สัญญาณเริ่มดำเนินกิจกรรม สมาชิกทุกคนจะต้องเดินเข้าไปทักทายสมาชิกคนอื่น ๆ (ทีละคน) เมื่อพบกับสมาชิกให้ทักทายโดยการโค้งซึ่งกันและกัน และต่างฝ่ายต่างจะตัดสินใจเลือกเหรียญที่กาไว้ด้านหลังเหรียญใดก็ได้เพียง 1 เหรียญและกาไว้เมื่อทั้ง 2 ฝ่ายโค้งและทักทายกันแล้ว ก็แบมือให้เห็นเหรียญซึ่งกันและกัน พร้อมกับแลกเหรียญจากฝ่ายตรงข้าม โดยห้ามเปลี่ยนเหรียญโดยเด็ดขาด
3. ผู้นำกลุ่มสั่งให้สมาชิกเดินไปทักทายเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ทั่วทั้งห้อง พร้อมทั้งแลกเหรียญตามการดำเนินการในข้อ 2

4. ผู้นำกลุ่มให้สัญญาณหยุดการตกทายและสั่งให้สมาชิกสำรวจมูลค่าเหรียญที่ตนเองมีอยู่
5. ผู้นำกลุ่มสอบถามหาคนที่มียามากที่สุดและหาคนที่มียาเงินน้อยที่สุด หลังจากนั้นบอกกับสมาชิกว่า จะให้โอกาสในการตกทายเพื่อดำเนินธุรกิจใหม่อีกครั้ง
6. ผู้นำกลุ่มให้สัญญาณสมาชิกออกไปตกทายซึ่งกันและกัน และทำตามการดำเนินการในข้อที่ 2 อีกครั้ง
7. ผู้นำกลุ่มให้สัญญาณหยุดการตกทายและ เรียงคนที่มียามากที่สุดไปหาคนที่มียาเงินน้อยที่สุด
8. ผู้นำกลุ่มสัมภาษณ์วิธีการแลกเงินของคนที่มียามากที่สุดไปหาคนที่มียาเงินน้อยที่สุด และสอบถามความรู้สึกของสมาชิกเกี่ยวกับการที่ต้องพบกับเหรียญของเพื่อนที่มีค่าน้อยกว่าเหรียญที่เราเตรียมไว้ให้เขา
9. สมาชิกกลุ่มร่วมกันเปิดเผยและอภิปรายความรู้สึกที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3 "ขุมสมบัติ"

อุปกรณ์ สิ่งของต่าง ๆ ที่มีค่าและไม่มีค่า เช่น ปากกา เศษกระดาษ ไม้บรรทัด ผ่านไพลาย กล้องไม้ขีด แป้ง ที่เปิดขวด หลอดดูดกาแฟ เป็นต้น เมื่อนับรวมแล้วต้องมีจำนวนเท่ากับสมาชิกกลุ่มทั้งหมด

การดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม หลังจากนั้นนำอุปกรณ์ทั้งหมดวางตรงกลางวง
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทายสิ่งของชิ้นใดชิ้นหนึ่งคนละหนึ่งชิ้น และให้สัญญาณสมาชิกเข้าไปหยิบสิ่งของกลางวง และกำชับว่าเมื่อให้สัญญาณหยุดทุกคนจะต้องมีสิ่งของที่วางอยู่กลางวงคนละ 1 ชิ้น
3. ผู้นำให้สมาชิกกลับมาที่นั่งเดิมพร้อมกับให้สัญญาณจับคู่กับคนที่มียสิ่งของที่สมาชิกคิดว่าเป็นของตัวเอง

4. ผู้นำกลุ่มสอบถามเหตุผลในการจับคู่ของสมาชิกทุกคู่
5. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึกของผู้ที่ไม่ได้รับสิ่งของที่ตนเองได้หมายตาไว้ และความรู้สึกของผู้ที่ได้สิ่งของตามที่ตนเองหมายตาไว้
6. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายความรู้สึกจากการที่ต้องหาเหตุผลเกี่ยวกับการเลือก จับคู่และความรู้สึกระหว่างที่ทำกิจกรรม

กิจกรรมเรื่อง การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้ความรู้สึกในระหว่างที่มีการสื่อสารกับบุคคลอื่น
2. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 1 "ภาพคนหลัง"

- อุปกรณ์
1. ภาพลายเส้นรูปช้าง จำนวน 2 ภาพ
 2. กระดาษขาวขนาด A4 จำนวน 2 แผ่น สีเมจิก 2 แท่ง

การดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม จำนวนเท่า ๆ กัน
2. ผู้นำกลุ่มให้ทั้งสองกลุ่มนั่งเป็นแถวตอนห่างกันพอประมาณ นำกระดาษและปากกาไปวางที่สมาชิกคนหน้าของแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุด
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทั้งสองกลุ่มหลับตาอยู่ในความสงบ
4. ผู้ช่วยผู้นำกลุ่มจะนำภาพช้างไปให้สมาชิกที่นั่งท้ายสุดของทั้งสองกลุ่ม เมื่อสมาชิกคนสุดท้ายเห็นภาพแล้ว ก็ให้ใช้นิ้ววาดรูปที่ตนเองเห็นลงบนหลังของเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างหน้า โดยมีกติกาห้ามบอกหรือพูดให้สมาชิกท่านนั้นรู้ว่าเป็นรูปอะไร
5. สมาชิกที่ถูกวาดรูปบนหลังจะต้องพยายามรับรู้ว่าเป็นคนที่นั่งด้านหลังวาดรูปอะไร เมื่อคนข้างหลังวาดรูปบนหลังเราเสร็จ ก็ให้สมาชิกวาดรูปที่ตนเองรับรู้มาลงบนหลังของคนที่นั่งอยู่ข้างหน้า โดยมีกติกาเช่นเดิมคือห้ามพูด
6. ให้สมาชิกทั้งสองกลุ่มปฏิบัติเช่นข้อ 5 จนกระทั่งไปถึงสมาชิกที่นั่งอยู่หน้าสุดของทั้งสองกลุ่ม สมาชิกคนที่นั่งหน้าสุดจะต้องวาดรูปที่ตนเองรับรู้จากคนที่วาดบนหลังตนลงในกระดาษที่แจกให้

7. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทั้งสองกลุ่มดูภาพที่เป็นต้นแบบและ เปรียบเทียบกับภาพที่สมาชิกในกลุ่มสื่อสารให้กันและกัน

8. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกร่วมกันอภิปรายความรู้สึกจากการทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 "ซ่อนชื่อ"

อุปกรณ์ กระดาษขาวตัดขนาด 3" x 2" จำนวนเท่ากับสมาชิก

การดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น และให้สมาชิกเขียนชื่อของตนเองลงในกระดาษ
2. ผู้นำกลุ่มสั่งให้สมาชิกนำกระดาษที่เขียนชื่อของตนเองไปซ่อนในที่ใดก็ได้ภายในห้อง ห้ามให้สมาชิกคนอื่นเห็น
3. เมื่อสมาชิกซ่อนชื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกออกเป็นสองกลุ่มเท่า ๆ กัน ให้สมาชิกยืนเรียงแถวหน้ากระดาษ 2 แถว จับมือกันไว้
4. ผู้นำกลุ่มแจ้งกติกาให้สมาชิกทราบว่า จะให้สมาชิกทั้งสองกลุ่มไปหากระดาษที่มีรายชื่อของสมาชิกในแถวให้ครบ โดยห้ามสมาชิกใช้คำพูดโดยเด็ดขาด ระหว่างที่แต่ละแถวไปหากระดาษรายชื่อนั้นห้ามมือหลุดจากกัน และสมาชิกที่จะมีสิทธิหยิบกระดาษรายชื่อนั้นคือสมาชิกที่อยู่ปลายแถวทั้งสองข้างของแต่ละกลุ่มเท่านั้น
5. เมื่อสมาชิกแต่ละแถวได้กระดาษรายชื่อครบแล้ว ผู้นำทำการตรวจสอบว่าเป็นรายชื่อสมาชิกในกลุ่มจริงหรือไม่
6. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึกสมาชิกแต่ละแถว
 - ถามความรู้สึกสมาชิกที่ต้องทำงานร่วมกันแต่ไม่สามารถสื่อสารกันด้วยคำพูด
 - ถามความรู้สึกของสมาชิกที่อยู่ตรงกลางของแต่ละแถว
 - ถามความรู้สึกของสมาชิกที่อยู่ปลายแถวทั้งสองข้าง
7. ผู้นำและสมาชิกร่วมกันอภิปรายประสบการณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแสดงความ
รู้สึกและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3 "สี่เหลี่ยมหลายมุม"

- อุปกรณ์
1. กระดาษโปสเตอร์และสีเมจิก
 2. กระดาษโรเนียว 2 แผ่น ดินสอ 1 แท่ง สำหรับทำกิจกรรมแต่ละคน
 3. ภาพสื่อความหมายทางเดียวและสองทาง รวม 2 รูป

วิธีดำเนินการ

1. ให้เลือกอาสาสมัครขึ้นมา 1 คน และผู้สังเกตการณ์ 2 คน ที่เหลือเป็น
ผู้ร่วมกิจกรรม
 2. ผู้นำกลุ่มให้คำแนะนำแก่อาสาสมัคร ผู้ร่วมกิจกรรมและผู้สังเกตการณ์ดังนี้
 - ก. อาสาสมัคร จะได้รับแจกภาพ 2 ภาพ โดยจะมีหน้าที่อธิบายให้ผู้ร่วม
กิจกรรมทำตามทีตนบอก 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 นำภาพที่ 1 มาถึงแล้วออกคำสั่งให้ผู้ร่วม
กิจกรรมทำตามจนกระทั่งผลงานเสร็จ โดยไม่อนุญาตให้ผู้ร่วมกิจกรรมซักถามหรือสงสัย
ใดๆ ครั้งที่ 2 นำภาพที่ 2 มาถึงแล้วออกคำสั่งให้ผู้ร่วมกิจกรรมทำตาม โดยเปิดโอกาส
ให้ผู้ร่วมกิจกรรมซักถามได้จนเป็นที่พอใจ ก่อนที่จะอธิบายแต่ละภาพ อนุญาตให้อาสาสมัคร
ทำความเข้าใจกับภาพและเตรียมวิธีการสั่งหรืออธิบายเป็นเวลา 2 นาที
 - ข. ผู้ร่วมกิจกรรมจะได้รับแจกกระดาษเปล่าคนละ 2 แผ่น ดินสอคนละ 1
แท่ง สำหรับทำกิจกรรมตามคำสั่ง ครั้งแรกและครั้งที่สอง
- การทำกิจกรรมครั้งที่ 1 ไม่อนุญาตให้ผู้ร่วมกิจกรรมซักถามหรือสงสัยใดๆ
ทั้งสิ้น ผู้ร่วมกิจกรรมมีหน้าที่อย่างเดียวคือทำตามคำสั่งของอาสาสมัคร
- การทำกิจกรรมครั้งที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมทำตามที่อาสาสมัครสั่งและ
สามารถซักถามได้เมื่อสงสัยจนกระทั่งผลงานสำเร็จจนเป็นที่พอใจ

ค. ผู้สังเกตการณ์มีหน้าที่ดังนี้

(1) สังเกตพฤติกรรมของอาสาสมัคร มีวิธีการออกคำสั่งอย่างไรและ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมอย่างไรในครั้งแรก และครั้งที่ 2 ตลอดจนดูปฏิริยาของ ทั้งสองฝ่ายด้วย เพื่อนำมาอภิปรายในกลุ่ม

(2) จับเวลาตั้งแต่อาสาสมัครเริ่มอธิบาย หรือออกคำสั่งจนกระทั่งจบ กิจกรรมแต่ละครั้ง

3. เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจคำสั่งแล้ว ให้ดำเนินกิจกรรมได้

4. หลังจากนั้น ผู้นำกลุ่มตีตารางบนกระดานแล้วให้ผู้ร่วมกิจกรรมทายว่า ภาพ ที่วาดเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีลักษณะการวางตำแหน่งลูกกอล์ฟ โดยเปรียบเทียบครั้งที่ 1 กับ ครั้งที่ 2 ซึ่งคาดว่าผลที่ปรากฏออกมานั้น กิจกรรมในครั้งที่ 2 จะถูกมากกว่ากิจกรรมใน ครั้งที่ 1

5. ให้ผู้สังเกตการณ์เล่าพฤติกรรมหรือปฏิริยา ตลอดจนวิธีการของอาสาสมัคร และผู้ร่วมกิจกรรมที่ได้พบในขณะที่ดำเนินกิจกรรมทั้งสองขั้นตอน

6. ถามความรู้สึกของอาสาสมัครที่ประสบในขณะที่ดำเนินกิจกรรมทั้งสองขั้นตอน

7. ถามความรู้สึกของผู้ร่วมกิจกรรมที่ประสบในขณะที่ดำเนินกิจกรรมทั้งสองขั้นตอน

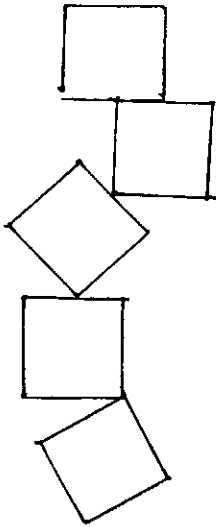
8. เปรียบเทียบตารางที่ 1 กับตารางที่ 2 รวมทั้งเวลาที่จับ ซึ่งคาดว่าจะการ สื่อสาร 2 ทางนั้นอาจใช้เวลาานกว่า แต่ผู้พูดและผู้ฟังเข้าใจกันดีกว่าและสบายใจกว่า

9. ผู้นำกลุ่มถามกลุ่มโดยใช้คำถาม

- นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมนี้ต้องการชี้ให้เห็นอะไร
- การสื่อสารมีประโยชน์อย่างไร
- การสื่อสารทางเดียวจะเกิดผลอย่างไร
- ถ้าเกิดความไม่เข้าใจกัน จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร

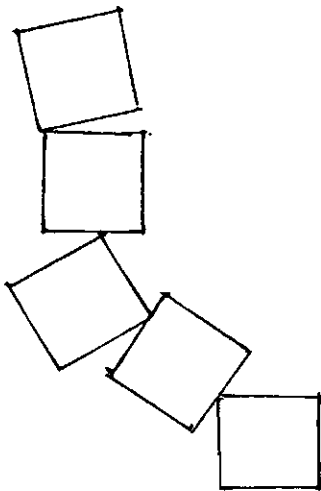
10. ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายถึงการประยุกต์แนวคิดที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันและการทำงาน

11. ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

ภาพที่ 1 การสื่อความหมายทางเดียว

คำสั่ง ดูภาพนี้แล้วหันหลังให้กลุ่ม ท่านจะต้องอธิบายให้เพื่อนสมาชิกวาดภาพนี้ โดยเริ่มต้นจากสี่เหลี่ยมบนสุดลงมาตามลำดับและอธิบายให้ต่อเนื่องที่ละรูปโดยให้สิ่งเกิดส่วนที่เชื่อมโยงกันในแต่ละรูปโดยไม่ให้มีการชักถาม

ภาพที่ 2 การสื่อความหมายสองทาง

คำสั่ง ดูภาพนี้แล้วหันหน้าเข้าหากลุ่ม ท่านจะต้องอธิบายให้สมาชิกวาดภาพนี้ โดยเริ่มต้นจากสี่เหลี่ยมบนสุดลงมาตามลำดับ แล้วอธิบายต่อเนื่องลงมาทีละรูปโดยให้สิ่งเกิดส่วนที่เชื่อมโยงกันในแต่ละรูป ท่านสามารถตอบคำถาม หรืออธิบายซ้ำได้ตามต้องการ

ตารางเปรียบเทียบจำนวนรูปที่คาดว่าจะถูกและถูกจริง

รูปที่	คาดว่าจะถูก		ถูกจริง	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
1				
2				
3				
4				
5				

กิจกรรมด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงขอบเขต หน้าที่ที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ

2. เพื่อให้สมาชิกรู้จักแบ่งงานกันทำ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

กิจกรรมที่ 1 "ต่อภาพโปสเตอร์"

อุปกรณ์ 1. รูปภาพ, กรรไกร, กระดาษขนาด 20" X 32"

2. กาว, สีเมจิก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน

2. ผู้นำกลุ่มบอกสมาชิกว่า จะให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำงานกลุ่มละ 1 อย่างงานที่จะให้ทำ คือ ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันทำ โปสเตอร์เกี่ยวกับอะไรก็ได้ โดยใช้ภาพจากหนังสือที่แจกให้ ให้บอกด้วยว่าเป็นโปสเตอร์เรื่องอะไร ให้เวลาทำ 1 ชั่วโมง

3. เมื่อสมาชิกเข้าใจแล้ว ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับอุปกรณ์ แล้วเริ่มลงมือทำได้เลย

4. เมื่อหมดเวลาแล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลงานมาส่ง แล้วให้สมาชิกรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน

5. ผู้นำกลุ่มนำผลงานของทุกกลุ่มมาแสดงให้สมาชิกทุกคนดู แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานวิธีการทำงานของแต่ละกลุ่มให้สมาชิกทั้งหมดทราบ

6. ให้สมาชิกทุกคนช่วยกันอภิปราย เกี่ยวกับ

- วิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จในระยะเวลาจำกัด
- บทบาทของสมาชิกที่จะช่วยให้งานสำเร็จอย่างดีและรวดเร็ว

7. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกช่วยกันสรุปผลที่ได้จากกิจกรรมนี้ และการนำข้อคิด
จากกิจกรรมนี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล

กิจกรรมที่ 2 "ทานตะวัน"

- อุปกรณ์
1. ภาพดอกทานตะวัน และชิ้นส่วนดอกทานตะวัน 1 ชุด
 2. บัตรติดกาสำหรับผู้วางแผนสั่งงาน ผู้ปฏิบัติงานและผู้สังเกตการณ์

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งสมาชิกออกเป็น 3 พวก คือ เป็นผู้วางแผนสั่งงาน 2 คน
ผู้ปฏิบัติงาน 4 คน ผู้สังเกตการณ์ 2 คน
2. แยกผู้ปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มย่อยออกไปรอนอกห้อง แล้วแจกบัตรติดกาให้ศึกษา
พร้อมทั้งให้คำอธิบายเพิ่มเติม
3. ผู้นำกลุ่มนำภาพดอกทานตะวันออกมาให้ผู้สั่งงานดู และแจกของซึ่งบรรจุชิ้นส่วน
ดอกทานตะวันให้คนละ 1 ของ แล้วจึงให้คำสั่งว่า "งานของนักศึกษา คือ ให้ร่วมมือกันทั้ง
2 คน ช่วยกันวางแผนว่า จะสั่งผู้ปฏิบัติงานทั้ง 4 คนอย่างไร จึงจะสามารถให้ผู้ปฏิบัติ
งานทั้ง 4 คนนั้นช่วยกันต่อชิ้นส่วน รูปดอกทานตะวันให้เหมือนภาพตัวอย่าง โดยการสั่งงาน
ของนักศึกษาจะต้องเป็นไปตามกติกาที่ให้" แล้วจึงแจกบัตรติดกาให้ผู้สั่งงานได้ศึกษา และ
ให้คำอธิบายเพิ่มเติมจนเป็นที่เข้าใจ
4. ผู้นำกลุ่มแจกบัตรติดกาให้ผู้สังเกตการณ์ได้ศึกษา พร้อมทั้งให้คำอธิบายเพิ่มเติม
5. ให้ผู้สั่งงานลงมือวางแผนสั่งงานได้ เมื่อเสร็จแล้วจึงเรียกผู้ปฏิบัติงานเข้ามา
รับงาน
6. ให้ผู้ปฏิบัติงานลงมือทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เสร็จแล้วให้นำผลงานไปส่ง
ให้ผู้ดำเนินการ
7. ให้สมาชิกทุกคนมานั่งรวมกันเป็นวงกลม เพื่อเปรียบเทียบภาพที่เป็นผลงานของ
กลุ่มกับภาพเฉลย รวมทั้งหาสาเหตุหรืออุปสรรคต่าง ๆ ในการได้ภาพนั้น
8. ร่วมกันอภิปรายบทบาทของตน ความรู้สึกที่แสดงบทบาท แนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

9. ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกอภิปรายถึงการนำแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปประยุกต์ใช้กับวิชาชีพพยาบาล ผู้นำกลุ่มเชื่อมโยงความคิดของสมาชิก และสรุปเพิ่มเติม

บัตรกติกา สำหรับผู้วางแผนและสิ่งงาน ผู้ปฏิบัติงาน และผู้สังเกตการณ์

บัตรกติกาสำหรับผู้วางแผนและสิ่งงาน

1. ใช้เวลาวางแผนร่วมกัน 15 นาที
2. ห้ามแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนของที่ได้รับ
3. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ลงบนชิ้นส่วนที่ได้รับ
4. การส่งงานให้ส่งกับผู้ปฏิบัติงานตัวต่อตัว ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
5. ให้ส่งงานด้วยวาจาเท่านั้น ห้ามวาดรูปหรือขีดเขียนด้วยวิธีใดให้ผู้ปฏิบัติงานดู
6. ขณะส่งงาน ห้ามนำชิ้นส่วนออกมานอกของให้ผู้ปฏิบัติงานเห็น
7. เมื่อผู้ปฏิบัติงานเริ่มลงมือทำงานแล้ว ห้ามพูด หรือส่งสัญญาณใด ๆ ให้กับ

ผู้ปฏิบัติงานอีก

บัตรกติกาสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

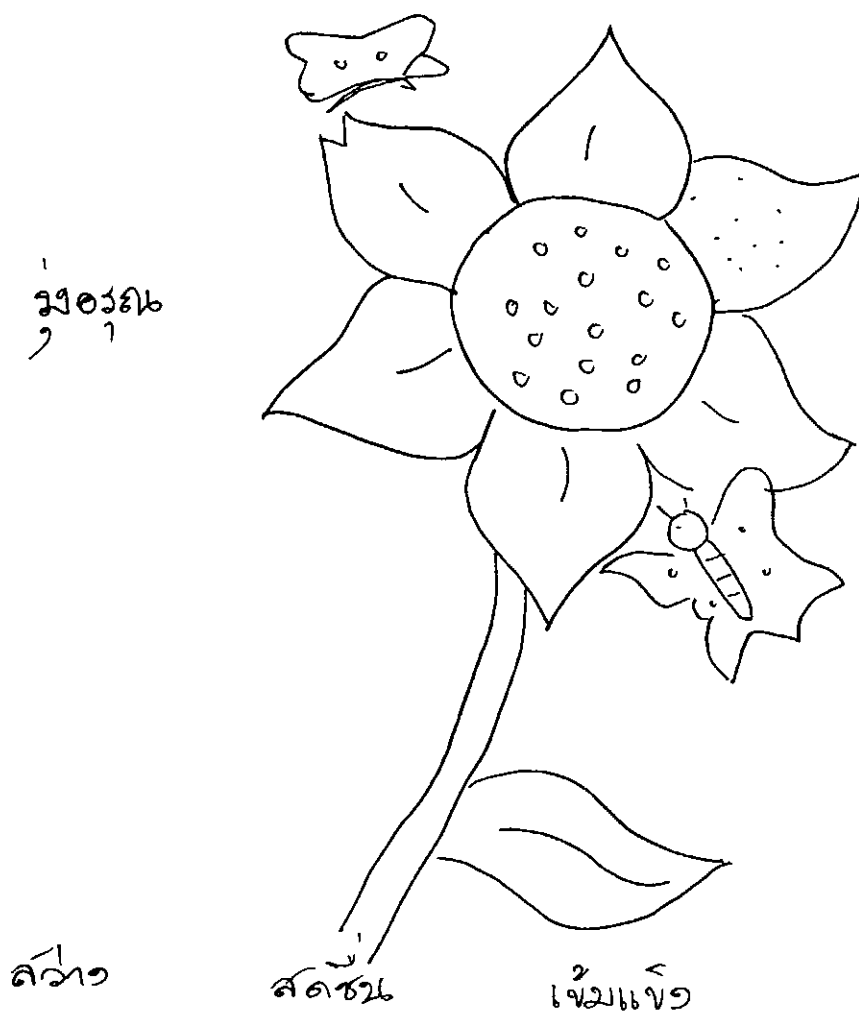
1. มีเวลาให้ผู้ปฏิบัติงาน 10 นาที
2. ห้ามเปิดของดู หรือพูดคุยกับผู้ปฏิบัติงานอื่น จนกว่าจะได้รับสัญญาณให้ลงมือทำได้
3. เมื่อเริ่มทำงานแล้ว ห้ามซักถาม หรือพูดโต้ตอบกับผู้ส่งงานอีก

บัตรกติกาสำหรับผู้สังเกตการณ์

1. ทำหน้าที่สังเกตผู้วางแผนและผู้ปฏิบัติงาน
2. ห้ามยุ่งเกี่ยวกับผู้วางแผนและสิ่งงาน และกับผู้ปฏิบัติงาน

ภาพดอกทานตะวันและชิ้นส่วน 1 ชุด

1. ภาพดอกทานตะวันที่ดีสมบูรณ์ 1 ภาพ

2. ชิ้นส่วนดอกทานตะวันประกอบด้วย

2.1 กลีบดอกที่ใหม่แห้ง-ธรรมดา (สีเหลือง)	5 กลีบ
2.2 กลีบดอกแห้งริมกลาง-พิเศษ (สีเหลือง)	1 กลีบ
2.3 แป้นเกสรสีดำ	1 อัน
2.4 ละอองเกสร (สีเหลือง)	16 เกสร
2.5 ฝักใหญ่ (สีม่วง)	1 ตัว

- 2.6 ฝี่เสื้อเล็ก (สีม่วง) 1 ตัว
- 2.7 ก้านดอก (สีเขียว) 1 ก้าน
- 2.8 ใบติดก้าน (สีเขียว) 1 ใบ
- 2.9 ข้อความ "รุ่งอรุณ" เขียนด้วยเมจิกสีแดง และข้อความ "สว่าง
สดชื่น เข้มแข็ง" เขียนด้วยเมจิกสีดำ

3. สีเมจิก

- 3.1 สีแดง เพื่อเขียนคำว่า "รุ่งอรุณ" และแต้มจุดบนกลีบดอกที่ไหม้แห้ง
1 กลีบ
- 3.2 สีดำ เพื่อเขียนคำว่า "สว่าง สดชื่น เข้มแข็ง"

4. ของ 5 ของ วัสดุชิ้นส่วนดังต่อไปนี้

- 4.1 ของที่ 1 วัสดุ 1 กลีบ 1 ก้าน สีเมจิกแดง 1 แท่ง
- 4.2 ของที่ 2 เกสร 16 เกสร ใบ 1 ใบ สีเมจิกดำ 1 แท่ง
- 4.3 ของที่ 3 กลีบดอกที่ไหม้แห้ง (ธรรมชาติ) 4 กลีบ
- 4.4 ของที่ 4 กลีบดอกที่ไหม้แห้ง (พิเศษ) 1 กลีบ ฝี่เสื้อตัวใหญ่ 1 ตัว
- 4.5 ของที่ 5 แป้นเกสรสีดำ 1 อัน ฝี่เสื้อเล็ก 1 ตัว

กิจกรรมที่ 3 "กวีและเครื่องเขียน"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

- จุดประสงค์ เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงขอบเขตหน้าที่ที่สมาชิกต้องปฏิบัติ เช่น
- การให้ยา
 - การทำความสะอาดแผล
 - การให้คำแนะนำสุขภาพ
 - การทำความสะอาดร่างกาย

อุปกรณ์

1. เนื้อเรื่องเพื่อแจกให้สมาชิกของกลุ่มทุกคน
2. กระดาษเปล่าเพื่อให้เขียนเรื่องราวหรือแนวคิดของตนเอง
3. เครื่องเขียนอาจจะเป็นปากกาหรือดินสอเท่าจำนวนสมาชิก

วิธีดำเนินการ

1. แจกเนื้อเรื่องให้สมาชิกอ่านและทำความเข้าใจ 10 นาที
2. แจกกระดาษเปล่าให้คนละ 1 แผ่น ให้เขียนวิพากษ์วิจารณ์และแนวคิดที่ได้จากเรื่องนี้ 15 นาที
3. แบ่งกลุ่มกลุ่มละ 4 คน ให้ร่วมกันอภิปรายว่าได้รับความคิดอะไรบ้างจากเรื่องนี้ และจะนำแนวคิดนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร ให้ช่วยกันพิจารณาตั้งชื่อเรื่องอะไร เพราะเหตุใด 10 นาที
4. ให้ตัวแทนกลุ่มรายงานคนละ 2-3 นาที
5. ผู้นำกลุ่มบรรยายสรุป

"ประหลาดสิ้นดี" ใครคนหนึ่งสบถขึ้น พร้อมกับมองที่ขวดหมึกบนโต๊ะเขียนหนังสือ

"บทร้อยกรองที่สุดแสนจะไพเราะเพราะเพราะพริ้งต่าง ๆ อีกทั้งเรื่องราวมากมาย ออกมาจากขวดหมึกใบนี้ และต่อไปนี้ มันจะสรรสร้างเรื่องอะไรให้เกิดขึ้นอีก"

มันเป็นความลับ ขวดหมึกพูดกับปากกาขนนก แต่สามารถทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างบนโต๊ะได้ยิน "ประหลาดมาก ประหลาดที่สุดที่ฉันเป็นผู้ทำให้เรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นได้อย่างวิจิตรพิสดาร เมื่อเขาจับฉันลากเป็นอักษรบนแผ่นกระดาษ ใครจะรู้บ้างว่าฉันเพียงหยดเดียว ทำให้เกิดข้อความที่ซาบซึ้งจริงใจได้เกินกว่าครึ่งหน้ากระดาษ และฉันเพียงหยดเดียวก็สามารถสร้างจินตนาการของผู้ที่ได้อ่านให้โลดแล่นไปกับอักษรทุกตัว ฉันมีความสำคัญไม่น้อยทีเดียวนะ กวีนิพนธ์เกิดขึ้นเพราะฉัน ตัวละครเอก ๆ ที่เด่นดังและเป็นที่รู้จักกันดีทั่วโลก ความรู้สึก อารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์รัก อารมณ์โกรธ หรืออารมณ์หัวเราะ การบรรยายถึงธรรมชาติอันงดงาม และความมหัศจรรย์ที่ลงตัวของธรรมชาติเกิดขึ้นก็เพราะฉัน"

ขวดหมึกพูดด้วยความภาคภูมิใจ

ท่านพูดถูก ปากกาพูด แต่ถ้าท่านคิดอีกสักนิดท่านจะรู้ว่าในฐานะที่ท่านเป็น
นักหมึก ท่านเป็นเพียงส่วนประกอบของปากกาเท่านั้น ฉันต่างหากที่จะ ให้นำพาท่านให้เขียน
ลงบนแผ่นกระดาษ แสดงความรู้สึกนึกคิดเป็นตัวหนังสือ ปากกาเป็นผู้เขียนนะ ท่าน

ท่านก็พูดได้ไม่ผิดเช่นกัน แต่ท่านขาดความรู้ ขวดหมึกพูด ท่านทำงาน
ยังไม่ถึงอาทิตย์ก็ขาดการใช้การไม่ได้ ท่านเป็นเพียงผู้รับใช้ ก่อนที่ท่านจะมาทำหน้าที่นี้ฉันมี
ผู้รับใช้อย่างท่านมากมาย มีทั้งประเภทขี้เกียจ ขนห่าน ประเภทดีเยี่ยม ที่ทำจากนานา
ประเทศ ฉันรู้จักปากกาขนนกและปากกาเหล็กดี มันรับใช้ฉันมากมายแล้ว และกำลัง
จะติดตามมาอีกเยอะ ฉันจึงกังวลเสียเวลาอันมีค่าพูดคุยกับท่านหรอก ฉันสนใจและอยากจะ
รู้ต่อไปว่า เขาจะเอาฉันไปเขียนเรื่องอะไรมากกว่า

เรื่องขวดหมึกคุยมันละชิ ปากกาพูด มันไม่น่าดูเลยที่จะมาคุยมันเพราะใคร ๆ
เขาจะหัวเราะเยาะเอาเปล่า ๆ

คือนั่น กวีนิพนธ์หมดอารมณ์ ขวดหมึกและปากกามองหน้ากันอย่างสิ้นหวัง

กิจกรรมที่ 3 "กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"

วิธีดำเนินการ

1. ให้นักศึกษาทั้ง 8 คนนั่งเป็นวงกลม
2. ผู้นำกลุ่มแจกกรณีตัวอย่างให้นักศึกษาทุกคนอ่าน ใช้เวลา 10 นาที
3. ให้นักศึกษาเลือกประธาน 1 คน, เลขานุการ 1 คน ในการระดมความคิด เพื่อตอบปัญหาดังนี้
 - การขาดความรอบคอบมีผลเสียต่อผู้ป่วยอย่างไร? ให้นักศึกษาที่ท่านเคยได้ยิน ได้พบมา 5 กรณี
 - มาลีวัลย์ ควรปรับปรุงตนเองด้านใดบ้าง?
 - ท่านได้แนวคิดอะไรเพิ่มเติมภายหลังที่ได้ศึกษากรณีตัวอย่างนี้?
 - ในฐานะที่ท่านจะต้องประกอบวิชาชีพพยาบาล ความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น?
 - ท่านจะนำสิ่งที่ได้นี้ไปใช้ในการชีวิตการทำงานได้อย่างไร?

แนวทางสรุป "กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"

การพยาบาลเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้การแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการให้การพยาบาล เราต้องนำกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มาใช้ โดยต้องเริ่มต้นด้วยการสังเกต จากนั้นรวบรวมปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการ จากนั้นต้องกำหนดแผนในการปฏิบัติ และท้ายสุดคือการปฏิบัติการพยาบาล หากไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว การพยาบาลคงไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาของผู้ป่วยได้ครอบคลุม เพราะการแก้ปัญหาโดยข้อมูลไม่เด่นชัด หรือแก้ปัญหาแบบลองผิดลองถูก อาจเกิดอันตรายแก่ผู้ป่วยอย่างมาก และยังเป็นเหตุให้ผู้ป่วยต้องสูญเสียเวลาและทรัพย์สินในการรักษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จะปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มาแล้ว เรายังต้องใช้ความรู้รอบด้าน และประสบการณ์ที่สั่งสมจากการเรียนรู้ นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความเป็นบุคคลของผู้ป่วย จึงจะช่วยให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์

มาลีวัลย์เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหออายุรกรรมชาย และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำกลุ่ม (Leader) ในการดูแลผู้ป่วย โดยทำหน้าที่ช่วยพยาบาล ประจําตึกในการให้การพยาบาล และปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ ขณะที่แพทย์ตรวจเยี่ยมอาการของนายสมศักดิ์ พบว่านายสมศักดิ์มีอาการช็อคมาก จึงสั่งให้เลือดแก่นายสมศักดิ์ ซึ่งในขณะที่สั่งอยู่นั้นมาลีวัลย์ช่วยปฏิบัติการพยาบาลอยู่บริเวณนั้น จึงได้ยื่นคำสั่งของแพทย์ด้วย ต่อมามาลีวัลย์ได้ไปจัดยาให้กับนายสมบุญ ซึ่งเป็นขณะเดียวกันกับแพทย์ได้สั่งให้เลือดแก่นายสมชายด้วย เมื่อคนงานประจําตึกนำเลือดมาจากคลังเลือดเพื่อให้นำแก่นายสมชาย หัวหน้าเวรได้สั่งให้มาลีวัลย์นำเลือดไปให้แก่คนไข้ มาลีวัลย์ได้นำเลือดไปให้แก่สมศักดิ์ โดยเข้าใจเองว่าเลือดที่หัวหน้าเวรสั่งให้ไปให้กับคนไข้ นั้น คือเลือดที่จะให้นำแก่นายสมศักดิ์ มาลีวัลย์ไม่ได้ตรวจเช็กับใบเหลืองได้แต่ตรวจใบหมู่เลือดกับใบที่อยู่ข้างขวดเท่านั้น เมื่อพบว่าหมู่ตรงกันก็นำไปให้สมศักดิ์เลย หลังจากให้เลือดสักครู่ นายสมศักดิ์มีอาการปวดศีรษะร่วมกับมีอาการหนาวสั่น กระสับกระส่าย ญาติจึงได้มาบอกกับมาลีวัลย์ และเมื่อมาลีวัลย์ไปดูอาการของสมศักดิ์ก็พบว่าสมศักดิ์มีอาการหนาวสั่นมากและบ่นปวดหลัง มาลีวัลย์จึงดูที่ขวดเลือดอ่านชื่อและอ่านหมู่เลือดแล้ว จึงพบว่าตนได้ให้เลือดผิดหมู่และให้กับคนไข้ผิดคน โดยนำเลือดที่จะต้องให้นำแก่นายสมชายมาให้สมศักดิ์ มาลีวัลย์จึงรีบปลดสายยางให้เลือดและถอดขวดเลือดออกจากสมศักดิ์ ด้วยความกลัวมาลีวัลย์ไม่กล้ารายงานให้หัวหน้าเวรทราบ ได้แต่คอยสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด หยิบผ้าห่มไปให้ ต้มน้ำร้อนใส่กระเป๋าน้ำร้อนห่มผ้าอย่างดีไปให้ คอยหมั่นวัดสัญญาณชีพ แต่ต่อมาหัวหน้าเวรก็ได้ทราบว่ามาลีวัลย์ให้เลือดคนไข้ผิดคน เพราะเมื่อเลือดนายสมศักดิ์ขึ้นมา หัวหน้าเวรได้นำเลือดไปเพื่อจะให้กับนายสมศักดิ์ ญาตินายสมศักดิ์ได้บอก่านายสมศักดิ์ได้รับเลือดแล้ว และมีอาการแพ้เลือด กระสับกระส่ายมาก และนักศึกษาพยาบาลได้ช่วยถอดเลือดออกให้แล้ว และยังช่วยดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย หัวหน้าเวรจึงได้เรียกมาลีวัลย์มาสอบถาม พร้อมทั้งอบรมและแนะนำในการดูแลผู้ป่วยว่าให้มีความรอบคอบเพิ่มขึ้นและหัวหน้าเวรยังช่วยให้การดูแลแก่สมศักดิ์ เพื่อให้สมศักดิ์ได้รับความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

กิจกรรมด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติกรพยาบาล

ระยะเวลา 1.45 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและตระหนักรู้ในความมีเหตุและผลในการปฏิบัติกร
2. เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญในการมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพพยาบาล
3. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนในการให้การพยาบาล

กิจกรรมที่ 1 "มือที่สร้างสรรค์"

- อุปกรณ์
1. เทปเพลงบรรเลงเพื่อประกอบกิจกรรม
 2. ช้อน, ส้อม, กรรไกร, ตะเกียบ จำนวนเท่า ๆ กันรวม 8 ชิ้น
 3. แก้วน้ำ จำนวน 2 ตัว
 4. ไข่ไก่ จำนวน 18 ฟอง โดยมีไข่ดิบ 16 ฟอง ไข่ต้ม 2 ฟอง
 5. ตระกร้า 3 ใบ
 6. นกหวีด

การดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยผู้นำกลุ่ม นำแก้วน้ำจำนวน 2 ตัวไปวางด้านหน้าสมาชิก โดยวางตัวแรกเป็นจุดเริ่มต้น วางแก้วน้ำตัวที่ 2 ห่างจากตัวแรก 5 เมตร วางตระกร้ารองด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ไว้ที่แก้วน้ำตัวที่ 2
2. ผู้นำกลุ่มนำตระกร้าใส่ช้อน ,ส้อม, กรรไกร, ตะเกียบ และตระกร้าใส่ไข่มาวางไว้ที่แก้วน้ำตัวแรก
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกเข้าแถวตอนลึกและขออาสาสมัคร จำนวน 2 คน ทบทวนที่เป็นผู้สังเกตการณ์พฤติกรรมของเพื่อนสมาชิก จากนั้นให้อาสาสมัครที่ได้ไปกับ

ผู้ช่วยผู้นำกลุ่ม เพื่อชี้แจงบทบาทของผู้สังเกตการณ์

4. ผู้นำกลุ่มอธิบายวิธีเล่นเกมให้สมาชิกทราบดังนี้

- ให้สมาชิกดูอุปกรณ์ในตระกร้า แล้วให้คิดว่าถ้าตนมีสิทธิ์เลือกอุปกรณ์ 1 ชิ้น จะเลือกอุปกรณ์ใด
 - ให้สมาชิกเลือกอุปกรณ์คนละ 1 ชิ้น โดยเริ่มมาคนที่ 1 เป็นผู้เลือก ก่อนแล้วเรียงไปตามลำดับจนกระทั่งครบ 6 คน โดยแต่ละคนมีสิทธิ์เลือกอุปกรณ์ได้เพียง ครั้งเดียว
 - สมาชิกมีเวลาในการเล่นเพียง 30 นาที โดยสมาชิกแต่ละคนต้อง ช่วยกันนำไข่เบ็ดจำนวน 18 ใบจากตระกร้าใบที่ 1 ไปใส่ในตระกร้าใบที่ 2 โดยใช้ อุปกรณ์ที่ได้เลือกแล้วเป็นตัวนำไข่ไป
 - สมาชิกคนแรกจะเป็นผู้เริ่มก่อน เมื่อสมาชิกคนแรกนำไข่ไปวางไว้ในตระกร้าที่ 2 สำเร็จแล้ว ให้วิ่งกลับมาต่อท้ายแถว
 - ให้สมาชิกคนที่ 2 จนถึงคนที่ 6 ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับสมาชิกคนแรก
 - เมื่อสมาชิกคนสุดท้ายกลับถึงจุดเริ่มต้น โดยที่ในตระกร้าใบที่ 1 ไม่มีไข่แล้ว ให้สมาชิกทุกคนร้องไชโย และนั่งลง
 - หากขณะที่นำไข่ไปนั้น หากไข่ตกแตกสมาชิกผู้นั้นก็ต้องวิ่งไปที่เก้าอี้ตัวที่ 2 ก่อนแล้วจึงวิ่งกลับมาต่อที่ท้ายแถวใหม่
 - หากครบ 30 นาทีที่กำหนดแล้ว นกหวีดจะดังขึ้น สมาชิกทุกคนจะต้องหยุดทำกิจกรรม ถึงแม้ว่าไข่ที่นำไปยังไม่หมดก็ตาม
 - ให้สมาชิกช่วยกันนับไข่ที่อยู่ในตระกร้าที่ 2
5. ให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้
- ท่านรู้สึกอย่างไร เมื่อไม่ได้ใช้อุปกรณ์ที่ตนหวังไว้
 - การทำงานครั้งนี้ ประสบความสำเร็จมาก, น้อยเพียงใด, มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง
 - ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้มีอะไรบ้าง
 - ให้ผู้สังเกตการณ์อภิปรายถึงพฤติกรรมและการทำงานของกลุ่มจากการที่ได้สังเกตไปแล้ว

6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแสดงแนวความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงการประยุกต์แนวคิดจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ไปใช้ในการทำงานและพัฒนาวิชาชีพพยาบาล

7. ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแสดงความรู้สึกร่วมมือในการทำกิจกรรม

แนวทางสรุป

การพยาบาลที่ประสบความสำเร็จก็เกิดจากสองมือของพยาบาล ที่จะช่วยประคับประคองให้ผู้ป่วยได้รอดพ้นจากความตายหรือความพิการ รวมทั้งภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ เบื้องต้นคือผู้ป่วย หากเปรียบพวักนักศึกษาพยาบาลที่ประกอบวิชาชีพ การที่จะนำไปยังเป้าหมาย ก็เปรียบได้กับการช่วยนำชีวิตของผู้ป่วยให้ผ่านพ้นความทุกข์ทรมาน โดยมีเป้าหมายคือบรรเทาหรือแก้ไขการเจ็บป่วยนั้น ๆ หากพยาบาลขาดความรู้ความชำนาญหรือขาดความรอบคอบระมัดระวัง ก็อาจทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตรายหรือเสียชีวิตได้ ดังเช่นที่หากขาดความระมัดระวัง ไข้ก็อาจตกแตกกระหว่างทางก่อนที่จะถูกนำไปวางที่ตระกร้า ในบางครั้งอาจต้องเจอเหตุการณ์ คือขาดเครื่องมือในการช่วยเหลือคนไข้ หรือมีเครื่องมือที่เราขาดความชำนาญ ก็จะต้องรู้จักประยุกต์ดัดแปลงเครื่องมือเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์กับผู้ป่วย โดยยึดหลักการจากองค์ความรู้ในศาสตร์ที่ได้ศึกษามา

กิจกรรมที่ 2 "ครึ่งหนึ่งงานชีวิต"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงความมีเหตุและผลของการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่

- การมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพพยาบาล

- มีการวางแผนในการให้การพยาบาล

- อุปกรณ์
1. ทีวีและ เครื่องเล่นวีดิทัศน์
 2. ม้วนเทปวีดิทัศน์ เรื่อง ครึ่งหนึ่งในชีวิต
 3. กระดาษ ขนาด A 4 และปากกาเท่าจำนวนสมาชิก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวนำถึงเนื้อเรื่องความเป็นมาของวีดิทัศน์ที่จะเปิดให้ดู
2. ให้สมาชิกตั้งใจชม และตอบคำถามเหล่านี้ภายหลังจากที่ได้ชมวีดิทัศน์ลงในกระดาษเปล่าที่แจกให้ว่า
 - ได้แนวคิดอะไรบ้างภายหลังจากที่ได้ชมวีดิทัศน์เรื่องนี้?
 - รู้สึกอย่างไรกับการปฏิบัติงานของตัวแสดงในวีดิทัศน์?
 - สมาชิกจะนำแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

ในวิชาชีพพยาบาลอย่างไร

3. ให้สมาชิกทั้ง 8 คน ผลัดกันรายงานคำตอบที่ตนเขียนให้เพื่อนสมาชิกฟัง
4. ผู้นำกลุ่มเชื่อมโยงความคิดของสมาชิกกลุ่ม และช่วยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการชมวีดิทัศน์

ครึ่งหนึ่งในชีวิต

ทานตะวันและเพื่อนได้ใช้เวลาว่างจากการหยุดปิดเทอมไปสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่ในตึกโรงพยาบาลตากขึ้นไปช่วยเหลือเด็กชาวกะเหรี่ยงให้รู้หนังสือไทย โดยโครงการนี้เป็นโครงการพัฒนาเด็กที่ถูกจัดขึ้น โดยความร่วมมือของพระชาบบ้าน ครูอาสา และประชาชนผู้มีจิตเมตตา การขึ้นไปครั้งนี้ทานตะวันได้ไปกับเพื่อน ๆ อีกประมาณ 10 คน โดยกิจกรรมที่ไปจัดให้กับเด็ก ๆ ชาวกะเหรี่ยง คือ สอนหนังสือ,

จัดสันตนาการ, สอนสุขศึกษา และตรวจร่างกายเบื้องต้น มีการจัดทำอาหารกลางวันให้ฟรี นอกจากนี้ยังสร้างสวนสมุนไพร และให้ความรู้ในการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลตนเองแก่ผู้ปกครองของเด็ก ๆ ด้วย และเหตุการณ์ที่สร้างความประทับใจให้กับท่านตะวันและเพื่อน ๆ คือ ได้ช่วยเหลือชีวิตของเด็กกะเหรี่ยงผู้หนึ่งที่มีอาการหอบหืดอย่างอย่างรุนแรง ทำให้มีอาการทุเลาลง โดยใช้การแก้ปัญหามาจากความรู้ความสามารถที่ได้เรียนไป โดยปราศจากเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยหรือยาปฏิชีวนะ หรือยาขยายหลอดลมที่มีประสิทธิภาพ

ท่านตะวันได้มารวมกลุ่มกันพูดคุยถึงประสบการณ์ครั้งนั้น

ท่านตะวัน : ปิดทอมหน้าเราตั้งใจว่าจะไปที่ดอยจือก็อีก พวกเราว่าดีม๊ยะ?

เพื่อน ๆ : ดีซิ ไปครั้งที่แล้ว เราประทับใจมากเลย ที่นั่นพวกเค้าให้การต้อนรับ พวกเราอย่างอบอุ่น ความมีน้ำใจ และความจริงใจของพวกเค้าหาได้ยากมากสำหรับคนในเมือง

ดวงฤดี : เวลาที่เราอยู่กับพวกเค้า เราดูมีค่ามีประโยชน์และมีความสำคัญกับพวกเค้ามาก ผิดกับเราอยู่ที่นี่เราดูไม่ได้เรื่องไม่ได้ราวอะไรเลย ไม่ค่อยมีคนเห็นความสำคัญของเรา

ท่านตะวัน : ใช๋ ๆ เรายังจำได้ถึงแววตา และความรู้สึกของพวกเค้าที่ฝากความหวังไว้กับพวกเราในการช่วยเหลือลูกหลานเค้าให้ดีขึ้น

นุชจรี : อืม ! เราจำได้วันนั้นเป็นครั้งแรกที่ได้ขึ้นไปพร้อมกับพวกเธอ เราเหนื่อยมากเลยนะเพราะฝนตก ทางที่ขึ้นไปบนดอยที่เป็นทางดินเฉอะแฉะมาก รถขึ้นไม่ได้ กว่า会上ไปถึงพวกเราแต่ละคนสะบัดสะบอม และอิดโรยน่าดู เชียวแหละ ยิ่งไปเจอเหตุการณ์วิฤติอย่างนั้นเข้าพวกเรารู้สึกอึดอัดและกดดันมาก

นุชจรินทร์ : เราารู้ เพราะว่าเห็นวันนั้นเธอซึมเลย ตอนเราไปเจอเธอเราถามอะไรก็ไม่ตอบส่ายหน้าอย่างเดียว ร้องไห้ด้วยซ้ำม๊ะ

นุชจรี : อือ ! เราเสียใจที่เราเห็นเด็กมีอาการขนาดนั้นแต่เราช่วยเหลืออะไรเด็กไม่ได้ เด็กหอบมาก หายใจเร็ว ออกนุ้ม ได้ยินเสียง wheezing ขณะหายใจเข้าด้วย เราเรียนเราก็รู้ว่าเด็กต้องได้รับการช่วยเหลือรีบด่วน ควรได้รับออกซิเจน ควรได้ยาขยายหลอดลม แต่ครูและผู้ใหญ่บ้านบอกว่าไม่สามารถพา

เด็กไปโรงพยาบาลได้ เพราะทางดินนั้นเป็นโคลน และมาก หนทางทั้งไกล และลำบากกว่าเด็กจะถึงโรงพยาบาลอาจหยุดหายใจเสียก่อนระหว่างทาง เราส่งสารเด็กที่เราเห็นเค้าทุกข์ทรมาน แต่ช่วยอะไรได้ไม่มาก

ทานตะวัน : ความรู้สึกของเราตอนนั้นที่เห็นเด็กกระสับกระส่าย หอบตัวเร็น เหงื่อออก ทั้งตัว หายใจทางปากอย่างนั้น เราตกใจและเสียใจนะ เพราะตอนนั้นเราไม่มี เครื่องมือ หรือเครื่องช่วยอะไรเลยที่จะทำให้เด็กดีขึ้น เราเคยอยู่ใน โรงพยาบาลที่พรั่งพร้อมด้วยอุปกรณ์ในการให้ความช่วยเหลือมากมาย ถ้าเรา มีออกซิเจนและมียาขยายหลอดลมให้ เด็กคงทรมานน้อยกว่านี้ ในตอนนั้น เราโมโหตัวเองมาก ๆ เลยนะว่าทำไมความรู้ทั้งหมดที่เราเรียนมา เราจะ ไม่สามารถช่วยเหลือคนไข้ได้หรือยังไง เรียนมาตั้ง 4 ปีได้อะไรมาบ้าง นี่ขนาดกำลังจะจบไปเป็นพยาบาลแล้วยังช่วยเหลือไม่ได้เลย

นันทนา : เราก็รู้สึกเหมือนเธอ แล้วเราก็เห็นเธอวิ่งไปหยิบหนังสือสมุนไพรที่จะบริจาค ให้ห้องสมุดมาเปิด เพื่อหาสมุนไพรที่จะช่วยให้การขยายของหลอดลมดีขึ้น

ทานตะวัน : ใช่ เราไปขุดต้นสมุนไพรที่เพิ่งปลูกลงดินมาล้าง แล้วทบทวนกับพิมเสน และ พริกไทยป่นต้มให้เด็กกิน มันทั้งเหม็นทั้งขม น้องไม่กล้ากิน เราเลยต้องหา วิธีใหม่ใช้ตะไคร้, ข่า, กระชาย เท้าที่มีอยู่มาต้มให้เดือด แล้วทำกระโจมให้น้องเข้าไปนั่งแล้วสูดหายใจเอาละอองไอน้ำ และไอของสมุนไพรเข้าไป ามาก ๆ เราจำได้ครูกับนุชจริทร์ช่วยกันถือหม้อสมุนไพรให้เด็ก และคอย เป็นกำลังใจให้เด็ก

รังสิมา : เรามีส่วนร่วมนะ เราไปช่วยเคาะปอดให้เสมหะหลุดทำให้ทางเดินหายใจโล่งขึ้น แต่ความคิดที่จะช่วยเหลือของเราที่ขาดการใส่ใจเหตุผลนั้นเกือบทำให้ คนไข้แย่แน่ะก็เราเห็นเค้าหอบก็คิดว่าอาจจะเป็นเพราะเสมหะอุดตัน เรา ก็เคาะปอดใหญ่เลยที่แรกที่ว่าเขี้ยวยิ่งเคาะยิ่งเขี้ยวหนักใหญ่ เราก็เลยหยุด เคาะแล้วนึกได้ว่า คนไข้หอบเหนื่อยอยู่ การใช้ออกซิเจนไม่เพียงพอแล้ว เราจึงไปกระตุ้น activity มากขึ้นคนไข้เลยยิ่งอาการหนักขึ้น เราก็เลย จัดทำให้น้องเล่นอนันตพิธีระสูงไว้

- นุชจรินทร์ : เราช่วยกันจนกระทั่งเด็กอาการทุเลาลง หายใจช้าลง กระสับกระส่ายน้อยลง และเริ่มพักผ่อนได้ แล้วเด็กคนนั้นก็จ้องมองพวกเรา จากเดิมที่เด็กคือไม่ยอมกินยา ไม่ยอมกินข้าวมา 2-3 วัน พวกเราก็สามารถทำให้เค้ายอมกินยา และกินข้าวได้
- นันทนา : พวกครูชมพวกเรานะว่า มีจิตวิทยาที่ดี และมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ เด็กคนนี้ถึงยอมรับและปฏิบัติตามคำแนะนำของพวกเรา วันนั้นเด็กกินข้าวได้เป็นชามเลยนะ
- ทานตะวัน : เราว่าเป็นเพราะว่าเราป้อนข้าวน้องนะ น้องถึงได้กินได้เยอะ
- นันทนา : ไม่ใช่เราต่างหากละ (หัวเราะ)
- ทานตะวัน : จากเหตุการณ์ครั้งนี้ะ สิ่งหนึ่งที่เราได้คือ เรายังต้องเรียนรู้อีกมาก จึงจะสามารถให้การช่วยเหลือคนไข้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องตั้งใจในการเก็บเกี่ยวความรู้ทางทฤษฎีจากตำราและอาจารย์ให้มาก และต้องหมั่นฝึกคิด และหาเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลทุกครั้ง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและมีคุณภาพ แล้วเพื่อน ๆ ละ ได้แง่คิดหรือความประทับใจอะไรบ้าง
- นันทนา : เราคิดว่า เราจะใช้ความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือคนไข้ให้เต็มที่ หมั่นหาความรู้อยู่เสมอ ๆ
- รังสิมา : สำหรับเรา เดิมเรามาเรียน เพราะว่าคิดว่าจบแล้วมีงานทำ ไม่ได้รักหรือใฝ่ฝันกับวิชาชีพนี้เพราะเราก็มักเป็นพยาบาลอยู่แล้ว แต่เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เราเห็นคุณค่าวิชาชีพและมีความรู้สึกที่ดีกับวิชาชีพเพิ่มขึ้น
- นุชจรินทร์ : คล้าย ๆ กับพวกเรอนะแหละ
- ดวงฤดี : เราตั้งใจว่าเราจะไม่ทำให้คนไข้เสียความไว้วางใจ เราตั้งใจและใส่ใจ
- ทานตะวัน : เรานะมีความเข้าใจในวิชาชีพมากขึ้นจากที่รักวิชาชีพนี้เป็นพื้นฐานแล้ว เรายังตั้งใจว่า เราจะเป็นผู้สร้างเสริมวิชาชีพให้มีคุณค่ามากขึ้น และเราจะยกมือด้วยความภาคภูมิใจ และไม่อายใครเมื่อมีคนถามว่า "ใครรักและชอบวิชาชีพพยาบาลบ้าง"
- นุชจรี : ฉันตกลงว่าปิดเทอมหน้า เราจะไปดอยจ้อก็ไปสร้างสรรและแบ่งปันสิ่งที่มีให้กับผู้พี่ชาดอีกนะ

ทุกคน : O.K. เลย

กิจกรรมที่ 3 "การต่อชิ้นส่วน"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์ เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในควมมีเหตุและผลในการปฏิบัติกร
พยายาม

อุปกรณ์ 1. กระดาษตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 6 รูป แบ่งตามลักษณะและขนาดต่าง ๆ กัน
แบบสังเกตการณ์

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกเป็นสองส่วน คือ ผู้ร่วมกิจกรรม 6 คน และผู้สังเกตการณ์ 2 คน
2. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมทั้ง 6 คนนั่งล้อมรอบโต๊ะ และให้ผู้สังเกตการณ์นั่งอยู่วงนอกคอยสังเกตการณ์
3. ผู้นำกลุ่มอธิบายวิธีดำเนินการกิจกรรมดังนี้

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการทำกิจกรรม

ต่อไปนี้จะให้สมาชิกทั้ง 6 คนทำงานอย่างหนึ่ง โดยงานที่จะให้กลุ่มทำนั้น คือ งานต่อชิ้นส่วนให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยที่แต่ละกลุ่มจะได้ของซึ่งมีชิ้นส่วนต่าง ๆ อยู่ ชิ้นส่วนต่าง ๆ นี้เมื่อประกอบกันแล้วจะได้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส จำนวน 6 รูป ซึ่งมีขนาดเท่ากัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะได้ชิ้นส่วนคนละ 3 ชิ้น งานของกลุ่มก็คือจะต้องช่วยกันต่อรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้ได้ งานของกลุ่มจะถือว่าเสร็จสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนมีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางอยู่

ตรงหน้าตัวเองคนละ 1 รูป การทำงานครั้งนี้ มีกติกาดังนี้

ก. ห้ามพูด

ข. ห้ามขอ

ค. ห้ามส่งสัญญาณ

ง. ห้ามหยิบชิ้นส่วนของผู้อื่น แต่สามารถส่งชิ้นส่วนของตนไปให้ผู้อื่นได้

4. แจกแบบสังเกตการณ์ให้ผู้สังเกตการณ์ และให้คำอธิบายจนเป็นที่เข้าใจ

5. ผู้นำกลุ่มทบทวนวิธีการดำเนินกิจกรรมและให้สมาชิกซักถามจนเป็นที่เข้าใจดีแล้ว แจกของชิ้นส่วนและให้ดำเนินการ

6. เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ยกมือแจ้งให้ผู้ดำเนินการทราบ ผู้ดำเนินการจะตรวจดูว่าเสร็จเรียบร้อยแล้วถูกต้องแล้วหรือไม่

7. ให้ผู้สังเกตการณ์รายงานเกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่มตามที่ตนสังเกต

8. ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานของตน การทำงานของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม และสรุปผลการทำงานของกลุ่ม ความรู้สึกของแต่ละคนที่สังเกตได้ในขณะทำงานร่วมกันตลอดจนอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยผู้ที่ดำเนินการใช้คำถามต่าง ๆ เช่น

- ท่านรู้สึกอย่างไรในการทำกิจกรรมนี้
- ท่านไม่ทำตามกติกาเพราะเหตุใด
- ท่านทำตามกติกาเพราะเหตุใด
- ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้กลุ่มของท่านทำงานล่าช้า หรือไม่สำเร็จ
- ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้กลุ่มของท่านทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว
- ในการทำงานร่วมกันสิ่งที่จะช่วยให้งานสำเร็จมีอะไรบ้าง

9. ถามความคิดเห็นนักศึกษาที่ได้รับจากกิจกรรมนี้มีอะไรบ้าง

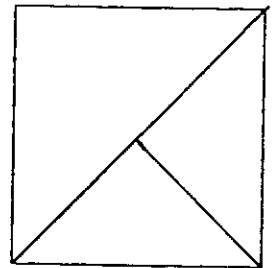
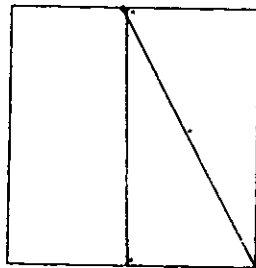
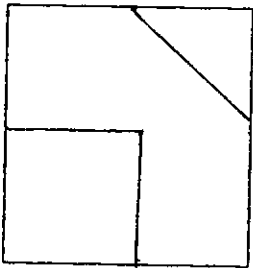
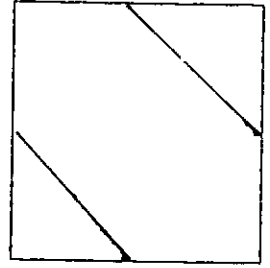
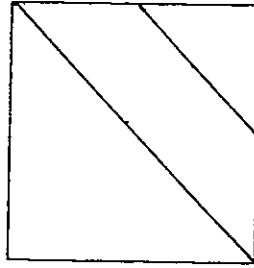
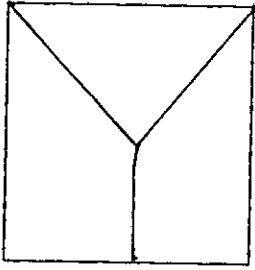
- ท่านคิดว่าข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงตนเองหรือไม่อย่างไร

- ท่านคิดว่าการทำงานร่วมกับผู้อื่น ท่านจะต้องปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้างที่จะทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

- ท่านเคยประสบปัญหาการทำงานร่วมกันหรือไม่ ลองยกตัวอย่างและมีวิธีแก้ไขอย่างไร

10. ถ้านักศึกษาในเรื่องการนำความคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานได้อย่างไรบ้าง

ภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัส 6 รูป

แบบสังเกตการณ์

ขอให้ผู้สังเกตสังเกตการณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่มเป็นอย่างไร
2. มีการช่วยเหลือกันบ้างไหม ช่วยอย่างไร
3. มีสมาชิกไม่ปฏิบัติตามกติกาหรือไม่
4. สาเหตุที่กลุ่มทำงานสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว
5. สาเหตุที่กลุ่มทำงานล่าช้า
6. สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนในขณะทำงาน
7. อื่น ๆ ที่สังเกตได้

กิจกรรมที่ 4 "พยาบาลที่รัก หยุดพักห้วงก่อน"

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่

- วางแผนในการให้การพยาบาล
- ปฏิบัติตามแผนการพยาบาล

- อุปกรณ์
1. บทกวี เรื่อง พยาบาลที่รัก หยุดพักห้วงก่อน
 2. มารซ์ เพลงพยาบาล

วิธีดำเนินการ

1. ให้สมาชิกแต่ละคนจับสลากที่มีบทกลอนและหมายเลขกำกับไว้
2. ให้สมาชิกอ่านกลอนจากสลากที่ได้ ให้เพื่อน ๆ สมาชิกฟังตามลำดับหมายเลขที่ได้
3. ให้สมาชิก 2 คนสุดท้ายอ่านกลอนทั้งหมดพร้อมกันให้สมาชิกฟัง
4. ให้สมาชิกทุกคนอ่านกลอนทั้งหมดพร้อม ๆ กัน
5. ให้สมาชิกทั้งหมดร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - ท่านคิดว่าความสำเร็จของงานพยาบาลอยู่ที่ใด
 - การวางแผนในการปฏิบัติการพยาบาลมีความจำเป็นหรือไม่
 - ท่านได้แนวคิดอะไรบ้างจากการที่ได้อ่านบทกวีเรื่องนี้
 - ท่านจะนำแนวคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร
6. ผู้นำกลุ่มเชื่อมโยงความคิดของสมาชิกและช่วยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสำเร็จ การซักถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแสดงความรู้สึกและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

แนวทางสรุป "พยาบาลที่รัก หยุดพักอ่านก่อน"

พยาบาลควรมีความซื่อสัตย์ และให้บริการกับผู้ป่วยด้วยความรักและเมตตา ควรคำนึงถึงความเป็นบุคคลของผู้ป่วย ให้เกียรติในความเป็นบุคคลของผู้ป่วย ไม่ใช่ทำแต่งงานประจานให้เสร็จ โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วย พยาบาลต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และหมั่นพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย คือได้รับบริการที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย ช่วยประหยัดเวลาและทรัพยากรในการรักษา ช่วยลดความพิการและความตายที่จะเกิดกับผู้ป่วย ซึ่งการปฏิบัติที่จะบรรลุคุณภาพดังกล่าว จะต้องมีการวางแผนในการให้การพยาบาลอย่างดี และปฏิบัติตามแผนการพยาบาลอย่างที่ได้วางแผนการพยาบาลไว้ และหมั่นประเมินผลของการปฏิบัติบ่อย ๆ เพื่อพัฒนาปรับปรุงข้อบกพร่องของการปฏิบัติ เพื่อช่วยแก้ไขให้ได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ยึดหลักในการปฏิบัติคือ นึกมี นึกใจ และนึกคำ

"พยาบาลที่รัก หยุดพักพักก่อน"

พยาบาลที่รัก	พักหยุดอ่าน	อย่าผ่านไป
ฉันใช้ใคร	คือคนไข้	ของท่านเอง
แม้จะหิว	เพียงใดไม่	ตอบสนอง
ได้แต่มอง	อาหารเพลิน	เกินเอื้อมถึง
ถาดอยู่ไกล	หยิบไม่ได้	ดังคำนึง
เพียงรำพึง	ถึงรสชาติ	ต้องอดเอ๋ย
อภิปราย	มองเห็น	เป็นปัญหา
ว่าฉันหนา	ขาดอาหาร	ขานเจเลย
ฉันมีอาจ	ช่วยตนได้	ดังเช่นเคย
มิกล้าเผย	กระหายน้ำ	ข้าเหลือทน
คุณลืมนาม	ว่าน้ำนั้น	มีหรือไม่มี
เพื่อจะใส่	เต็มให้ไว้	ไม่ขัดสน
แต่มีไซ้	ตั้งที่หวัง	ตั้งกมล
ฉันต้องทน	อย่างโดดเดี่ยว	และเดียวดาย
อีกทั้งคุณ	ทบทวน	งานบันทึก
ตามที่คุณ	ตรึกตรองไว้	อย่ามันหมาย
ฉันดื่มน้ำ	ไม่เพียงพอ	ต่อร่างกาย
ฉันมิวาย	ผิดอีกครั้ง	ดังใจคุณ
ฉันหวาดกลัว	เหลียวมองทั่ว	สลับกลาง
สุดอ้างว้าง	เหวว่าใจ	ใกล้ดับสูญ
ถูกทอดทิ้ง	เพียงएका	พาอาดูร
อีกเพิ่มพูน	ความโศกเศร้า	สุดเหงามใจ

ฉันมีเคย	เอ๋ยถ้อยคำ	ให้ข้าจิต
ฉันมีคิด	หวังสิ่งใด	เกินจะให้
ฉันมีทุกข์	เกินเก็บไว้	ในฤทัย
หวังเพียงใจ	ที่ดูหน้า	โฉมเมตตา
ฉันกังวล	จนกับเงิน	ค่าใช้จ่าย
คงมากมาย	ที่เป็นค่า	การรักษา
ฉันเป็น	จุดหมายให้	พิจารณา
มองปัญหา	ของฉันหมั่น	อภิปราย
ทั้งทฤษฎี	ขั้นพื้นฐาน	การเจ็บป่วย
ท่านต่างช่วย	กันถกเถียง	เพียงเป้าหมาย
แต่ฉันซี	กลับถูกทิ้ง	ยิ่งเดียวดาย
ฉันใกล้ตาย	ดังที่คิด	จิตพะวง
ฉันมาได้	ยินแม้เพียง	เสียงสำเนียง
ที่ท่านเพรียก	ว่าฉันหาย	หมายประสงค์
ก่อนเวลา	ท่านเลิกงาน	ตั้งงานงศ์
เพราะท่านคง	มีนัดแน่	แต่หัวใจ
ท่านเป็นผู้	รู้วิชา	นำสรรเสริญ
วาทะเพลิน	เสียงไพเราะ	เสนาะใส่
แต่งกายงาม	ความเพริศแพรว	แวววาว
สีขาวไร	ให้พิสุทธิ์	สะอาดตา
เมื่อฉันเอ๋ย	เอ๋ยถ้อยคำ	ร้อยวจี
ดูท่าที	ท่านฟังเพรียก	ตั้งเรียกหา
แต่มาได้	ยินสิ่งที่ฉัน	จวนจรจา
ขอท่านมา	โปรดช่วย	ฉันด้วยพลัง

นี่ฉันเป็น	อะไรไป	ใครรู้บ้าง
ดูเคร่งคร้าง	ว่างเปล่า	เหงาใจนั้น
เหนื่อยกายใจ	ไปทั่วกลัว	สารพัน
โปรดจางเรไร	กับฉันด้วย	ช่วยเอาบุญ
ความสัมผัส	ที่ให้ฉัน	นั้นมีค่า
ช่วยนาพา	หลังใจ	มิให้สูญ
เพียงต่อสู	กับความทุกข์	สุขเพิ่มพูน
ขอเทอดทูน	บุญคุณไว้	ในฝันฉัน

ด้านการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น

กิจกรรม "กัทธิยา เค้นสง่า"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกพยาบาลเกิดความรู้ตระหนักรู้ในการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น โดยการเรียนรู้และคำนึงถึงผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล

- อุปกรณ์
1. อัลบั้มรูปถ่ายของพยาบาลดีเด่นแห่งชาติ ปี 2536
 2. วิทยุ-เทป, เทปสัมภาษณ์
 3. กระดาษเปล่า ขนาด A4 จำนวนเท่าสมาชิก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวแนะนำถึงประวัติความเป็นมาของพยาบาลดีเด่นแห่งชาติ ปี 2536
2. ให้สมาชิกชมภาพถ่าย และฟังเทปสัมภาษณ์
3. หลังจากฟังเทปสัมภาษณ์จบ ให้สมาชิกตอบคำถามเหล่านี้ ลงในกระดาษเปล่าที่แจกให้
 - ได้แนวคิดอะไรบ้างจากการฟังเทปสัมภาษณ์ในครั้งนี้
 - รู้สึกอย่างไรเมื่อได้ฟังการปฏิบัติงานและทัศนคติในการทำงานของพยาบาลท่านนี้
 - สมาชิกจะนำแนวคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาลอย่างไร
4. ให้สมาชิกทั้ง 8 คน พลัดกันรายงานคำตอบที่ตนเขียนให้สมาชิกฟัง
5. ผู้นำกลุ่มช่วยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแสดงความรู้สึกและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

แนวทางสรุป "คัลเลียา เคนสง่า"

การพยาบาลที่ปฏิบัติแล้วสร้างความรู้สึกพอใจ ประทับใจ และสร้างกำลังใจ มองเห็นความหวังในชีวิต และทำให้ผู้ป่วยเกิดความรู้สึกไม่ไร้ที่พึ่งหรือว่าเหว เหมือนไร้ญาติขาดมิตร เกิดความเคารพและเห็นคุณค่าของตัวเองนั้นถือว่าการพยาบาลที่มีคุณภาพอย่างยิ่ง โดยจะต้องเริ่มจากการมีพื้นฐานความรู้ รู้ว่าจะปฏิบัติแก่ใคร จะปฏิบัติอะไร และปฏิบัติอย่างไร คือรู้เหตุและผลของการปฏิบัติล่วงหน้า (เลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดแก่ผู้ป่วย) รู้เทคนิคการปฏิบัติ และปฏิบัติอย่างถูกต้อง ความรู้รอบเกิดจากการสังเกต และการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เข้าใจและยอมรับจิตใจของผู้ที่อยู่ในความทุกข์ ไม่พูดหรือกระทำสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ หรือน้อยเนื้อต่ำใจ ต้องตระหนักในสำนึกในความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อวิชาชีพ คือ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ให้การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวเต็มความรู้ความสามารถ ให้เขาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความคาดหวังของการบริการสุขภาพ หรือหายจากโรค ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ไม่เกิดการเป็นซ้ำอีก มีความพอใจ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล

กัทลียา เตนสง่า

บทสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ 6 (ผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลผู้ป่วยหนัก) ซึ่งได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่น ประจำปี 2537 คือ คุณทัศนา เหลืองสุกัญญา พยาบาลประจำแผนก ไอ.ซี.ยู. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

1. ช่วยเล่าประวัติส่วนตัวและประวัติการศึกษาของพี่ให้หน่อย ะ พังท่อนะคะ

ชื่อ นางทัศนา เหลืองสุกัญญา เกิด 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อปี พ.ศ. 2522 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.5 คะแนน

2. ได้เคยศึกษาดูงานที่ไหนมาบ้างคะ?

- คร่าว ๆ นะคะ เคยอบรมศึกษา เรื่อง

1. การพยาบาลเฉพาะสาขาโรคหัวใจและทรวงอก

2. ฝึกอบรมการใช้เครื่องช่วยหายใจ BIRD 'S RESPIRATOR

3. การประชุม THE 6th CONGRESS OF WESTERN PACIFIC ASSOCIATION OF CRITICAL CARE MEDICINE

3. ประวัติการทำงาน มีความเป็นมาอย่างไรบ้างคะ?

- ตั้งแต่จบการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้เข้าทำงานในแผนก ICU และอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

- ได้เลื่อนตำแหน่ง เป็นพยาบาลวิชาชีพ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2531

- ได้เลื่อนตำแหน่ง เป็นพยาบาลวิชาชีพ 6 (ผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลผู้ป่วยหนัก) เมื่อปี พ.ศ. 2533 คะแนน

4. มีหน้าที่พิเศษและประสบการณ์การทำงานอย่างไรบ้างคะ?

- เป็นอาจารย์พิเศษเกี่ยวกับการสอน เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต การช่วยฟื้นคืนชีพพื้นฐาน และการใช้เครื่องมือพิเศษในการช่วยชีวิตผู้ป่วย และการใช้เครื่องช่วยหายใจ BIRD 'S RESPIRATOR รวมทั้ง BIRD 'S VOLUME และ BENETT 7200 ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 และหลักสูตรต่อเนื่อง ปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

- เป็นครูที่เลี้ยงประจำหอผู้ป่วยหนัก ทาหน้าที่นี้เทศและถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์และเทคนิคในการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก
- เป็นวิทยากรในการสอนการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตแก่พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค จากโรงพยาบาลชุมชน และบุคลากรในโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
- เป็นวิทยากรในการสอนนักศึกษาวิสัญญีพยาบาล เรื่องการพยาบาลผู้ป่วย วิกฤต การช่วยฟื้นคืนชีพแบบพื้นฐาน การใช้เครื่องมือพิเศษในการช่วยชีวิตและการใช้เครื่องช่วยหายใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โรงเรียนวิสัญญี โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
- เกียรติประวัติดีเด่น ได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2537

5. อยากให้พี่เล่าถึงความประทับใจในการทำงาน

ความประทับใจในการทำงานของพี่ คือ การได้ช่วยเหลือให้คนไข้ที่อยู่ในภาวะวิกฤตได้รอดพ้นจากความตายหรือความพิการ และยังสามารถกลับคืนสู่ภาวะปกติได้ มีหลายรายนะคะ เช่น คนไข้แพ้อาหารมา มีอาการเขียว กระสับกระส่าย ตอนนั้นคนไข้เริ่มเขียวมากขึ้น (Cyanosis) ก็ตัดสินใจใส่ท่อช่วยหายใจ และให้ยาบางตัวก่อนที่จะรายงานแพทย์และหลังจากนั้น 2 วัน จากคนไข้ที่ไม่รู้สึกตัว ต้องใส่ท่อช่วยหายใจ ก็กลับเป็นปกติ รู้ตัวดี พูดคุยรู้เรื่อง สามารถกลับไปทำหน้าที่ของตนเองได้ ตรงนี้เป็นทั้งความภาคภูมิใจและความประทับใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในส่วนนั้น

มีอีกรายหนึ่งนะ คนไข้ไม่รู้สีกตัวใส่ท่อช่วยหายใจและต่อเครื่องช่วยหายใจ ใส่สายยางให้อาหาร เราทุ่มพลังกายพลังใจในการดูแลจนกระทั่งผู้ป่วยรู้สึกตัวดีขึ้น ถอดเครื่องช่วยหายใจ ถอดสายยางให้อาหารให้คนไข้ จนกระทั่งคนไข้เป็นปกติ และบอกกับพวกเราว่า คำนูญทุกคำ, การพยาบาลที่ให้ทุกอย่าง เขารับรู้ได้ แต่สื่อกับเราไม่ได้ และขอบคุณในการให้การดูแลและเอาใจใส่เขา ให้เกียรติเขา

ในบางครั้งคนไข้ที่ผ่านพ้นภาวะวิกฤตไป เมื่อมาเจอกับเราก็เข้ามาทักทายและขอบคุณอีกครั้ง ก็ทำให้เรามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมีพลังใจในการทำงานมากขึ้น เช่น คนไข้เด็กรายหนึ่ง มีการติดเชื้อที่สมอง ตอนที่อยู่ในโรงพยาบาลเด็กจะมีชักเกร็งตลอด และต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ เราก็คอยดูแลเสมหะให้ ให้อาหารทางสายยาง มีไข้ก็เช็ดตัวให้ คนไข้หายจากความเจ็บป่วยโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน และสามารถกลับไปเรียนหนังสือได้ตามปกติ ไปพบคนไข้อีกครั้งตอนไปรับลูกที่โรงเรียน

แม่ของเด็กพาเด็กมาสวัสดิ์ และขอบคุณในการให้ความช่วยเหลือ

โดยสรุปก็คือ ความประทับใจในการทำงานนั้นเกิดจากการได้ใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ไขภาวะวิกฤต ไม่ให้เกิดอันตรายหรือโรคแทรกซ้อน หรือความพิการใด ๆ ให้กับคนไข้ และยังมีส่วนในการสนับสนุนให้การทำงาน และการปรับตัวของคนไข้ให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

6. ในฐานะที่พี่ได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่นนั้น คิดว่าสิ่งใดบ้างที่ทําให้ประสบความสำเร็จในงานและช่วยพัฒนาวิชาชีพ

1. ต้องรู้เหตุและผลของการปฏิบัติการพยาบาล เพราะคนไข้ที่เข้าทำการรักษานั้นมีสองด้าน คือ หายหรือตาย หากขาดคุณสมบัติข้อนี้คนไข้คงแย่

2. จริงใจ

3. ตั้งใจทำงาน

4. มีน้ำใจกับผู้ร่วมงาน

5. มีความรับผิดชอบในงานที่ทําอย่างสม่ำเสมอ

6. รักงานและทุ่มเทกับงาน ทำงานด้วยความรู้สึกสนุกสนาน

7. มีเวลาให้กับงาน ช่วยกันวางแผนงานร่วมกันกับผู้ร่วมงาน

8. ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียก่อน

ลงมือปฏิบัติ ความรับผิดชอบของเรานั้นมีแค่เพียงเข้าใจหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบ และรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติวิชาชีพ การพยาบาลด้วยคือ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ป่วย ครอบครัว วิชาชีพ องค์การหรือหน่วยงานสังคม ชุมชน หรือความรู้สึกจากการปฏิบัติ ยกตัวอย่างง่าย ๆ หากเราปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มความสามารถ หรือขาดการแก้ไขปัญหาที่สมบูรณ์ ผู้ป่วยและครอบครัวต้องสูญเสียเวลา และเศรษฐกิจอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ป่วยและครอบครัวขาดความเชื่อมั่นในบริการของวิชาชีพและหน่วยงานเรา อาจส่งผลต่อความรู้สึกหวาดกลัวต่อโรงพยาบาลและวิชาชีพ ทําให้เมื่อเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยจะไม่มารับการรักษา แต่ถ้ามีอาการรุนแรงจึงจะมารับการรักษา ซึ่งพี่คิดว่าหากพยาบาลทุกคนมีความตระหนักในข้อนี้ จะช่วยให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการพยาบาลคงดีขึ้น

7. มีหลักและแนวคิดในการทำงานอย่างไรบ้าง?

- ต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ตั้งใจปฏิบัติงานให้ดีที่สุดอย่างเต็มความรู้ความสามารถ
- ปฏิบัติงานโดยมีสตินอยู่ตลอดเวลา และปราศจากความประมาท ยึดหลักความปลอดภัย และความสุภาพของคนไข้

- ต้องให้ความรักและความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงาน จริงใจและช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

- ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ปัญหาย่อมมีทางแก้ไข จะช้าหรือเร็วเท่านั้น ขอให้มีความอดทน และมีความพยายาม ความสำเร็จก็จะเกิดขึ้น

- ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริตต่อการปฏิบัติงาน
- ในการทำงานทุกอย่างคำนึงถึงคุณภาพของงานเป็นหลัก

8. ในความคิดของพี่ "พยาบาลที่ดี " ควรมีคุณลักษณะใดบ้าง?

- ต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีความเฉลียวฉลาด สามารถให้การดูแลที่มีประสิทธิภาพ โดยนำศาสตร์ทางการแพทย์มาใส่ใจ

- ให้การปฏิบัติการพยาบาล โดยเน้นผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลาง พิจารณาผู้ป่วยอย่างละเอียดถี่ถ้วน สังเกตผู้ป่วยโดยรวมทั้งชีว-จิต-สังคม ให้การพยาบาลได้ถูกต้องตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย

- ต้องมีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้ มีธรรมาจริยดี เพราะพยาบาลต้องมีการพบปะระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย หากขาดคุณลักษณะในข้อนี้ จะทำให้เกิดความบิดเบือนต่อภาพพจน์ของวิชาชีพได้

- ต้องเคารพและปฏิบัติในจรรยาบรรณ พยาบาลที่ดีควรยึดจรรยาบรรณของพยาบาลไว้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน คือมีความเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน เสียสละ มีกิริยาจาสุภาพ สามารถเก็บความลับผู้ป่วยได้

- ทุกนาที่ที่ผ่านไป ไม่สามารถหวนคืนมาได้ ต้องรีบทำงานให้เร็วที่สุด และดีที่สุดด้วย

- ความเป็นมนุษย์ ชี้ได้จากผลงานที่กระทำ

9. จะฝากอะไรกับน้อง ๆ ร่วมสถาบันบ้างน้าคะ?

ขอฝากสั้น ๆ สัก 2-3 ข้อค่ะ

- ขอให้มีความสนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- ขอให้มีความใกล้ชิดและใส่ใจกับคนไข้ให้เพิ่มขึ้น

ระยะที่ 2 ระยะการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมนำสู่การอภิปรายกลุ่ม

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองและตระหนักรู้ในตนเอง
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการอภิปรายกลุ่ม

กิจกรรมที่ 1 "Who am I"

อุปกรณ์ กระดาษขาว เทปจำนวนสมาชิก

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษขาวให้สมาชิกคนละ 1 แผ่น
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกฉีกกระดาษด้วยมือเป็นรูปหัวใจ 1 ดวง
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกตอบคำถามในรูปหัวใจของตนเอง ดังคำถามต่อไปนี้
 - 3.1 ถ้าเป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้สมาชิกจะเป็นอะไร เพราะเหตุใด
 - 3.2 ถ้ามีแก้วสารพัดนึกอยากได้อะไร (ขอได้เพียงอย่างเดียว) เพราะเหตุใด
 - 3.3 ถ้าเกิดใหม่ อยากเกิดเป็นอะไร เพราะเหตุใด
 - 3.4 บอกข้อดีของตนเอง 3 ข้อ
 - 3.5 บอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับความมีสำนึกใน

ความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของตนเอง

4. ผู้นำกลุ่มนำหัวใจของทุกคนมารวมกัน
5. ผู้นำกลุ่มสุ่มหัวใจของสมาชิกทีละคนขึ้นมาในการดำเนินการอภิปรายกลุ่ม
เพื่อเป็นสื่อให้สมาชิกพูดถึงตนเอง แล้วให้เพื่อนคนอื่นในกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

กิจกรรม "อภิปรายกลุ่ม"

ระยะเวลา 10 ชั่วโมง ดำเนินการต่อเนื่องกันไป โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงเวลา

ช่วงแรก 2 ชั่วโมง

ช่วงที่สอง 2 ชั่วโมง

ช่วงที่สาม 4 ชั่วโมง

ช่วงที่สี่ 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นทราบ
2. เพื่อให้สมาชิกค้นพบประสบการณ์และพฤติกรรมเกี่ยวกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลของตน ในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล การรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นมาเปิดเผยให้เพื่อนในกลุ่มทราบ
3. เพื่อให้สมาชิกมีใจกว้างที่จะยอมรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
4. เพื่อให้สมาชิกร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. เพื่อให้สมาชิกให้ความเอาใจใส่ สนใจการกระทำและความรู้สึกของเพื่อน
6. เพื่อให้สมาชิกพิจารณา เปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึกไปสู่การพัฒนาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลสูงขึ้น

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนพูดถึงตนเองโดยใช้กิจกรรม "Who am I" เป็นสื่อและค้นพบประสบการณ์เกี่ยวกับความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล มาเปิดเผยให้เพื่อนในกลุ่มได้รับฟัง โดยที่แต่ละคนมีเวลาคนละ 1 ชั่วโมงเท่ากัน

ปัจฉิมนิเทศ

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในระยะเวลาการฝึกความรู้สึกไว
2. เพื่อสรุปผลการฝึกความรู้สึกไว ในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น และมีความสามารถในการสื่อสาร
3. เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์การเรียนรู้ ไปพัฒนาความสัมพันธ์ในความสัมพันธ์ขอต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล และด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

กิจกรรมที่ 1 "ของขวัญแต่เธอ"

อุปกรณ์ ดินสอและกระดาษเท่าจำนวนนักศึกษา

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแจกดินสอและกระดาษ เพื่อให้ทุกคนเขียนข่าวสารถึงเพื่อนในกลุ่ม
2. ผู้นำกลุ่มอธิบายถึงขบวนการและขั้นตอนของกิจกรรมแก่นักเรียน พร้อมทั้งกล่าวในท่อนนี้ "บ่อยครั้งที่เรามีความสุขกับของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ยิ่งกว่าของขวัญใหญ่ ๆ เสียอีก และบางครั้งเรามีความสุขกับของขวัญที่เป็นคำพูดมากกว่าของขวัญที่เป็นวัตถุ ถึงกระนั้นก็ตามคนเรามักจะนึกถึงแต่จะทำสิ่งใหญ่ ๆ โต ๆ ให้แก่กันจนละเลยที่จะทำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นวาจาแก่เพื่อน เรียกว่า "ของขวัญแห่งความสุข"
3. ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษให้นักศึกษาทุกคน ๆ ละ 8 แผ่น
4. ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้สมาชิกแต่ละคนเขียนสารถึงเพื่อนคนอื่นในกลุ่มด้วยประโยคต่าง ๆ โดยสารที่เขียนมุ่งที่จะทำให้ผู้ได้รับเกิดความรู้สึกทางบวกเป็นการชมเชย ยกย่อง สรรเสริญ อ่านแล้วรู้สึกมีความสุข สบายใจ พอใจ เขียนในลักษณะของเพื่อนที่

แสดงความพึงพอใจในความสำเร็จในความรักชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล ที่เราได้ยินได้ฟังจากการเล่าของเพื่อน เช่น เราประทับใจที่เธอได้ใช้ความรู้ในการช่วยเหลือคนไข้จนกระทั่งพ้นภาวะวิกฤติได้ ไม่ควรเขียนกว้างเกินไป เช่น ฉันพอใจในการทำงานของคุณ

5. เขียนชื่อ นามสกุลของผู้เขียนสารลงในกระดาษทุกแผ่น ด้วยอักษรที่อ่านง่าย
6. เมื่อผู้นำกลุ่มเห็นว่าทุกคนเขียนเสร็จทุกคนแล้ว จึงสั่งให้ผู้เขียนส่งแก่เพื่อนตามเจตน์จำนงพร้อมกัน
7. สมาชิกผู้รับสารพิจารณาสารทุกใบที่ได้รับ แล้วเลือกดูว่าใบใดพอใจที่สุด
8. สมาชิกทุกคนรายงานถึงความรู้สึกของตนที่มีต่อสารใบที่พอใจที่สุด
9. ผู้ใดเป็นเจ้าของสารที่ได้รับเลือกว่าเป็นสารที่พอใจที่สุด ต้องอธิบายว่าทำไมตนจึงประทับใจและ เขียนเช่นนั้น
10. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากการทำกิจกรรมนี้

กิจกรรมที่ 2 "พิธีปิด"

- อุปกรณ์
1. เนื้อเพลง "คำสัญญา"
 2. เทปเพลง "คำสัญญา"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มสรุปผลการฝึกความรู้สึกไว้
2. ผู้นำกลุ่มเปิดเพลง "คำสัญญา" ปิดท้ายก่อนจบการทดลอง

เพลง "ลาสัญญา"

ก่อนจากกันขอสัญญา ผากระแทบตึงตราจนกว่าจะพบกันใหม่ โบกมือลา
สัญญาด้วยหัวใจ เพราะความรักติดตึงห่วงใย ด้วยใจผูกพันมั่นคง

ด้วยความดีนั้นฝังตึง จากไปแล้วคำนึงตึงประทับดวงใจ อย่าได้ลืมเลือน
สัญญากันไว้อย่างไร ขอให้เรานั้นคงจิตใจ ก้าวไปสรรค์สร้างชีวิต

โอ้เพื่อนเอยเคยร่วมสนุกกันมา แต่เวลาต้องพาให้เราจากกัน ไม่นานหรอก
หนา เราคงได้มาพบกัน ไม่มีสิ่งใดขวางกั้น เพราะเรานั้นในสัญญา

หากแผ่นดินไม่พังกาย จะสุขจะทุกข์เพียงใดน้อมกายยืมสู้ฟันฝ่า ร้อยรัดดวงใจ
มั่นในลาสัญญา สรรค์สร้างเพื่อมวลประชาชนนี้คือสัญญาของเรา

2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
วันแรก 08.00 น.- 09.45 น.	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและ พร้อมที่จะเรียนรู้ภายในกลุ่ม 2. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อ รู้สึกที่ดีต่อการเข้าร่วมกลุ่มการ ให้ข้อเสนอแนะ 3. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบ จุดมุ่งหมายการให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนทราบบทบาทหน้าที่ ของสมาชิกและผู้นำกลุ่ม 4. เพื่อให้สมาชิกทราบกำหนด เวลา ตารางการให้ข้อเสนอแนะ	1. ผู้นำกลุ่มใช้กิจกรรม "ดอกไม้" เพื่อให้ สมาชิกคุ้นเคย และพร้อมที่จะ เรียนรู้ 2. ผู้นำกลุ่มสร้าง บรรยากาศให้ สมาชิกมีความรู้สึก ที่ดีต่อการเข้าร่วม กลุ่มการให้ข้อมูล เสนอแนะ โดยใช้ เพลงและอุปกรณ์ ต่าง ๆ 3. ผู้นำกลุ่มบรรยาย ให้สมาชิกได้ ทราบจุดมุ่งหมาย บทบาท หน้าที่ของ สมาชิกและผู้นำกลุ่ม 4. ผู้นำกลุ่มบรรยาย ให้สมาชิกทราบ ถึงกำหนดเวลา ตารางการให้ข้อ เสนอแนะ

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
09.45 น.-	พักรับประทาน		
10.00 น.	อาหารว่าง		
10.00 น.-	"ความสำนึกใน	1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจ	ในการให้ข้อเสนอเทศ
12.00 น.	ความรับผิดชอบ	ความหมายและความสำคัญของ	ผู้นำกลุ่มดำเนินการ
	ต่อการประกอบ	ความสำนึกในความรับผิดชอบ	เช่นเดียวกันแต่ต่าง
	วิชาชีพพยาบาล"	ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล	กันเฉพาะ เนื้อหาข้อ
		2. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ดี	เสนอเทศเท่านั้นดังนี้
		ต่อการพัฒนาตนเองด้าน	1. ผู้นำกลุ่มบอกจุด
		ความสำนึกในความรับผิดชอบ	มุ่งหมายที่ต้องการ
		ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล	ให้สมาชิกเกิด
			การเรียนรู้ใน
			แต่ละหัวข้อ
			2. แจกเอกสาร
			ประกอบคำบรรยาย
			ให้ชมวีดิทัศน์ และ
			ฟังเพลงการสัมภาษณ์
			3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาส
			ให้สมาชิกซักถาม
			เกี่ยวกับสื่อที่ได้รับ
			4. ให้สมาชิกช่วยกัน
			อภิปรายแล้ว
			ผู้นำกลุ่มสรุป
			เพิ่มเติม

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
12.00 น.-	พักรับประทาน		
13.00 น.	อาหารกลางวัน		
13.00 น.-	"องค์ประกอบของ	เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและทราบ	
15.00 น.	ความสำนึกใน	องค์ประกอบของความสำนึกใน	
	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อการประกอบ	
	ต่อการประกอบ	วิชาชีพพยาบาล	
	วิชาชีพพยาบาล"		
15.00 น.-	พักรับประทาน		
15.15 น.	อาหารว่าง		
15.15 น.-	"การรู้จักตนเอง"	1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้และ	
17.00 น.		สำรวจตนเองเกี่ยวกับความ	
		รู้สึก ทักษะ และบุคลิกภาพ	
		ของตนเอง	
		2. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักรู้	
		ในตนเอง	
		3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับ	
		คุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง	
		ตามความเป็นจริง และเรียนรู้	
		วิธีการปรับปรุงตนเองในเรื่อง	
		ต่าง ๆ	
17.00 น.-	พักรับประทาน		
19.00 น.	อาหารเย็น		
19.00 น.-	"ความแตกต่าง	1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้เรื่อง	
21.00 น.	ระหว่างบุคคล"	ความแตกต่างระหว่างบุคคล	

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
<u>วันที่สอง</u>			
08.00 น.-	"การสื่อสาร	2. เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจ ธรรมชาติ และความ ต้องการของมนุษย์	
09.45 น.	ระหว่างบุคคลที่มี ประสิทธิภาพ"	3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	
09.45 น.-	พักรับประทาน		
10.00 น.	อาหารว่าง		
10.00 น.-	"หน้าที่ความรับผิดชอบ	1. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญ และเข้าใจเรื่องการสื่อสาร ระหว่างบุคคล	
12.00 น.	ชอบ"	2. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการ สื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างมี ประสิทธิภาพ	
	-กวีและเครื่อง เขียน		
	-กรณีตัวอย่าง มาลีวัลย์		
12.00 น.-	พักรับประทาน	1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและ ตระหนักถึงขอบเขตหน้าที่ที่ สมาชิกต้องปฏิบัติ เช่น	
13.00 น.	อาหารกลางวัน	-การให้ยา -การทำความสะอาดแผล -การให้คำแนะนำสุขภาพ -การทำความสะอาดร่างกาย	

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
13.00 น.- 14.45 น.	"ความมีเหตุและผล ในการปฏิบัติกร พยาบาล" -ครั้งหนึ่งในชีวิต	เพื่อให้สมาชิกเกิดความ เข้าใจและตระหนักรู้ใน ความมีเหตุและผลของการ ปฏิบัติการพยาบาลได้แก่ -การมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพ การพยาบาล -มีการวางแผนในการให้การ พยาบาล	
14.45 น.- 15.00 น.	พักรับประทาน อาหารว่าง		
15.00 น.- 17.00 น.	"ความมีเหตุและผล ในการปฏิบัติกร พยาบาล" -พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก่อน	เพื่อให้สมาชิกเกิดความ ตระหนักรู้ในความมีเหตุ และผลในการปฏิบัติการ พยาบาล ได้แก่ -วางแผนในการให้การพยาบาล -ปฏิบัติตามแผนการพยาบาล	
17.00 น.- 19.00 น.	พักรับประทาน อาหารเย็น		
19.00 น.- 21.00 น.	"การไว้วางใจ บุคคลอื่น"	เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการ ไว้วางใจบุคคลอื่น	
<u>วันที่สาม</u>			
08.00 น.- 09.45 น.	"การรับฟังความ คิดเห็นและความ	เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจและ เห็นความสำคัญของการมีใจ	

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	รู้สึกของผู้อื่น"	กว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	
09.45 น.-	พักรับประทาน		
10.00 น.	อาหารว่าง		
10.00 น.-	"การให้ข้อมูลย้อน	เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจและ	
11.00 น.	กลับ"	เห็นความสำคัญในการให้การ แสดงความคิดเห็นโต้ตอบผู้อื่น อย่างเหมาะสม	
11.00 น.-	"การรับผิดชอบใน	เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้	
12.00 น.	ผลที่เกิดขึ้น"	ในการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น	
	-คัทลียา เตนสง่า	โดยการรู้และคำนึงถึงผลดีผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติการ พยาบาล	
12.00 น.-	พักรับประทาน		
13.00 น.	อาหารกลางวัน		
13.00 น.-	"ปัจฉิมนิเทศ"	1. เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความ รู้สึกและความคิดเห็นต่อการ ให้ข้อเสนอแนะ เรื่อง ความ สำนึกในความรับผิดชอบ ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล	1. ผู้นำกลุ่มให้
14.00 น.		2. เพื่อสรุปผลการให้ข้อเสนอแนะ เรื่องความสำนึกในความรับ ผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ พยาบาลทั้ง 3 ด้านคือ	สมาชิกช่วยกันสรุป ถึงข้อเสนอแนะ เรื่อง ความสำนึกในความ รับผิดชอบต่อการ ประกอบวิชาชีพ พยาบาลที่สมาชิก ได้รับ
			2. ผู้นำกลุ่มซักถาม

วัน-เวลา	หัวข้อ/ชื่อเรื่อง	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
		- ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ - ด้านความมีเหตุและผลในการปฏิบัติการพยาบาล - ด้านการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น 3. เพื่อให้สมาชิกนําประโยชน์จากการได้รับข้อเสนอแนะไปใช้ในการชีวิตประจำวัน	สมาชิกว่า เมื่อได้รับข้อเสนอแนะแล้วจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อแสดงความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลอย่างไร 3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกสรุปผลการให้ข้อเสนอแนะเรื่องความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลและผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนและกล่าวปิดการทดลอง

การให้ข้อเสนอแนะ

เรื่อง ความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

ปฐมนิเทศ

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อการเข้าร่วมกลุ่มการให้ข้อเสนอแนะ
2. เพื่อให้สมาชิกได้ทราบจุดมุ่งหมายการให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนทราบบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและผู้นำกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกทราบกำหนดเวลาตารางการให้ข้อเสนอแนะ
4. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและพร้อมที่จะเรียนรู้ภายในกลุ่ม

กิจกรรมที่ 1 "พิธีเปิด"

- อุปกรณ์
1. เทปเพลง "ดอกไม้" ของสุชาติ ชวางกูร
 2. ดอกไม้สีขาวเท่าจำนวนสมาชิก

การดำเนินงาน

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเลือกที่นั่งที่ใดก็ได้ตามความต้องการ และนั่งในท่าที่สบายหรือสะดวกที่สุด
2. ผู้นำกลุ่มเปิดเพลง "ดอกไม้" และผู้นำกลุ่มและผู้ช่วยกลุ่มนำดอกไม้ไปวางในมือของสมาชิก
3. เมื่อสมาชิกทุกคนได้ดอกไม้เรียบร้อยแล้ว ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันร้องเพลง
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกนำดอกไม้ของตนเองไปมอบให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น พร้อมกับทักทายและทำความรู้จักกับเพื่อนสมาชิก

5. ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับ ให้ทราบว่าขณะนี้นักศึกษาเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และแจกเอกสารจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ บทบาทของสมาชิก รวมทั้งกำหนดเวลา ตารางการให้ข้อเสนอแนะ

6. ผู้นำกลุ่มให้นักศึกษาพยาบาลซักถามเกี่ยวกับเอกสารที่แจกให้อ่าน นักศึกษาช่วยกันสรุปเนื้อหาจากเอกสารที่ได้รับ และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

เนื้อหา

จุดมุ่งหมายของการให้ข้อเสนอแนะ

1. ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกที่ดีต่อการเข้าร่วมกลุ่มการให้ข้อเสนอแนะ
2. เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลเข้าใจถึงวิธีการดำเนินการให้ข้อเสนอแนะ
3. ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ "ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"
4. ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาตนเอง

วิธีดำเนินการให้ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำกลุ่มบอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสารให้นักศึกษาพยาบาลอ่าน หรือให้ชมวีดิทัศน์ หรือให้ฟังบทสัมภาษณ์
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลซักถามเกี่ยวกับสื่อที่ได้รับ
4. ผู้นำกลุ่มให้นักศึกษาพยาบาลช่วยกันสรุปข้อมูลที่ได้รับ และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

บทบาทผู้นำกลุ่ม

1. ผู้นำกลุ่มเป็นเพียงผู้สร้างสรรค์สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้
2. ผู้นำกลุ่มจะเสนอคำแนะนำใหม่ให้สมาชิกร่วมกันตัดสินใจ

3. ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ประสานการสื่อสารภายในกลุ่มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. ผู้นำกลุ่มมีส่วนร่วมในกลุ่มในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

บทบาทของสมาชิก

1. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบรรยากาศของกลุ่ม
2. ต้องยอมรับว่าตนเองและสมาชิกคนอื่น ๆ อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน
3. ต้องตระหนักและยอมรับในสถานการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม
4. พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่

" ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล "

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจความหมายและความสำคัญของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
2. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึที่ดีต่อการพัฒนาตนเองด้านความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

อุปกรณ์ เอกสารเรื่อง "ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล" ให้สมาชิกอ่าน
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง "ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสารและผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร "เรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล"

เมื่อกล่าวถึงผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ผู้รับบริการหรือบุคคลทั่วไป คงนึกถึงนางฟ้าในชุดสีขาวที่จะให้การดูแล และช่วยชี้แนะข้อสงสัยในการรักษาหรือนึกถึงมิสพลอเรน ในตึງเกล ที่มีจิตใจเปี่ยมล้นด้วยความเมตตา กรุณา และเสียสละ และประชาชนส่วนใหญ่มักจะคาดหวังกับผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลว่าต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยได้ทันทั่วทั้งที่ ต้องเป็นผู้มีความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยดี มีความละเอียดรอบคอบ มีความรอบอ้อมอารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งผู้ที่สามารถเขียนบรรยายให้เห็นถึงภาพชัดเจนของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลได้อย่างเด่นชัด คือ เฮนเดอร์สัน โดย เฮนเดอร์สัน กล่าวว่า

"การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องช่วยเหลือบุคคลไม่ว่าคนเจ็บหรือคนดีก็ตาม ำให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดำรงภาวะสุขภาพขึ้นจากสภาพเจ็บป่วยหรือตายอย่างสงบ ตามปกติเขาอาจทำกิจกรรมเหล่านั้นได้โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากเขามีความรู้ มีพลัง และกำลังใจ การช่วยเหลือของเราจึงเป็นการเพิ่มความรู้ เพิ่มกำลังใจ และเพิ่มกำลังใจที่เขาขาดไปให้ เขาได้ช่วยตนเองได้โดยเร็วที่สุด โดยที่พยาบาลเป็นสถิติสำหรับผู้ที่ไร้สติ เป็นความรู้สึกที่มีชีวิตอยู่สำหรับผู้ที่อยากตาย เป็นดวงตาสำหรับผู้ที่นัยน์ตาเริ่มจะบอด เป็นถนนหนทางที่จะก้าวต่อไปสำหรับเด็กเกิดใหม่ เป็นความรู้ ความมั่นใจสำหรับผู้ที่เริ่มเป็นมารดา เป็นแขนเป็นขาสำหรับผู้พิการ หรืออัมพาต และเป็นเสียงสำหรับผู้ที่ย่อมเพลียจนเกินกว่าที่จะ เปล่งเสียงพูดออกมาได้"

จะเห็นได้ว่าคำบรรยายที่ เฮนเดอร์สันกล่าวไว้นั้น ชัดเจน และครอบคลุมตั้งแต่วัฏจักรของการเริ่มต้นการเกิดจนถึงความปกติ ความพิการ และความตาย เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพนี้ต้องเป็นและต้องำให้กับผู้รับบริการมากมายเช่นนี้ ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพนี้จึงต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะในการปฏิบัติ มีสามัญสำนึก และต้องมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด มีความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาที่ตีพอจึงจะเข้าใจถึงความต้องการ และความรู้สึกของบุคคล

ต้องมีบทบาทให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของผู้รับบริการ ต้องสนใจและเข้าใจใน
 พฤติกรรม หรือพฤติกรรมของผู้รับบริการที่แสดงถึงความต้องการ โดยที่เมื่อเข้าใจพฤติกรรม
 เหล่านั้นแล้วจะช่วยให้ผู้รับบริการได้หลีกเลี่ยง คลื่นคลายหรือลดสภาพช่วยเหลือตนเองไม่ได้
 และพ้นจากความทรมานอันเนื่องมาจากความรู้สึกหมดหวังในสภาพการเจ็บป่วยของตนเอง

ซึ่งในการให้บริการที่กระทำต่อมนุษย์ในขณะที่มนุษย์มีความทุกข์ทรมาน และไม่
 สุขสบายทั้งปวงนั้น ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพพยาบาลนั้น ต้องตระหนักถึงผลของการปฏิบัติที่มีต่อผู้รับ
 บริการเสมอ และผู้ที่จะให้บริการได้ดีต้องเป็นผู้มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการ
 ประกอบวิชาชีพเป็นอย่างดี

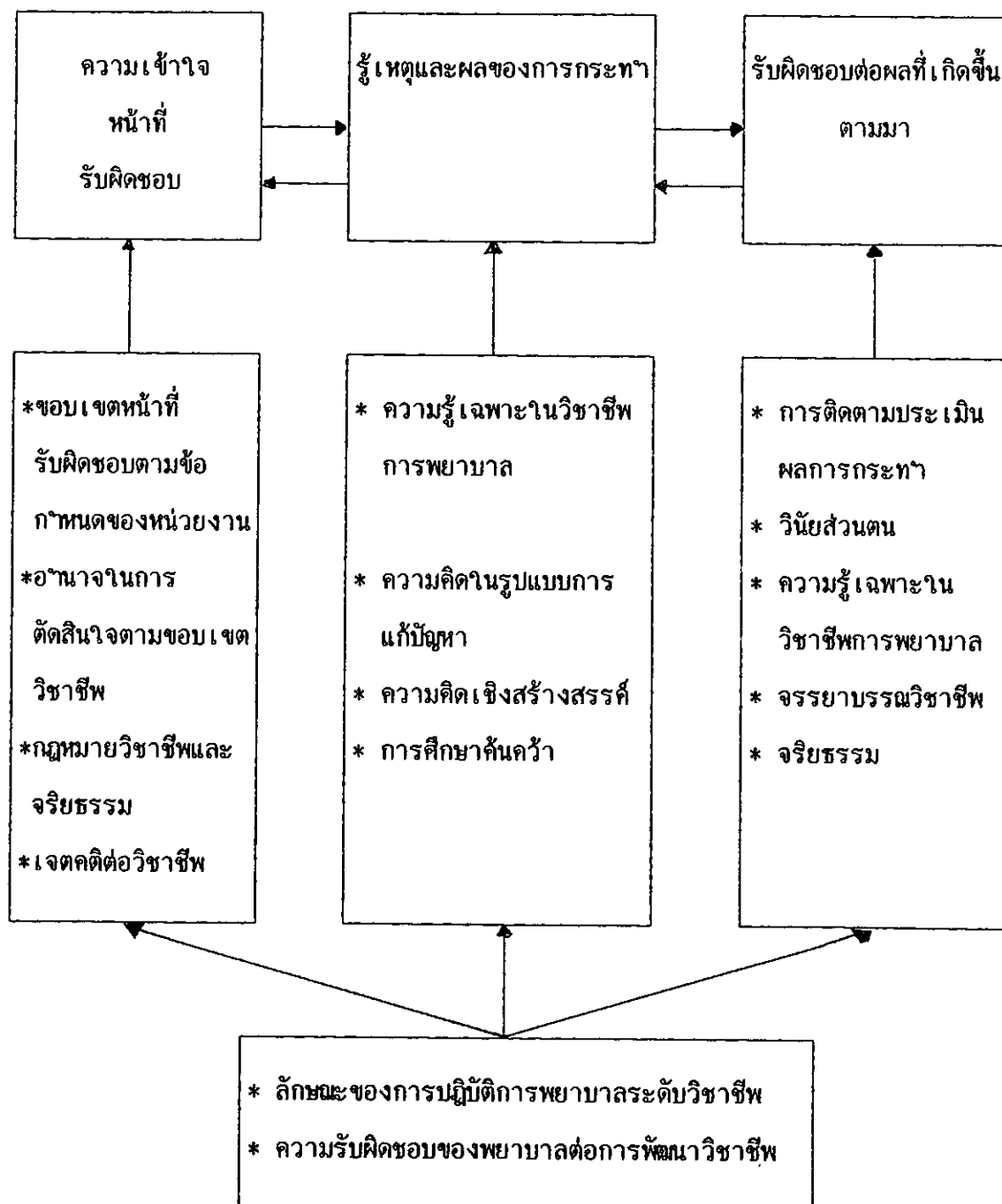
ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล หมายถึงอะไร?
 หมายถึง ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลในทุก ๆ ด้าน โดยจะต้องรู้ถึงเหตุ
และผลของการปฏิบัติทุกอย่าง ภายใต้อขอบเขตของการประกอบวิชาชีพพยาบาล ทั้งในรูป
ของกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และผู้ปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลจะต้องสามารถตอบ
 คำถามทุกคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของตนด้วยความเชื่อมั่น ทั้งในลักษณะของเหตุ
 และผลของการกระทำ นั่นคือ การตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของการปฏิบัติวิชาชีพ

องค์ประกอบของความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
 ประกอบด้วย

1. ความเข้าใจต่อหน้าที่รับผิดชอบ เป็นความเข้าใจทั้งหน้าที่ตามขอบเขตของ
 วิชาชีพการพยาบาล และความเข้าใจต่อความรับผิดชอบตามลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล
 โดยที่หน่วยงานจะเป็นผู้กำหนดลักษณะหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ ส่วนความเข้าใจต่อหน้าที่ที่
 พยาบาลวิชาชีพจะต้องรับผิดชอบต่อให้เกิดขึ้นในตัวผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่
 มีต่อการประกอบวิชาชีพ รู้ถึงอำนาจในการตัดสินใจตามขอบเขตวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพและ
 จริยธรรม

2. ความรู้ในเหตุและผลของการกระทำ ต้องเกิดจากการใช้ความรู้เฉพาะใน
 วิชาชีพการพยาบาล กล่าวคือ มีความมั่นใจในศาสตร์การพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
 โดยจะต้องใช้ความคิดในรูปแบบการแก้ไขปัญหาและเชิงสร้างสรรค์ร่วมด้วย เพื่อที่จะได้มี
 การคิดอย่างถี่ถ้วนลึกซึ้ง และมุ่งสู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ

3. ความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นตามมา หมายถึง การปฏิบัติใด ๆ ต่อผู้รับบริการ โดยจะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งผลที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อผู้รับบริการ ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานวิชาชีพ การพยาบาลและต่อผู้ปฏิบัติเอง ทั้งนี้ต้องอาศัยการติดตามประเมินผลวิจัยส่วนตน จรรยาบรรณในวิชาชีพ จริยธรรม ตลอดจนความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาลด้วย

โดยที่กล่าวมาข้างต้นก็คงจะรู้ว่า ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลได้ดีและประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลที่สูง เพราะความสามารถในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพการพยาบาลจะครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติตามความเข้าใจในหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการรู้เหตุและผลของการกระทำ รวมทั้งด้านการรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นมา หากสามารถปฏิบัติโดยยึดความสนใจในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลเป็นแกนแล้ว คุณภาพที่ดีของการพยาบาล และบริการที่ดีแก่ผู้รับบริการคงจะเกิดขึ้นโดยแน่แท้

"องค์ประกอบของความสนใจในการรับผิดชอบ"

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกพยาบาลเข้าใจและทราบองค์ประกอบของความสนใจในการรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง องค์ประกอบของความสนใจในการรับผิดชอบต่อ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "องค์ประกอบของความสนใจในการรับผิดชอบต่อ" ให้สมาชิกอ่าน
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับเอกสารเรื่อง "องค์ประกอบของความสนใจในการรับผิดชอบต่อ"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "องค์ประกอบของความสำนึกในความรับผิดชอบ"

ความสำนึกในความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทุกประเภท ไม่ว่าวิชาชีพใดหากขาดความสำนึกในความรับผิดชอบแล้ว ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินจะเป็นผลเสียซึ่งตามมาอย่างมาก เช่น กรณีของตึกถล่มที่โคราช หากวิศวกรที่ควบคุมมีความสำนึกในความรับผิดชอบคงไม่ให้ความร่วมมือในการต่อเติมอาคาร โดยที่คานและโครงสร้างของตึกไม่แข็งแรง เพราะวิศวกรจะต้องรู้ผลเสียหากมีการต่อเติมอาคารโดยที่คานและโครงสร้างของตึกไม่ได้มาตรฐานนั้น อาจเกิดความไม่ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ หรือหากเจ้าของกิจการโรงแรมนั้นมีความสำนึกในความรับผิดชอบในวิชาชีพที่ทำให้บริการของตนมากกว่าความเห็นแก่ได้ที่หวังเงินทองที่เพิ่มขึ้น โดยต่อเติมอาคารทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่ปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการ ภาพแห่งความเศร้าสลด หรือโศกนาฏกรรมที่ผ่านมากงไม่เกิดขึ้น

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการกับบุคคลในขณะที่คุณคคลมีความทุกข์ทรมาน และมีความไม่สุขสบาย มีความวิตกกังวลกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลง เสี่ยงต่อความเป็น ความตาย หรือความพิการ รวมทั้งความบกพร่องของร่างกายที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อเทียบกับวิชาชีพอื่นแล้วพยาบาลรวมทั้งผู้ที่อยู่ในทีมสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพสูงกว่าวิชาชีพอื่น ๆ มาก ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการพยาบาลประกอบด้วย ความเข้าใจต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ, การรู้เหตุและผลของการกระทำ และความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

ความเข้าใจต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นความเข้าใจตามหน้าที่ตามขอบเขตของลักษณะวิชาชีพ รู้ถึงอำนาจในการตัดสินใจตามขอบเขตวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพและจริยธรรม กล่าวคือ จะต้องรู้ถึงเอกลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลนั่นเอง เอกลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความเป็นอิสระในการปฏิบัติกิจกรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลทั้งในระดับ

ปฏิบัติและระดับบริหาร ในขอบเขตแห่งวิชาชีพการพยาบาล หรือสิทธิอันเฉพาะที่จะกำหนด การปฏิบัติกิจกรรมแห่งวิชาชีพ ในอันที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ ที่ได้ สร้างขึ้นโดยพยาบาล เพื่อพยาบาล ทั้งนี้อาจตีความได้ว่าพยาบาลวิชาชีพมีสิทธิอันชอบธรรม ในการสั่งการพยาบาล ในรูปของคำสั่งการพยาบาลเพื่อให้บุคลากรพยาบาล ภายใต้การ นิเทศของพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติแก่ผู้รับบริการโดยพยาบาลวิชาชีพจะต้องรับผิดชอบต่อผลการ ปฏิบัตินั้นอย่างเต็มที่ ทั้งนี้การปฏิบัติต่าง ๆ ที่สั่งการไปนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย ข้อกำหนด และจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล โดยการปฏิบัติจะปฏิบัติในลักษณะดังนี้

1. คงรักษาไว้ซึ่งชีวิต โดย

- ค้นหาและให้ข้อวินิจฉัยในสิ่งที่คุกคามต่อชีวิตบุคคล ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลง กิจกรรมประจำวันในทันที
- ช่วยเหลือบุคคลให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวทางของผู้มี สุขภาพสมบูรณ์ ถ้าสามารถทำได้ ถ้าทำไม่ได้ก็ช่วยทำให้

2. รักษาสุขภาพ โดย

- นำกิจกรรมการรักษามาปฏิบัติ หรือช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมการ รักษา ด้วยการก่อสร้างเป็นโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยเฉพาะบุคคล โดยการผสมผสานคำสั่ง การรักษา และคำสั่งการพยาบาล

3. คงไว้ซึ่งสุขภาพอันดี โดย

- แนะนำ สอน ผู้ป่วยและประชาชนให้เข้าใจถึงเหตุและผลของการเจ็บป่วย ตลอดจนกิจกรรมสำคัญที่ควรปฏิบัติเพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพอันดี

4. การป้องกันโรค โดย

- ค้นหาความสามารถสูงสุดของบุคคลที่จะเจ็บป่วยได้
- ให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา เพื่อขจัดปัญหาอันจะนำไปสู่การเกิดโรคได้

ตัวอย่างของการแสดงเอกลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล เช่น เรื่องของการให้ยาทาง หลอดโลหิตดำ พยาบาลจะต้องศึกษาข้อมูลจากผู้ป่วยและญาติมาแล้ว ผู้ป่วยมีประสบการณ์มา อย่างไรบ้างในเรื่องนี้ มีความรู้สึกลัวหรือไม่ ต้องการความช่วยเหลือด้านจิตใจอย่างไร ทำที่ เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายในการให้ยาโดยวิธีนี้เป็นอย่างไร และอื่น ๆ อีกมาก

เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการให้ยาทางเส้นโลหิตดำด้วยความสุขสบายกาย-จิต อย่างมากที่สุด และต้องส่งเสริมการรักษา คือ ได้รับความถูกต้องตามจำนวนและเวลาที่กำหนด โดยป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับยาได้ นี่คือการปลอดภัยที่ผู้ป่วยควรได้รับ โดยพยาบาลจะต้องมีข้อมูลทางการพยาบาล เพื่อวิเคราะห์และกำหนดปัญหาและความต้องการโดยเฉพาะในเรื่องของการได้รับยาทางเส้นโลหิตดำ ต่อไปคือกำหนดปัญหาและความต้องการนั้น ๆ เช่น ถ้าผู้ป่วยกลัว (ความเจ็บปวด อันตรายหลังได้รับยา) พยาบาลต้องมีการพยาบาลที่จะให้แก่ผู้ป่วย นอกจากนั้นแล้วพยาบาลจะต้องกำหนดหลักการและวิธีปฏิบัติในการให้ยาทางเส้นโลหิตดำ ในขอบเขตความรับผิดชอบโดยกฎหมายของพยาบาลวิชาชีพ สิ่งที่พยาบาลจะต้องกำหนดการปฏิบัติการพยาบาลอีกตอนหนึ่งคือ การสังเกตและประเมินอาการ ปัญหา-ความต้องการ หลังการได้รับยาโดยที่พยาบาลจะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องของยา (ส่วนประกอบ การออกฤทธิ์ และฤทธิ์ข้างเคียง) ตลอดจนวิถีทางในการให้ยาที่ถูกต้อง ต่อจากนั้นคือการเขียนรายงาน ซึ่งจะรวมถึงข้อมูลทางการพยาบาล ตลอดจนปัญหาความต้องการ และสิ่งที่สังเกตได้ในระยะก่อน-ขณะให้-หลังให้ ยาทางเส้นโลหิตดำ รวมทั้งข้อเสนอแนะ แนวปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยต่อไป

"ความเข้าใจเหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล"

ผู้ปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล จะได้รับการถ่ายทอดสาระความรู้ของศาสตร์ทางการพยาบาล เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพอย่างถูกต้อง จะมีการสร้างเสริมประสบการณ์ในการศึกษาโดยการปฏิบัติ และมักถูกสอนให้คิดในรูปแบบของการแก้ปัญหา โดยให้มีการวิเคราะห์ พิจารณาเหตุผลของการกระทำเสียก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ และรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นด้วย เช่น การฉีดยาผู้ป่วยในท่าที่กล้ามเนื้อเกร็งตัว พยาบาลวิชาชีพย่อมต้องเข้าใจผลที่จะเกิดขึ้นได้ทันทีว่าผู้ป่วยจะต้องได้รับความเจ็บปวดและการดูดซึมของยาจะเป็นอย่างไร หรือการทำให้ความสะอาดร่างกายของผู้ป่วย โดยไม่ได้คำนึงถึงความสุขสบายของผู้ป่วย เช่น เช็ดสบู่ออกไม่หมด ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร เหล่านี้เป็นต้น เป็นการแสดงถึงความสำคัญของความเข้าใจต่อผลของการปฏิบัติที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องรู้ตระหนัก จึงจะแสดงได้ว่ามีความสำนึกต่อความรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพ หากขาดสิ่งนี้แล้วคุณภาพการปฏิบัติ

การพยาบาลย่อมไม่เกิดขึ้น และบริการพยาบาลที่ปรากฏแก่ชุมชนก็ย่อมส่งผลต่อภาพพจน์ของวิชาชีพการพยาบาลในทางลบ การยอมรับในวิชาชีพการพยาบาลก็จะไม่เกิดขึ้น

"ความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล"

ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลนั้น มิใช่เพียงแต่เข้าใจหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบ และรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพเท่านั้น จะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลด้วย คือ ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับบริการและครอบครัว วิชาชีพ องค์การหรือหน่วยงาน ผู้ร่วมงาน และสังคมหรือชุมชน สำหรับความรู้สึกที่มีต่อผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ คือ วินัยในตน จรรยาบรรณวิชาชีพ จริยธรรม และความรู้เฉพาะในวิชาชีพการพยาบาล

ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

ในการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล อาจจะมีผลเกิดขึ้นตามมาได้หลายอย่าง โดยแบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้รับบริการและครอบครัว การปฏิบัติการพยาบาลที่อาจก่อให้เกิดผลต่อผู้รับบริการและครอบครัวได้ ดังตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้

"ผู้ป่วยจะต้องได้รับยาปฏิชีวนะ ซึ่งให้ก่อนอาหารวันละ 3 เวลาและก่อนนอน พยาบาลได้นำยาไปให้ผู้ป่วยรับประทานตลอดเวลาถูกต้อง หากแต่ไม่ได้พิจารณาถึงการให้ก่อนอาหารว่า ควรให้เวลาใด โดยมากมักจะให้ใกล้เวลาอาหาร หรือพอรับประทานยาเสร็จก็รับประทานอาหารเลย" จากสถานการณ์นี้พิจารณาได้ว่า พยาบาลผู้ปฏิบัติวิชาชีพมิได้พิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาต่อผู้รับบริการ เมื่อผู้ป่วยไม่ได้รับยาก่อนอาหารอย่างถูกต้องตรงตามเวลา ฤทธิ์ยาจะมีผลต่อร่างกายไม่เต็มที่ ผู้ป่วยก็ต้องรับประทานยาเพิ่มขึ้น ต้องได้รับการรักษานานขึ้น หรืออาจมีอาการแทรกซ้อนอื่น ๆ เกิดขึ้นได้ เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ย่อมกระทบกระเทือนต่อครอบครัวด้วยอย่างแน่นอน ดังนั้นพยาบาลมิใช่เพียงแต่พิจารณาว่าได้แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่แล้ว คือให้ยาแก่ผู้ป่วยอย่างถูกต้องตามหลักการให้ยาทุกประการ ซึ่งก็น่า

จะสมบูรณ์แล้ว แต่ยังขาดความตระหนักต่อความรับผิดชอบในส่วนของการพิจารณาผลที่เกิดขึ้นตามมา เนื่องจากขาดการใช้ความรู้เฉพาะในวิชาชีพของตน ในเรื่องของฤทธิ์ยาแต่ละประเภทที่มีผลต่อร่างกายในเวลาและสภาพที่ต่างกัน และขาดวินัยในตนในการปฏิบัติวิชาชีพ ทั้งยังขาดจรรยาบรรณ และจริยธรรมในส่วนที่มีได้ปฏิบัติวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการสูงสุด ดังนั้นการปฏิบัติวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นด้านปฏิบัติการ ด้านการบริหารและด้านการศึกษาก็ตาม จะต้องคิดถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติเสมอ

2. **ผลที่เกิดขึ้นต่อวิชาชีพ** โดยแท้จริงแล้วผลที่เกิดขึ้นต่อวิชาชีพ คือ ผลต่อผู้ประกอบการวิชาชีพโดยรวมนั่นเอง โดยจะกระทบต่อกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย ๆ คือ การติดต่อสื่อสารของผู้ประกอบวิชาชีพที่ใช้กับผู้รับบริการ มักจะปรากฏในลักษณะของการแสดงพฤติกรรมที่ใช้อารมณ์ ขาดความเห็นอกเห็นใจ หรือเข้าใจต่อความรู้สึกในความเจ็บป่วยของผู้รับบริการและครอบครัว บางครั้งปรากฏในการใช้วาจาอันไม่เหมาะสม เช่นนี้ ผลที่ตามมาก็คือ ความเข้าใจหรือความยกย่องนับถือต่อผู้ประกอบการพยาบาลก็ลดน้อยลงไป ทำให้วิชาชีพการพยาบาลโดยรวมได้รับการกล่าวถึงในทางลบด้วย ผู้รับบริการก็จะขาดความไว้วางใจต่อผู้ประกอบการวิชาชีพ ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพที่มีความสนใจต่อความรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพ จะต้องวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติของตนที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาลไว้เสมอ ไม่ควรปฏิบัติเพียงแต่ทำงานเสร็จสิ้นไป โดยถือว่าได้ทำตามความรับผิดชอบในหน้าที่เรียบร้อยแล้ว แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของงานบริการมากกว่า

3. **ผลที่เกิดขึ้นต่อองค์การหรือหน่วยงาน** การปฏิบัติวิชาชีพที่ขาดความสนใจต่อหน้าที่รับผิดชอบ ส่งผลถึงความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติวิชาชีพมิได้พิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา เมื่อปฏิบัติกิจกรรมวิชาชีพเสร็จสิ้นแล้ว ดังเช่น พยาบาลวิชาชีพที่ไม่ใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล จะให้การพยาบาลไปตามที่คิดได้ในขณะนั้น เป็นผลให้ผู้รับบริการได้รับการพยาบาลที่ขาดความสมบูรณ์และอาจด้วยคุณภาพในเวลาเดียวกันด้วย แสดงถึงบริการที่ขาดคุณภาพของสถานบริการนี้ ผู้รับบริการจะขาดความเชื่อถือหน่วยงาน ในทางตรงกันข้ามถ้าพยาบาลมีความสนใจในหน้าที่รับผิดชอบว่าตนเองให้การพยาบาลผู้รับบริการอย่างสมบูรณ์และมีคุณภาพ มีความเชื่อว่าการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลจะช่วยส่งเสริมคุณภาพได้ ก็จะทำให้ความสนใจกับการใช้

กระบวนการพยาบาลอย่างเต็มที่ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการก็จะดี หน่วยงานก็จะได้รับการยกย่องชมเชย

"การรู้จักตนเอง"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้และสำรวจตนเองเกี่ยวกับความรู้สึก ทศนคติ และบุคลิกภาพของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักรู้ในตนเอง
3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเอง ตามความเป็นจริง และเรียนรู้วิธีการปรับปรุงตนเองในเรื่องต่าง ๆ

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง "การรู้จักตนเอง"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "การรู้จักตนเอง" ให้สมาชิกอ่าน
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง "การรู้จักตนเอง"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "การรู้จักตนเอง"

เนื่องจาก "อัตตะ" หรือ "ตนเอง" เป็นศูนย์รวมของความรู้สึก และการแสดงออก ดังนั้น "ตน" จึงมีความสำคัญต่อมนุษย์สัมพันธ์อย่างมาก ก่อนที่เราจะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเราต้องรู้จักตัวเราเองว่า เรามีข้อดีหรือมีบกพร่องที่มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร เพื่อที่จะได้แก้ไขปรับปรุงตัวเราให้ดียิ่งขึ้น ในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองควรจะต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "ตน" ดังรายละเอียดต่อไปนี้

"ตน" แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ตนตามที่เป็นจริง หมายถึง การที่บุคคลสามารถมองตนเองได้ตรงกับสภาพที่แท้จริงในขณะนั้น เช่น เรามีความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี และเราก็กำลังทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นต้น

2. ตนที่ตนเองรับรู้ และคนอื่นรับรู้ สามารถแยกออกได้ 2 ลักษณะ

2.1 ตนที่ตนเองรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลมองตนเองว่าเป็นคนอย่างไร เช่น เรามองตัวเองว่าเราเป็นคนเก่ง มีความรู้ ฉลาด เป็นต้น

2.2 ตนที่คนอื่นรับรู้ หมายถึง การที่คนอื่นมองเรา และตัดสินว่าเราเป็นคนอย่างไร เช่น คนอื่นมองเราและตัดสินเราว่าเราเป็นคนหยิ่ง เห็นแก่ตัว ไม่เป็นมิตร เป็นต้น

คนที่ตัวเองรับรู้และตนที่คนอื่นรับรู้ อาจจะไม่สอดคล้องกัน และมีผลทำให้บุคคลนั้นเกิดความขัดแย้งในใจ หรือเกิดความคับข้องใจ

3. ตนตามอุดมคติ หมายถึง การที่บุคคลนั้น ๆ อยากจะเป็น เช่น อยากจะเป็นคนเก่ง อยากจะเป็นคนรวย อยากจะเป็นคนสวย ตนประเภทนี้เกิดขึ้นในความรู้สึกที่บุคคลเก็บมันไว้ และจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลพยายามกระทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุอุดมคติที่ตั้งไว้

ผู้ที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้นั้น จะต้องมี "ตน" ที่สอดคล้องกันทั้ง 3 ประเภทนั้น คือสามารถแสดงออกซึ่งการกระทำที่สอดคล้องกันระหว่างตนตามที่เป็นจริง ตนที่ตนเองและคนอื่นรับรู้ และตนตามอุดมคติ เช่น เรามีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ

สำเร็จงานตามหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ (ตนตามอุดมคติ) และเราก็มองตัวเราว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ เก่ง พร้อมกับคนอื่นก็ยอมรับในความสามารถ และความเก่งของเรา (ตนตามที่ตนเองและคนอื่นรับรู้) และในความเป็นจริงเราก็เป็นคนที่มีความสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายได้จริง (ตนที่เป็นจริง) เพื่อนร่วมงานของเราก็จะทำให้การยอมรับและความสัมพันธ์ที่ดีก็เกิดขึ้น

การรู้จักตนเองนั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์ตนเอง โดยเริ่มจากการตั้งคำถามตัวเองว่า เราเป็นคนมีบุคลิกภาพอย่างไร มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง มีความพอใจในสิ่งต่าง ๆ หรือยัง มีความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และความเชี่ยวชาญในสิ่งใดบ้าง บุคคลใน สังคมที่เราเกี่ยวข้องกับให้การยอมรับ หรือนิยมชมชอบเรามากน้อยเพียงใด เราเข้าสังคมหรือร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นมีความรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขบ้างหรือไม่ การตอบคำถามดังกล่าวได้อย่างชัดเจน จะทำให้เราทราบได้ว่าเรารู้จักตัวเราเอง เราจะได้วางตัวได้ถูกต้องและเหมาะสม ควรกระทำในสิ่งที่ควรกระทำ และละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น เมื่อมองภาพที่เป็นตัวเราทั้งหมดแล้วเราก็จะเป็นคนดี มีเสน่ห์ นำคบค้าสมาคมด้วย

เมื่อเราสามารถวิเคราะห์ตนเองจนรู้จักตนเองดีพอแล้ว เราก็ควรที่จะพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งในการปรับปรุงตนเองเพื่อการสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้นมีส่วนประกอบที่เราต้องปรับปรุงดังนี้

1. ปรับปรุงตนเอง โดยการศึกษาค้นจุดเด่นจุดด้อยในตัวเราเองว่าเรามีสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดที่ไม่ดี และจะต้องจัดออกไป เช่น ไม่สุภาพ หยวนคาย แฉงกระด้าง อารมณ์ร้อน ฯลฯ ขณะเดียวกันก็ศึกษาค้นในตัวเราว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะสร้างเสริมหรือคงสิ่งดีนั้นไว้แล้วลดจุดด้อยให้น้อยลง สร้างเสริมปรับปรุงจุดเด่น เปลี่ยนแปลงจุดด้อยให้เด่น ปรับตัวเราให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีอาชีพรับผู้อื่นให้เข้ากับตัวเรา

2. ศึกษาและเข้าใจผู้อื่น โดยการที่เราพยายามศึกษาและเข้าใจผู้อื่น ซึ่งเป็นผู้ที่เราจะเข้าไปติดต่อสัมพันธ์ด้วยหรือทำงานอยู่กับเรา โดยพิจารณาว่าแต่ละคนมีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร เขาชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพื่อที่เราจะได้ปรับตัวเราให้เข้ากับเขาได้อย่างราบรื่นดียิ่งขึ้น ดีกว่าการไม่ศึกษา ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจผู้อื่น ซึ่งจะเป็นปัญหาในการสัมพันธ์

3. การศึกษาและเข้าใจในสภาพแวดล้อม โดยคิดพิจารณาว่า ทำไมเขาจึงคิดเช่นนั้น ทำไมเขาทำเช่นนั้น ทำไมเขาจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น คำตอบของคำถามเหล่านี้อาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่ พื้นฐานที่เขาได้รับการอบรมสั่งสอนแนะนำ เพื่อนที่เขาคบ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ในขณะนั้นมีส่วนทำให้เขาแสดงออกมาเช่นนั้น

4. ศึกษาแนวทางของมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งอาจจะลองพิจารณาเปรียบเทียบดูว่า ถ้าท่านจะเดินทางโดยทางเรือไปถึงจุดหมายปลายทาง ท่านต้องทราบและศึกษาสิ่งต่าง ๆ เช่น มีแผนที่เดินทาง ศึกษาการทำงานของเครื่องจักรเครื่องยนต์กลไก คันบังคับ ฯลฯ ของเรืออย่างถูกต้อง และเชี่ยวชาญ ในทางองเดียวกันการจะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ท่านจะต้องทราบ ศึกษาหลักเกณฑ์ ความมุ่งหมาย เทคนิคต่าง ๆ ที่จะทำให้ท่านเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางของมนุษยสัมพันธ์ได้ถูกต้อง แน่นอน โดยไม่ต้องหลงวนเวียนจนอับปางเสียก่อน

"ความแตกต่างระหว่างบุคคล"

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของมนุษย์
3. เพื่อให้สมาชิกยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง "ความแตกต่างระหว่างบุคคล"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "ความแตกต่างระหว่างบุคคล"

3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง

"ความแตกต่างระหว่างบุคคล"

4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และ
ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "ความแตกต่างระหว่างบุคคล"

ในสังคมนั้น คนเราจะดีเหมือนกันหมดทุกคนไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ใช่จะเป็นคนเลวไปหมด คนในสังคมย่อมมีความแตกต่างกันมากบ้าง น้อยบ้าง จากที่ดีที่สุด ตีมากตี ค่อนข้างดี พอใช้ ใช้ไม่ได้ เลว เลวน้อย เลวมาก เหล่านี้คละกันไป แต่โดยเฉลี่ยแล้ว บานกลางมีมากที่สุด เราจึงต้องเผชิญ และสัมพันธ์กับบุคคลเหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่เพียงแต่เรื่อง "ดี" หรือ "เลว" ที่มนุษย์เรามีระดับแตกต่างกันเท่านั้น มนุษย์ยังมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สำหรับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ควรเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นมีดังนี้

1. รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง (Appearance) มนุษย์ย่อมเลือกเกิดไม่ได้แล้วแต่บุญกรรมแต่ง บางคนสูง บางคนต่ำ บางคนปานกลาง บางคนขาว บางคนหน้าตาดี บางคนขี้ริ้วขี้เหร่ บางคนสวย บางคนท่าทางสง่างาม บางคนพิการ แต่เขาก็เป็นมนุษย์ที่มีสิทธิเสรีภาพและความเป็นคนเสมอภาคกันหมด ในการติดต่อสัมพันธ์เราจะต้องไม่ถือคติในเรื่องรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง

2. อารมณ์ (Emotion) มนุษย์มีอารมณ์แตกต่างกัน บางคนอารมณ์เย็น บางคนอารมณ์ร้อน บางคนโหมเหวี่ยงง่าย เวลาที่เกิดความไม่พอใจ มนุษย์จึงมีการแสดงออกต่างกัน ทำให้บุคลิกแตกต่างกัน ซึ่งเราควรทำความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ของบุคคลที่เราติดต่อสัมพันธ์และตอบสนองให้สอดคล้องกับลักษณะของแต่ละคน

3. นิสัย (Habit) นิสัยของมนุษย์ก็แตกต่างกัน บางคนนิสัยดี ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต แต่บางคนนิสัยใจคอโหดร้าย ไร้ใจไม่ได้ คดโกง ฯลฯ

4. ทศคติ (Attitude) หรือความรู้สึกที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ จะแตกต่างกันเป็นรายบุคคล หรือเป็นหมู่เหล่า

5. พฤติกรรม (Behavior) ได้แก่ การแสดงออก ท่าทาง การกระทำต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีลักษณะแตกต่างกันสุดจะพรรณา

6. ความถนัด (Aptitude) มนุษย์เกิดมามีความถนัดตามธรรมชาติที่ติดตัวมาต่างกัน ถ้าเขาได้ทำงานที่เขาถนัดจะทำได้มาก ทำได้ดี ผลงานดี ขวัญการทางานดี แต่ถ้าให้คนทำงานในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัด นอกจากจะทำได้ไม่ดีหรือทำได้แต่ไม่ดี ผลงานเสีย หนักใจ เกิดความวิตกกังวล และขวัญเสีย

7. ความสามารถ (Ability) มนุษย์เรามีความสามารถแตกต่างกัน เช่นด้านร่างกาย แข็งแรงไม่เท่ากัน คนที่แข็งแรงย่อมทำงานหนักตรากตรำได้มากกว่าคนที่อ่อนแอ ผู้ชายแข็งแรงกว่าผู้หญิง อาจจะมีความสามารถในงานที่ต้องใช้แรงงานมากกว่า ผู้หญิงอาจจะมีความสามารถในการทำงานที่ละเอียดอ่อนได้ดีกว่าผู้ชาย

8. สุขภาพ (Health) มนุษย์ย่อมมีสุขภาพแข็งแรงอ่อนแอไม่เท่ากัน บางคนพอมั่งแข็งแรงน้อย บางคนมีโรคประจำตัวไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นคนอื่น ๆ บางคนก็แข็งแรงทำงานได้ทุกอย่าง

9. รสนิยม (Taste) มนุษย์มีรสนิยมต่างกัน ไม่เหมือนกัน นานาจิตตัง ฉะนั้นอย่าดูหมิ่นเหยียดหยาม เยาเย้ย ด่าทอ ถากถาง ตาพินิติเตียน เพราะคนเรานั้น มีพื้นฐานต่างกัน อย่าดูถูกกัน เราต้องเคารพสิทธิอันชอบธรรมที่จะชอบหรือไม่ชอบอะไรก็ได้

10. การเข้าสังคม (Social) เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพัง ต้องอาศัยซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิต มนุษย์จึงต้องมาอยู่รวมกันเป็นสังคม และสร้างกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ สิ่งที่ยึดเหนี่ยวแตกต่างกัน

ในทางพุทธศาสนาก็ได้จำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. ราคจริต คนประเภทนี้รักสวยรักงาม เกลียดสิ่งเศร้าโศก จะทำอะไรก็ทำไปตามอำนาจของความสวยงามเป็นใหญ่ อ่อนไหวง่าย เป็นต้น

2. โทสจริต คนประเภทนี้ใจร้อน ใจเร็ว ตัดสินใจรวดเร็ว ทำอะไรผิดพลาดได้ง่าย เกลียดความเจ็บปวด ความอ่อนแอ ชอบสู้ เป็นต้น

3. โมหจริต คนประเภทนี้มีความมัวเมาในเรื่องต่าง ๆ เวลาเหนื่อยชา ไม่เลื่อยฉวยผล ทำอะไรไม่เอาจริงเอาจัง ใจลอย นั่งหลับเวลาประชุม ไม่ชอบนึกคิดอะไรด้วยตนเอง. เป็นต้น

4. ศรัทธาจริต คนประเภทนี้ชอบบูชาความเชื่อ เชื่ออย่างจริง ๆ จัง ๆ เชื่อหมด เครือร่างของคลัง พวกนี้จะไม่ชอบให้ใครมาค้านความเชื่อของเขา

5. วิทกจริต คนประเภทนี้เป็นคนเจ้าความคิด คิดแล้วกังวลมาก เรื่องเล็กคิดเป็นเรื่องใหญ่ รู้จู้ ไร่ไร ตัดสินใจช้า ไม่กล้าตกลงใจ จึงไม่มีลักษณะเป็นหัวหน้าที่ดีกลัวทุกเรื่อง ไม่กล้าเสี่ยง

6. พุทธิจริต คนประเภทนี้เป็นคนฉลาด ใช้เหตุผล และชอบหาความรู้ ชอบค้นคว้าหาข้อเท็จจริงแบบนักวิชาการทั้งหลาย คนประเภทนี้ ชอบที่จะค้นคว้าศึกษาขบคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นต้น

เมื่อเราได้ทราบว่ามีมนุษย์นั้นแตกต่างกัน ไม่เหมือนกัน ใจแห่งของมนุษย์สัมพันธ์ เราจะไม่ปล่อยให้ความแตกต่างเหล่านี้เป็นเครื่องกีดขวางความสัมพันธ์ ทำให้เราเกิดอคติ ทำให้เราเกิดอารมณ์ขัดแย้งในความไม่เหมือนเรา หรือขัดกับเรา สิ่งที่เราควรปฏิบัติคือพยายามเข้าใจผู้อื่น ให้อภัย ปรับตัวเราให้เข้ากับเขา คล้อยตามเขาบ้างในบางสถานการณ์ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงบวก มีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป คิดเสมอว่าเขาเป็นเพื่อนร่วมโลกกับเรา ธรรมชาติของเขาเป็นอย่างนั้นเอง เขามีฐานะและเกียรติของความเป็นคนเท่ากับเรา แต่เราอย่าเป็นคนระแวง อย่าวางตัวเหนือคนอื่นแม้ว่าผู้หนึ่งจะเป็นผู้น้อย เห็นใจเขา เอาใจเขา มาใส่ใจเรา ทบทวนดูว่าหากเราเป็นเขาอยู่ในสถานการณ์อย่างเขาจะท้ออย่างนั้นหรือไม่ คิดเสมอว่า การกระทำของทุก ๆ คนมีสาเหตุ พยายามคิดถึงสาเหตุนั้น ๆ แล้ว จะทำให้เราไม่เกิดความขัดแย้ง และสามารถปฏิบัติต่อทุกคนอย่างมีค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นดีขึ้น

"การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและเข้าใจเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล
2. เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารกับบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง "การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสารเรื่อง "การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับเอกสารเรื่อง "การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "การสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ"

เมื่อบุคคลรวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีความสัมพันธ์กัน สิ่งจำเป็นที่จะรักษาความสัมพันธ์และความเป็นไปของกลุ่มก็คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม มนุษย์เรามีการสื่อสารแตกต่างกันไป การสื่อสารบางลักษณะก็ทำให้ความสัมพันธ์มีปัญหาและการสื่อสารบางลักษณะก็จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ดีขึ้น บ่อยครั้งที่เราพบว่าเพราะการสื่อสารระหว่าง

บุคคลไม่ชัดเจนทำให้บุคคลเกิดความไม่เข้าใจกันส่งผลเสียต่อการทำงานร่วมกัน ทาลายขวัญกำลังใจของเพื่อนร่วมงาน เราอาจสรุปความสำคัญของการสื่อสารระหว่างบุคคลได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือช่วยในการแก้ปัญหา ในการติดต่อสัมพันธ์กันทั้งในเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องงานอาจจะเกิดอุปสรรคที่จะต้องดำเนินการแก้ไข เช่นเกิดความขัดแย้งทางความคิด การสื่อสารที่ชัดเจนจะช่วยคลี่คลายความขัดแย้งให้คลี่คลายไปได้ โดยนำเอาความคิดของแต่ละคนที่เสนอออกมาให้ทุกคนร่วมกันพิจารณาเหตุผล และเลือกแนวทางที่ทุกคนยอมรับว่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. เป็นเครื่องมือในการแสดงความรู้สึก ทัศนคติ ความคิดเห็น ในกลุ่มจะมีบุคคลที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้สึก ทัศนคติ ความคิดเห็นมาอยู่รวมกัน การสื่อสารที่ดีมีความชัดเจนจะช่วยให้ทุกคนในกลุ่มทราบความต้องการของแต่ละคนเพื่อที่บุคคลอื่น ๆ จะได้หาทางตอบสนองความต้องการให้เป็นที่พึงพอใจต่อทุกฝ่ายมากที่สุด

3. เป็นเครื่องมือในการชักจูง เคลี้ยกล่อม ในบางครั้งที่การทำงานกลุ่มเกิดความขัดแย้งที่เกิดจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน การสื่อสารที่ดีจะสามารถโน้มน้าวให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความคล้อยตาม และยอมเปลี่ยนความคิดเห็นหันมาคล้อยตามความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการลดอุณหภูมิของความไม่เข้าใจกันให้เย็นลง

4. เป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูล การสื่อสารจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สมาชิกในกลุ่มจะต้องได้รับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติงาน เพื่อการตัดสินใจ ถ้าขาดข้อมูลอาจจะทำให้การทำงานหรือการตัดสินใจผิดพลาดได้

ในการเริ่มต้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ของบุคคล จำเป็นต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารกันอยู่ทุกระยะ การติดต่อสื่อสารที่ดี จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การติดต่อสื่อสารตามความมุ่งหมายนี้ มีความหมายถึงการเคลื่อนไหวแบบสองทาง (Two-way Movement) ของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทั้งผู้ให้ข่าวสารและผู้รับข่าวสารมีโอกาสนำข่าวสารร่วมกันก่อให้เกิดความเข้าใจในข่าวสารตรงกัน

การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้ส่งข่าวสาร ผู้รับข่าวสาร และข่าวสาร โดยผู้ส่งข่าวสารจะต้องกระทำดังต่อไปนี้

1. รู้จักผู้รับข่าวสารและส่งข่าวสารในระดับที่ผู้รับสามารถเข้าใจได้

2. พูดหรือเขียนอย่างชัดเจนและกระชับ
3. แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาอย่างแท้จริงที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้รับ
4. รับทราบความคิดเห็นย้อนกลับ (FEEDBACK) เพื่อให้แน่ใจว่าผู้รับเข้าใจข่าวสารนั้นอย่างถูกต้อง

สำหรับผู้รับข่าวสารนั้น จำเป็นต้องมีความอดทนและความเอาใจใส่ต่อการรับข่าวสาร และเพื่อให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับข่าวสารจะต้องกระทำดังต่อไปนี้

1. รู้จักผู้ส่งข่าวสาร
 2. รับฟังด้วยความใส่ใจ หลีกเลี่ยงสิ่งที่จะหันเหความสนใจ
 3. เปิดใจให้กว้าง
 4. ถามคำถามและทำให้ข่าวสารที่ยังไม่เข้าใจเกิดความกระจ่างในทุก ๆ จุด
- โดยทั่วไป รูปแบบของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมนุษย์-

สัมพันธ์ ได้แก่ การสนทนา 75% ในการพูดของคนเราเป็นการสนทนาเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้า จะให้การพูดคือนั้นดำเนินไปอย่างไร ซึ่งได้แก่ การสนทนาวิสาสะเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน หรืออาจเป็นการสนทนาในลักษณะที่เป็นทางการ มีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัด มีการกำหนดเวลาหยาบๆ ประเด็นอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยทั่วไปการสนทนามักจะเป็นการพูดที่ปรากฏตัวต่อหน้ากัน และเป็นการพูดที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต และการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากที่สุด การสนทนาที่ดีจึงเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่นำมาซึ่งความสุขในชีวิตประจำวัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

อย่างไรก็ตามไม่มีสิ่งที่เป็นกฎเกณฑ์ หรือแบบแผนตายตัวในการทำให้เราเป็นผู้สนทนาที่ดี นอกจากจะต้องตั้งใจฝึกฝนดังข้อแนะนำบางประการต่อไปนี้

1. ให้ความสนใจ เราควรจะต้องให้ความสนใจต่อผู้ร่วมสนทนา มิฉะนั้นเขาก็มีปฏิกิริยาสนองตอบเช่นเดียวกับที่เรากระทำต่อเขา วิธีที่จะทำให้การสนทนาดำเนินไปด้วยดีก็คือจะต้องให้ความสนใจต่อผู้ร่วมสนทนาของเราตลอดเวลาสนทนา
2. เป็นเรื่องที่น่าสนใจ นั่นก็คือ เมื่อสนทนาในเรื่องใดเราต้องมีความสนใจและมีความรู้ในเรื่องนั้น ผู้สนทนาที่ดีต้องมีความรอบรู้กว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ในสังคม ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนเรื่องบันเทิงต่าง ๆ นักสนทนาที่ดีควรจะ เป็นคนที่อ่านมากรู้มาก

3. มีความจริงใจ ในการสนทนาเราต้องมีความจริงใจ ไม่แสร้งสร้าง ไม่พูดเท็จ แล้วโมติริจิตก็จะเกิดขึ้นจากการสนทนา ฟังระลึกถึงคำกล่าวของอับราฮัม ลินคอล์น ที่ว่า "ท่านสามารถหลอกคนบางคนได้ตลอดเวลา ท่านสามารถหลอกทุกคนได้บางเวลา แต่ท่านไม่สามารถหลอกตัวเองได้ตลอดเวลา"

4. เป็นผู้ฟังที่ดี ไม่มีการกระทำใดที่เป็นการเคารพผู้สนทนามากไปกว่าการฟัง ในสิ่งที่เขาพูด ฟังด้วยหู ตา จ्ञ และความรู้สึกของเรา แล้วเราจะได้ประโยชน์ ได้ความรู้ ข่าวสาร ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่ตัวเราเอง

5. ไม่ขัดจังหวะ เราอาจทำให้ใคร ๆ โกรธได้ง่าย โดยขัดจังหวะเมื่อเขากำลังพูด อันเป็นการกระทำที่ไม่สมควร การขัดจังหวะควรจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้พูดสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้ฟังอย่างมาก และถ้าเราคิดจะขัดจังหวะ เขาก็พยายามให้ถูกกาลเทศะเท่าที่จะทำได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดข้องหมองใจกัน

6. ไม่ยึดเยื้อ เมื่อเราสนทนาอย่าทำเหมือนว่านั่นเป็นโอกาสสุดท้ายของการพูด แล้วก็ผูกขาดการพูดเพียงคนเดียว ไม่ยอมยุติเรื่องเอาเสียเลย เราลองนึกดูว่าถ้าเราต้องสนทนากับคนที่มึนลักษณะเช่นนี้ เราจะรู้สึกอย่างไร ฉะนั้นเราไม่ควรพูดยึดเยื้อ

7. ไม่สร้างความขุ่นเคือง คำพูดที่ทำให้ผู้ฟังโกรธเคือง ส่งผลให้ความรู้สึกของเขามีต่อเราเป็นไปในทางลบ เขาจะโกรธและรังเกียจเรา การสงบปากสงบคำดีกว่าที่จะทำให้เกิดความรู้สึกขุ่นเคืองกัน

8. ไม่อวดรู้ บางคนทำตนเป็นผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าใครสนทนาเรื่องอะไรถามอะไร ตอบได้หมด แสดงภูมิว่าเป็นผู้รู้ทุกอย่างและผูกขาดการพูดเพียงคนเดียว ทำให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกกระอักกระอ่วนใจ ควรให้โอกาสผู้ร่วมสนทนาได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นความรู้ของเขาในอัตราที่พอ ๆ กัน

9. สร้างการลงรอย การสนทนาที่ดีไม่ควรมึนบรรยากาศเคร่งเครียด ซึ่งทำให้การสนทนาดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ควรมีลักษณะเป็นกันเองถึงแม้จะมีความเห็นที่ไม่ลงรอยกันก็ควรใช้เหตุผลมาตัดสินไตร่ตรอง ไม่ใช้อารมณ์ ยึดเอาความคิดของตนเป็นใหญ่หรือความคิดของตนถูกเสมอไป ถึงแม้ว่าความคิดเห็นของเราจะตกไปในครั้งนี้ เราก็สามารถเสนอข้อเสนอนั้นหรือข้อคิดเห็นในครั้งต่อไปได้

10. ไม่ว่ายุคที่จะพูด ในวงสนทนาขนาดใหญ่ เราอาจเป็นบุคคลที่อยู่เบื้องหลัง การสนทนาและฟังความเป็นไปในวงสนทนานั้น เราอาจจะสังเกตเห็นว่าในกลุ่มเล็ก ๆ (ประมาณ 4-5 คน) ง่ายแก่การสนทนามากกว่ากลุ่มใหญ่ ๆ (ประมาณ 10 คนหรือมากกว่านี้) การที่เราได้เป็นผู้พูดบ้างนั้นไม่ยากเลย สิ่งสำคัญก็คือเราต้องทำตัวให้เข้ากับการสนทนานั้น ๆ แบบฝึกหัดที่ดีก็คือคอยสังเกตผู้พูดดีเขาพูดอย่างไร ใช้อำนาจกับกิริยาต่าง ๆ กันอย่างไร แล้ว เราปรับเทคนิคเหล่านั้นมาใช้ประยุกต์ใช้กับตัวเราเอง

ทั้ง 10 ประการนี้ เป็นแนวทางที่ควรจะได้ศึกษาและฝึกฝน เพื่อที่จะได้พัฒนา ความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้การพูดเป็นหลัก ให้เกิดประโยชน์ในการสร้าง ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

"กวีและเครื่องเขียน"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงขอบเขตหน้าที่ที่สมาชิกต้องปฏิบัติ เช่น

- การรำหยา
- การทำความสะอาดแผล
- การให้คำแนะนำสุขภาพ
- การทำความสะอาดร่างกาย

อุปกรณ์ เนื้อเรื่อง "กวีและเครื่องเขียน"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกอ่านเนื้อเรื่องและทำความเข้าใจ 10 นาที
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันตั้งชื่อเรื่อง ของเนื้อเรื่องที่ให้อ่าน

4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระและแง่คิดจากการอ่านเนื้อเรื่องที่
แจกให้ และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเนื้อเรื่องที่
ที่แจกให้

"ประหลาดสิ้นดี" ใครคนหนึ่งสบถขึ้น พร้อมกับมองที่ขวดหมึกบนโต๊ะเขียนหนังสือ
"บทร้อยกรองที่สุดแสนจะไพเราะเพราะพริ้งต่าง ๆ อีกทั้งเรื่องราวมากมาย
ออกมาจากขวดหมึกใบนี้ และต่อไปนี้ มันจะสรรสร้างเรื่องอะไรให้เกิดขึ้นอีก"

มันเป็นความลับ ขวดหมึกผูกกับปากกาขนนก แต่สามารถทำให้ทุกสิ่งทุกอย่าง
บนโต๊ะได้ยิน "ประหลาดมาก ประหลาดที่สุดที่ฉันเป็นผู้ทำให้เรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นได้
อย่างวิจิตรพิสดาร เมื่อเขาจับฉันลากเป็นอักษรบนแผ่นกระดาษ ใครจะรู้บ้างว่าฉันเพียง
หยดเดียวก็สามารถสร้างจินตนาการของผู้ที่ได้อ่านให้โลดแล่นไปกับอักษรทุกตัว ฉันมีความ
สำคัญไม่น้อยทีเดียวนะ กวีนิพนธ์เกิดขึ้นเพราะฉัน ตัวละครเอก ๆ ที่เด่นดังและเป็นที่ยู่อัก
กันดีทั่วโลก ความรู้สึก อารมณ์ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์รัก อารมณ์โกรธ หรืออารมณ์หัวเราะ
การบรรยายถึงธรรมชาติอันงดงาม และความมหัศจรรย์ที่ลงตัวของธรรมชาติเกิดขึ้น
ก็เพราะฉัน" ขวดหมึกพูดด้วยความภาคภูมิใจ

ท่านพูดถูก ปากกาพูด แต่ถ้าท่านคิดอีกสักนิดท่านจะรู้ว่าในฐานะที่ท่านเป็นน้ำหมึก
ท่านเป็นเพียงส่วนประกอบของปากกาเท่านั้น ฉันต่างหากจ๊ะ ที่นำพาท่านให้เขียนลงบน
แผ่นกระดาษ แสดงความรู้สึกนึกคิดเป็นตัวหนังสือ ปากกาเป็นผู้เขียนนะท่าน

ท่านก็พูดได้ไม่ผิดเช่นกัน แต่ท่านขาดความรู้ ขวดหมึกพูด ท่านทำงานยังไม่
ถึงอาทิตย์ก็ขาดการใช้การไม่ได้ ท่านเป็นเพียงผู้รับใช้ ก่อนที่ท่านจะมาทำหน้าที่นี้ฉันมี
ผู้รับใช้ของท่านมากมาย มีทั้งประเภทขนนก ขนท่าน ประเภทดีเยี่ยม ที่ทำจากนานา
ประเทศ ฉันรู้จักปากกาขนนกและปากกาเหล็กดี มันรับใช้ฉันมามากมายแล้ว และกำลังจะ
ติดตามมาอีกเยอะ ฉันขี้เกียจเสียเวลาอันมีค่าพูดคุยกับท่านหรอก ฉันสนใจและอยากจะรู้

ต่อไปว่า เราจะเอาเงินไปเขียนเรื่องอะไรมากกว่า

เรื่องขวดหมึกคุยมันะชิ ปากกาพูด มันไม่น่าดูเลยที่จะมาคุยมัน เพราะ
ใคร ๆ เราจะหัวเราะเยาะเอาเปล่า ๆ

คินั่น กวีนิพนธ์หมดอารมณ์ ขวดหมึกและปากกามองหน้ากันอย่างสิ้นหวัง

"กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและตระหนักถึงขอบเขตหน้าที่ที่สมาชิกต้องปฏิบัติ เช่น

- การให้ยา
- การให้คำแนะนำสุขภาพ

อุปกรณ์ เอกสาร "กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร "กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร
"กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร
"กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์" และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถามและสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร "กรณีตัวอย่างมาลีวัลย์"

มาลีวัลย์ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหออายุรกรรมชาย และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำกลุ่ม (Leader) ในการดูแลผู้ป่วย โดยทำหน้าที่ช่วยพยาบาล ประจําตึกในการให้การพยาบาลและปฏิบัติตามตามแผนการรักษาของแพทย์ ขณะที่แพทย์ตรวจเยี่ยมอาการของนายสมศักดิ์ พบว่านายสมศักดิ์มีอาการชืดมาก จึงสั่งให้เลือดแก่นายสมศักดิ์ ซึ่งในขณะที่สั่งอยู่นั้นมาลีวัลย์ช่วยปฏิบัติการพยาบาลอยู่บริเวณนั้น จึงได้ยินคำสั่งของแพทย์ด้วย ต่อมา มาลีวัลย์ได้ไปฉีดยาให้กับนายสมบุญ ซึ่งเป็นขณะเดียวกันกับแพทย์ได้สั่งให้เลือดแก่นายสมชายด้วย เมื่อคนงานประจําตึกนำเลือดมาจากคลังเลือดเพื่อไปให้นายสมชาย หัวหน้าเวรได้สั่งให้มาลีวัลย์นำเลือดไปให้แก่คนไข้ มาลีวัลย์ได้นำเลือดไปให้แก่สมศักดิ์ โดยเข้าใจเองว่าเลือดที่หัวหน้าเวรสั่งให้ไปให้กับคนไข้ นั้น คือ เลือดที่จะให้แก่นายสมศักดิ์ มาลีวัลย์ไม่ได้ตรวจเช็กับเลือด ได้แต่ตรวจใบหมู่เลือดกับใบที่อยู่ข้างขวดเท่านั้น เมื่อพบว่าหมู่ตรงกันก็นำไปให้นายสมศักดิ์เลย หลังจากให้เลือดสักครู่ นายสมศักดิ์ มีอาการปวดศีรษะ ร่วมกับมีอาการหนาวสั่น กระสับกระส่าย ญาติจึงได้มาบอกกับมาลีวัลย์ และเมื่อมาลีวัลย์ไปดูอาการของสมศักดิ์ก็พบว่า สมศักดิ์มีอาการหนาวสั่นมาก และบ่นปวดหลัง มาลีวัลย์จึงดูที่ขวดเลือดอ่านชื่อและหมู่เลือดแล้วจึงพบว่า ตนได้ให้เลือดผิดหมู่และให้กับคนไข้ผิดคน โดยนำเลือดที่จะต้องให้แก่นายสมชายมาให้สมศักดิ์ มาลีวัลย์จึงรีบปลดสายยางให้เลือด และถอดขวดเลือดออกจากสมศักดิ์ ด้วยความกลัวมาลีวัลย์ไม่กล้ารายงานให้หัวหน้าเวรทราบ ได้แต่คอยสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด หยิบผ้าห่มไปห้ ต้มน้ำร้อนใส่กระเป๋าน้ำร้อนหุ้มผ้าอย่างดีไปห้ คอยหมั่นวัดสัญญาณชีพ แต่ต่อมาหัวหน้าเวรก็ได้ทราบว่ามาลีวัลย์ให้เลือดคนไข้ผิดคน เพราะเมื่อเลือดนายสมศักดิ์ขึ้นมา หัวหน้าเวรได้นำเลือดไป เพื่อจะให้กับนายสมศักดิ์ ญาตินายสมศักดิ์ได้บอกว่ นายสมศักดิ์ได้รับเลือดแล้วและมีอาการแพ้เลือด กระสับกระส่ายมาก และนักศึกษาพยาบาลได้ช่วยถอดเลือดออกให้แล้วและยังช่วยดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย หัวหน้าเวรจึงได้เรียกมาลีวัลย์มาสอบถาม พร้อมทั้งอบรมและแนะนำในการดูแลผู้ป่วยว่า ให้มีความรอบคอบเพิ่มขึ้น และหัวหน้าเวรยังช่วยให้การดูแลแก่สมศักดิ์เพื่อให้ นายสมศักดิ์ได้รับความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

"ครึ่งหนึ่งในชีวิต"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและตระหนักรู้ในควมมีเหตุและผลของการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่

- การมีความรู้เฉพาะในวิชาชีพพยาบาล
- มีการวางแผนในการให้การพยาบาล

อุปกรณ์ 1. วีดิทัศน์ เรื่อง "ครึ่งหนึ่งในชีวิต" พร้อมเครื่องเล่น

 2. เอกสาร เรื่อง "ครึ่งหนึ่งในชีวิต"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกชมวีดิทัศน์ เรื่อง "ครึ่งหนึ่งในชีวิต"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับวีดิทัศน์ที่ได้ชม
4. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสารเรื่อง "ครึ่งหนึ่งในชีวิต" ให้สมาชิกอ่าน
5. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง "ครึ่งหนึ่งในชีวิต"
6. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการชมวีดิทัศน์ และการอ่านเอกสาร แล้วผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถามและสรุปสาระที่ได้จากการได้ชมวีดิทัศน์ และอ่าน

"พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก่อน"

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในควมมีเหตุและผลในการปฏิบัติการ
พยาบาล ได้แก่

- วางแผนในการให้การพยาบาล
- ปฏิบัติตามแผนการพยาบาล

อุปกรณ์ 1. บทกวี เรื่อง "พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก่อน"
2. มาร์ชเพลงพยาบาล

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกบทกวี เรื่อง "พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก่อน"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับบทกวี เรื่อง
"พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก่อน"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านบทกวี และผู้นำกลุ่ม
สรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านบทกวี

บทกวี เรื่อง "พยาบาลที่รัก หยุดพักฟังก์ก่อน"

พยาบาลที่รัก	พักหยุดอ่าน	อย่าผ่านไบน
ฉันใช้ใคร	คือคนไข้	ของท่านเอง
แม้จะหิว	เพียงใดไม่	ตอบสนอง
ได้แต่มอง	อาหารเพลิน	เกินเอื้อมถึง
ถาดอยู่ไกล	หยิบไม่ได้	ดังคำนี้
เพียงรำพึง	ถึงรสชาติ	ต้องอดเอ๋ย
อภิปราย	มองเห็น	เป็นปัญหา
ว่าฉันหนา	ขาดอาหาร	ขานเลย
ฉันมีอาจ	ช่วยตนได้	ตั้งเช่นเคย
มิกล้าเพล	กระหายน้ำ	ข้าเหลือทน
คุณลืมถาม	ว่านั่น	มีหรือไม
เพื่อจะใส่	เต็มให้ไว้	ไม่ขัดสน
แต่มิใช่	ดังที่หวัง	ตั้งกมล
ฉันต้องทน	อย่างโดดเดี่ยว	และเดียวดาย
อีกทั้งคุณ	ทบทวน	งานบันทึก
ตามที่คุณ	ตริตรองไว้	อย่ามันหมาย
ฉันดื่มน้ำ	ไม่เพียงพอ	ต่อร่างกาย
ฉันมีวาย	ผิดอีกครั้ง	ตั้งใจคุณ
ฉันหวาดกลัว	เหลียวมองทั่ว	สลับกลาง
สุดอ้างว้าง	เหวร้าง	ใกล้ดับสูญ
ถูกทอดทิ้ง	เพียงเฝ้า	พาอาดูร
อีกเพิ่มพูน	ความโศกเศร้า	สุดเหงามใจ

ฉันมีเคย	เอ๋ยถ้อยคำ	ให้ข้าจิต
ฉันมีคิด	หวังสิ่งใด	เกินจะให้
ฉันมีทุกข์	เกินเก็บไว้	ในฤทัย
หวังเพียงใจ	ที่คุณให้	ไฟเมตตา
ฉันกังวล	จนกับเงิน	ค่าใช้จ่าย
คงมากมาย	ที่เป็นค่า	การรักษา
ฉันเป็น	จุดหมายให้	พิจารณา
มองปัญหา	ของฉันนั้น	อภิปราย
ทั้งทฤษฎี	ขั้นพื้นฐาน	การเจ็บป่วย
ท่านต่างช่วย	กันถกเถียง	เพียงเป้าหมาย
แต่ฉันซี	กลับถูกทิ้ง	ยิ่งเดียวดาย
ฉันใกล้ตาย	ดังที่คิด	จิตพะวง
ฉันมิได้	ยินแม้เพียง	เสียงส่าเหนียก
ที่ท่านเพรียก	ว่าฉันหาย	หมายประสงค์
ก่อนเวลา	ท่านเลิกงาน	ตั้งจากงศ์
เพราะท่านคง	มีนัดแน่	แต่หัวใจ
ท่านเป็นผู้	รู้วิชา	นำสรรเสริญ
วาจาเพลิน	เสียงไพเราะ	เสนาะใส่
แต่งกายงาม	ความเพริศแพรว	แวววิไล
สีขาวไร	ให้พิสุทธิ์	สะอาดตา
เมื่อฉันเอ๋ย	เอ๋ยถ้อยคำ	ร้อยวจี
ดูท่าที	ท่านฟังเพรียก	ตั้งเรียกหา
แต่มิได้	ยินสิ่งที่ฉัน	จวนรรจา
ขอท่านมา	โปรดช่วย	ฉันด้วยพลัน

นี่ฉันเป็น	อะไรไป	ใครรู้บ้าง
ดูเคว้งคว้าง	ว่างเปล่า	เหงาใจนั้น
เหนื่อยกายใจ	ไปทั่วแล้ว	สารพัน
โปรดจําพรรษา	กับฉันด้วย	ช่วยเอาบุญ
ความสัมผัส	ที่ฉัน	นั้นมีค่า
ช่วยนํ้าพา	ปลั่งใจ	มิให้สูญ
เพียงต่อสู้	กับความทุกข์	สุขเพิ่มพูน
ขอเทอดทูน	บุญคุณไว้	ในนิรันดร์

"การไว้วางใจบุคคลอื่น"

ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและเห็นความสำคัญของการไว้วางใจบุคคลอื่น

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง "การไว้วางใจบุคคลอื่น"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "การไว้วางใจบุคคลอื่น"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง "การไว้วางใจบุคคลอื่น"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้ช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และ
ผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "การไว้วางใจบุคคลอื่น"

มนุษย์เราจะมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันได้ จะต้องมีความไว้วางใจเกิดขึ้นเสียก่อน ความไว้วางใจจะทำให้คนที่คบกันเกิดความอบอุ่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็นช่วยเหลือ เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ในชีวิตประจำวันของเราก็มีลักษณะของความไว้วางใจอยู่มาก ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เพราะในบางครั้งเราก็อาจจะไม่แน่ใจที่จะไว้วางใจ แต่เราก็มักจะมีความคิดที่จะเสี่ยงไว้วางใจว่าคงจะให้ผลดีที่คุ้มค่ากว่า เช่น เราต้องรับ

ประทานอาหารนอกบ้าน เราก็ไม่รู้ว่าจะสะอาดพอหรือไม่ หรือเราต้องขึ้นรถประจำทาง เราก็ไม่รู้ว่าเขาจะพาเราไปถึงที่หมายหรือไม่ เหตุการณ์เช่นนี้คือการที่เราต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น ความไว้วางใจจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง และความเสี่ยงนี้ก็มีผลเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นด้วย เราไม่สามารถจะทำสิ่งนั้นได้ด้วยตัวคนเดียว ต้องอาศัยความไว้วางใจมาเป็นเครื่องตัดสินใจ แต่ถ้าสถานการณ์เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่จะไว้วางใจมากแค่ไหน ถ้าเราสามารถไว้วางใจได้ ความสัมพันธ์จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าเราไม่มีความมั่นใจหรือเสี่ยงแล้วไม่เกิดผลดี เราจะเกิดความรู้สึกอึดอัดไม่พึงพอใจมาก การไว้วางใจจึงเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างให้เกิดมนุษยสัมพันธ์

การที่เราต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความไว้วางใจนั้น เพื่อที่จะได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์และเข้าใจความหมายของความไว้วางใจมากขึ้น ในขณะที่เราต้องทำการสื่อสารและในขั้นแรกของการไว้วางใจนั้น คนส่วนใหญ่จะเสี่ยงไว้วางใจกับเรื่องเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยมีความสำคัญก่อน จากนั้นจึงจะค่อยไปสู่ความเสี่ยงที่สูงมากขึ้นไปตามลำดับ การมีความไว้วางใจนั้นจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นตอน ไม่ใช่ว่าไปสูงสุดสูงสุดเลยภายในครั้งเดียว

การมีประสบการณ์ในการที่จะสร้างความไว้วางใจ ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อม ภูมิหลังของบุคคลอื่น และความจำเป็นอื่น ๆ หรือในกรณีที่มีความไว้วางใจของเราถูกทำลายลงไปทั้ง ๆ ที่เราให้ความไว้วางใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดหวัง ความระมัดระวังตนเองแก่ผู้ประจบอย่างมาก แต่ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในด้านบวกหรือด้านลบก็ตาม ย่อมมีผลที่จะสร้างเสริมประสบการณ์ในด้านความไว้วางใจได้ทั้งสิ้น

เมื่อมนุษย์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจนั้น เขาจะต้องเผชิญกับขั้นตอนของความไว้วางใจดังต่อไปนี้

1. เมื่อต้องอยู่ในลักษณะการต้องเลือกที่จะไว้วางใจคนอื่น ซึ่งอาจจะนำผลดีหรือผลร้ายมาให้ก็ได้
2. เมื่อผลดีหรือผลร้ายนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้อื่น
3. เราคาดว่าความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นจากการได้รับผลร้าย จะไม่สามารถเปรียบเทียบได้เลยกับการที่ได้รับผลดี
4. เรามีความรู้สึกมั่นใจว่า ผลที่เกิดขึ้นควรจะเป็นผลดี

ตัวอย่างเช่น เมื่อเราต้องออกจากบ้านไปทำงาน เราก็ต้องหาคนมาเฝ้าบ้าน ซึ่งเขาอาจจะเฝ้าไว้อย่างดีหรือไม่ดีก็ได้ ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นจึงต้องขึ้นอยู่กับการกระทำของคนที่เฝ้าบ้าน ซึ่งอาจจะดีหรือไม่ดี ผลที่เกิดขึ้นคือผลดี ก็คือ การที่บ้านของเราอยู่ในสภาพเดิมหรืออาจจะกลายเป็นผลร้ายคือของโดนขโมยหมดหรืออาจร้ายแรงถึงไฟไหม้บ้าน ดังนั้นผลดีที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับผลร้ายเลย อย่างไรก็ตามเราก็เสี่ยงที่จะไว้วางใจฝากบ้านกับเขา เพราะคาดหมายว่า ผลที่เกิดขึ้นคือบ้านจะอยู่ในสภาพปกติ เป็นต้น

ความไว้วางใจจะถูกสร้างขึ้น ถ้าเรามีความรู้สึกว่าเราจะได้รับการสนับสนุนและยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้สร้างความสัมพันธ์ต่อไปในบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย และจะต้องมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดความไว้วางใจกันมากขึ้น ในบางครั้งความไว้วางใจก็อาจเกิดขึ้นจากการทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้อล่วงหน้า และคิดว่ามันจะเป็นไปเช่นนั้น อย่างไรก็ตามความไว้วางใจที่เคยสะสมเอาไว้จะถูกทำลายไปหมดสิ้น และเป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะได้ฝึกทักษะและมีประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้มาก

"การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้ความสำคัญของการมีใจกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็น และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

อุปกรณ์ เอกสาร เรื่อง "การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสาร เรื่อง "การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น"

3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง
"การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น"

4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสารและผู้นำกลุ่ม
สรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น"

คนเป็นจำนวนมากที่ดำเนินชีวิตอย่างไม่เฉลียวฉลาด ชอบโต้เถียง โต้แย้งกับ
ทุก ๆ คน ในทุก ๆ เรื่องและทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสำคัญหรือไม่สำคัญ ทำให้ผู้สนทนา
ด้วยเบื่อหน่าย เกิดการชะงักงันในการสนทนา ไม่มีใครอยากร่วมวงสนทนาหรือสัมพันธ์ด้วย
เป็นการสร้างศัตรู ความไม่พอใจ ขุ่นเคืองใจ กระทั่งเกิดความขัดแย้งจนไม่มองหน้ากัน
เลิกคบหาสมาคมกันที่สุด

ความขัดแย้งที่สำคัญ คือ ความขัดแย้งทางความคิดที่ลุกลามไปถึงความขัดแย้ง
ทางความสัมพันธ์ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองหรือศึกษารู้อย่างมาก รวมทั้งผู้ที่ได้รับความสำเร็จ
ในชีวิต มีฐานะมั่นคง มักจะมีจุดอ่อนที่ไม่ค่อยยอมรับนับถือหรือให้เกียรติยกย่องความคิดของ
ผู้อื่น เห็นความคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ใช้ไม่ได้ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งนี้เอง
เป็นต้นเหตุแห่งการขัดแย้ง บางครั้งถึงกับทำให้ไม่มองหน้าหรือวิวาทด้วยคำพูด จนถึงการ
ลงไม้ลงมือต่อกัน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความสนใจ เป็นการให้เกียรติ และ
เห็นคุณค่าก่อนในขั้นแรก แล้วจึงค่อย ๆ ชี้แจงทำความเข้าใจให้เขายอมรับ เข้าใจถึง
ปัญหาและเหตุผลด้วยตัวเขาเอง ซึ่งเป็นการปูทางความสัมพันธ์ที่ดี

การฟังมีความสำคัญมากกว่าการได้ยิน การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การ
เลือกฟังหรือตั้งใจฟังในเรื่องที่เป็นสาระ มีประโยชน์ต่อตนเองและพฤติกรรมของตนเอง
ได้ความรู้ได้ประโยชน์ เข้าใจในความคิดของผู้พูด ข้อขัดแย้งต่าง ๆ มักเกิดจากการที่ไม่
พยายามตั้งใจฟังหรือไม่สนใจที่จะทำความเข้าใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการพูดหรือหมายถึง

อะไรนั่นเอง คือความตั้งใจจะขัดแย้งหรือยึดเบียดความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเกิดพิพาท เป็นศัตรูตั้งแต่แรก

การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ฝึกการฟังโดยการฝึกหัดใช้สมองในเรื่องที่ยาวและยากบ่อย ๆ
 2. ฝึกให้ใจเย็น ฟังสิ่งที่แสดงหรือผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของผู้พูดเป็นเรื่องธรรมดา อย่าให้เกิดความโกรธ หรือหงุดหงิด หากเกิดขึ้นก็พยายามดับลง
 3. พยายามตั้งใจฟังจริง ๆ วิเคราะห์เหตุผลตามไป พยายามอย่าหลับขณะฟัง
 4. ค้นหาสิ่งที่น่าสนใจ อย่าด่วนตัดสินใจว่า เรื่องที่ไม่น่าฟังไม่น่าสนใจ แล้วเกิดอารมณ์ การทนฟังอาจจะได้ประโยชน์บางอย่างนำไปใช้ได้ อย่างน้อยการฟังทุกครั้งจะได้ความรู้เพิ่มขึ้นไม่มากก็น้อย ดีกว่าไม่ได้ฟังอะไรเลย
 5. พยายามควบคุมจิตใจ สติอารมณ์ และฟังเรื่องที่บางครั้งอาจขัดแย้งกับความรู้สึกของตน ควบคุมอารมณ์อย่าให้เกิดการจูนเลี้ยวจนเกินขนาดจนอยากโต้แย้งทันที การอดใจรอ เพื่อผู้พูดจบเสียก่อน หรือภายหลังเมื่อมีการเปิดโอกาสให้สอบถามหรือให้ผู้พูดในภายหลัง ควรถามในลักษณะสุภาพ อย่าให้มีลักษณะโต้แย้งรุนแรง ต่อว่าต่อขาน
 6. ค้นหาจุดหรือใจความของเรื่อง และพยายามแยกว่าส่วนใดเป็นข้อคำถามจริง ส่วนใดเป็นความเห็นหรือข้อคิดเห็นของผู้พูด อย่าฟังเฉพาะข้อเท็จจริง โดยไม่ฟังคำอธิบายหรือข้อคิดเห็น จะทำให้ไม่ได้รับความกระจ่างชัด และไม่บังเกิดประโยชน์เท่าที่ควร
 7. สังเกตท่วงท่าของ น้ำเสียง การเน้น การเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งจะบอกความรู้สึกของผู้พูด จะช่วยให้เข้าใจความหมายดีขึ้น แต่ไม่ควรสนใจท่าทางผู้พูดมากเกินไปกว่าเนื้อหา
 8. ปกติคนเราจะฟังได้เร็วกว่าการพูด 4 เท่า จึงควรฝึกหัดใช้เวลาที่เหลือติดตามทบทวนวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องที่ฟัง และคิดล่วงหน้า แต่อย่าคิดเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง จะทำให้ขัดจังหวะสับสนกัน หรือการฟังขาดตอนไป
 9. หลีกเลี้ยงอุปสรรคการฟัง เช่น เสียงรบกวน กลิ่นเหม็น
- การที่เราจะสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนั้น จำเป็นต้องรับฟังก่อน เป็นลำดับแรก ไม่พูดแต่ฝ่ายเดียวหรือโต้แย้งตลอดเวลา

เรามักจะพบเสมอว่า ผู้พูดมีความตั้งใจอย่างหนึ่ง แต่ผู้ฟังฟังแล้วเข้าใจอีกอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เป็นการบกพร่องของการสื่อความหมายหรือขาดการฝึกหัดการฟัง ซึ่งจะเกิดโดยธรรมชาติอยู่เสมอ

การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของผู้มีภาวะธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมควรมีอยู่ในจิตใจของตน ภาวะธรรมนี้ประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การที่บุคคลพยายามเข้าใจในธรรมชาติของความแตกต่างในมนุษย์ มีความเชื่อเบื้องต้นว่า มีหลายสิ่งหลายอย่างในโลกที่เราไม่ทราบแต่ผู้อื่นทราบ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งเพศ วัย เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ก็มีส่วนทำให้มนุษย์เราแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น

2. รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การฝึกหัดเป็นผู้มีใจกว้าง มีความอดทนที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพราะความรู้ในโลกนี้มีมากมายมหาศาลนัก มีหลายสิ่งหลายอย่างที่คนอื่นรู้แต่เราไม่รู้ ยังจะช่วยให้เรารู้จักและเข้าใจความคิดของผู้อื่นมากขึ้นด้วย

3. มีความมั่นใจในตนเอง โดยเฉพาะมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างมีเหตุผลให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจ โดยมีความเชื่อเบื้องต้นว่า ความคิดของเรามีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้อื่นเช่นกัน

4. มีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณา และรวบรวมข้อคิดเห็นของทุกฝ่าย ภายหลังจากการรับฟังความคิดเห็นของทุกคน และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ได้เพียงพอแล้ว ต้องรู้จักวินิจฉัยเลือกข้อมูลที่เหมาะสมกับงานมาใช้ และประการสำคัญคือต้องมีความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อวัตถุประสงค์ของตนที่กำลังดำเนินอยู่ วินิจฉัยและเลือกข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของเรา

ดังนั้น การรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น จึงเป็นการกระทำที่เราควรฝึกฝนให้ติดเป็นนิสัย โดยเริ่มจากการฝึกหัดให้เป็นผู้มีใจกว้าง มีความอดทนพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้วยความเคารพให้เกียรติต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา และความคิด ท้าให้มีการสละงืนดูหมิ่นความคิดของกันและกัน คงมีแต่การให้โอกาสแก่กันในการแสดงความคิดเห็น การเสนอสนองความคิดของกันตามโอกาสอันควร ผู้ที่แสดงความคิดเห็นกับเราก็คงจะเกิดความมั่นใจ สบายใจที่จะทำงานหรือแสดงความคิดเห็น เพราะไม่ต้องคอยระแวงว่า

จะมีใครมาหัวเราะเยาะต่อการกระทำหรือความคิด และผลที่ได้รับก็คือการร่วมงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน และต่างฝ่ายต่างก็จะได้รับแนวความคิดที่กว้างขวางขึ้น มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การงาน และการดำเนินชีวิต

"การให้ข้อมูลย้อนกลับ"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม

อุปกรณ์ 1. เอกสาร เรื่อง "การให้ข้อมูลย้อนกลับ"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงจุดมุ่งหมายให้สมาชิกทราบ
2. ผู้นำกลุ่มแจกเอกสารเรื่อง "การให้ข้อมูลย้อนกลับ" ให้สมาชิกอ่าน
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร เรื่อง "การให้ข้อมูลย้อนกลับ"
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และการสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร

เอกสาร เรื่อง "การให้ข้อมูลย้อนกลับ"

การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นทักษะชนิดหนึ่งของการเผชิญ มีประโยชน์ถ้ามีวิธีการใช้ที่เหมาะสม ท้าให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลเข้าใจตนเองและทราบว่าผู้อื่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองอย่างไร แต่ถ้าใช้ไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง ในลักษณะของการโต้เถียงอย่างรุนแรงได้ ในการให้ข้อมูลย้อนกลับจะอยู่ในลักษณะของการโต้ตอบหรือโต้กลับแก่ผู้อื่น

1. ทำไมเราจึงต้องการให้การโต้กลับแก่คนอื่น

- ก. เพื่อทบทวนเขา
- ข. เพื่อระบายบางสิ่งบางอย่างออกจากอกของเรา และทำให้เรามีความรู้สึกดีขึ้น
 - ค. เพื่อแสดงว่าเรามีความฉลาดและความรู้แจ้งเห็นจริงเหนือกว่าคนอื่น
 - ง. เพื่อช่วยเหลือคนอื่นให้เขาบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางของเขาในวิถีทางที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้รับการโต้กลับเป็นอย่างไร

- ก. เป็นการยากที่จะให้การโต้กลับแก่บุคคลที่ไม่พร้อมที่จะรับการโต้กลับ หรือเห็นว่าการโต้กลับไม่จำเป็นสำหรับเขา
- ข. บุคคลอาจจะร้องขอการโต้กลับ แต่บุคคลอื่นไม่ยอมให้การโต้กลับแก่เขา ด้วยเหตุผลหลายประการดังนี้

- 1. ผู้ที่จะให้การโต้กลับรู้สึกว่ามีอะไรอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ร้องขอ
- 2. ผู้จะให้การโต้กลับรู้สึกที่ผู้ร้องขอการโต้กลับยังไม่พร้อมที่จะรับหรือสถานการณ์ไม่เหมาะที่จะให้การโต้กลับ

- 3. ผู้จะให้การโต้กลับรู้สึกว่า การโต้กลับจะไม่เกิดประโยชน์อันใดในเวลานั้น

- 4. ผู้จะให้การโต้กลับรู้สึกว่าผู้ร้องขอการโต้กลับต้องการการโต้กลับเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นในความคิดของเขาเอง เช่น เขาเป็นคนดีจริง ๆ หรือเขาเป็นคนไร้ประสิทธิภาพจริง ๆ เช่นที่เขาคิดว่าเป็น

ค. บุคคลต้องการการการโต้กลับทั้งในทางบวกและทางลบ กล่าวคือเขาไม่เพียงแต่ต้องการที่จะรู้ว่าเขาทำอะไรไปในทางที่ไร้ประโยชน์ แต่เขาต้องการรู้ด้วยว่าเขาทำอะไรไปในทางที่เกิดประโยชน์ เพื่อเขาจะได้แก้ไขทำสิ่งที่ผิดให้กลับเป็นถูก และทำสิ่งอื่น ๆ ให้ถูกต้อง ๆ ไป

3. ทำไมบุคคลจึงพบว่า เป็นการยากยิ่งที่จะให้การโต้กลับแก่คนบางคน

ก. วัฒนธรรมของเรามีปทัสถานบางอย่างที่ต่อต้านการแสดงออกถึงความรู้สึกส่วนตัวต่อคนอื่น ๆ

ข. ผู้จะให้การโต้กลับ เกรงว่าถ้าเขาให้การโต้กลับไปแล้วจะทำให้ผู้รับการโต้กลับไม่สบายใจ และจะทำให้ต้องเสียเพื่อน

ค. ผู้จะให้การโต้กลับ เกรงว่าถ้าเขาให้การโต้กลับไปแล้วคนอื่น ๆ จะโจมตีหรือลงโทษเขา

ง. ผู้จะให้การโต้กลับ เกรงว่าการโต้กลับนั้นจะไม่ใช่ที่เข้าใจของบุคคลอื่น

จ. ผู้จะให้การโต้กลับ ไม่ทราบว่าจะดำเนินการให้การโต้กลับอย่างไร

4. บุคคลจะทำการตอบโต้ต่อการโต้กลับ โดยทั่ว ๆ ไปอย่างไร

การโต้กลับ มักปรากฏในรูปของการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งบุคคลก็มักจะตอบโต้ไปในทางที่พยายามจะป้องกันตนเอง โดย

ก. เลือกที่จะไม่ฟังสิ่งที่มีการพูด คือ เลือกรับฟัง

ข. สงสัยในเจตนาของบุคคลผู้ให้การโต้ตอบ

ค. ปฏิเสธความถูกต้องของข้อมูลการโต้กลับ

ง. โจมตีบุคคลผู้ให้การโต้กลับ

จ. ให้เหตุผลว่าทำไมเขาจึงประพฤติในทางที่หลาย ๆ คนได้ประพฤติ

ฉ. บอกให้ทราบถึงความผิดบางอย่างของเขา

ถ้ามีการติดต่อสื่อสารการโต้กลับที่เต็มไปด้วยประสิทธิผลไม่จำเป็นต้องมีตัวนำระหว่างผู้ให้และผู้รับ หากต้องสร้างสัมพันธภาพที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจขึ้น

"คัทลียา เด่นสง่า"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ในการรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น โดยการเรียนรู้และคำนึงถึงผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล

อุปกรณ์

1. อัลบั้มรูปถ่ายของพยาบาลดีเด่นแห่งชาติ ปี 2536
2. วิทยุ-เทป เทปสัมภาษณ์
3. เอกสาร บทสัมภาษณ์ "คัทลียา เด่นสง่า"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวแนะนำถึงประวัติความเป็นมาของพยาบาลดีเด่นแห่งชาติ ปี 2536
2. ให้สมาชิกชมภาพถ่าย และอ่านเอกสาร บทสัมภาษณ์ "คัทลียา เด่นสง่า"
3. ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ซักถามเกี่ยวกับเอกสาร บทสัมภาษณ์ "คัทลียา เด่นสง่า"
4. ผู้นำกลุ่มเปิดเทปสัมภาษณ์ให้สมาชิกฟัง
5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปสาระที่ได้จากการอ่านและฟังบทสัมภาษณ์ "คัทลียา เด่นสง่า" และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และสรุปสาระที่ได้จากการอ่านเอกสาร และฟังบทสัมภาษณ์

กัทธียา เตนสง่า

บทสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ 6 (ผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลผู้ป่วยหนัก) ซึ่งได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่น ประจำปี 2537 คือ คุณทัศนา เหลืองสุภกุลย์ พยาบาลประจำแผนก ไอ.ซี.ยู. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

1. ช่วยเล่าประวัติส่วนตัวและประวัติการศึกษาของพี่ให้น้อง ๆ ฟังหน่อยนะคะ
ชื่อ นางทัศนา เหลืองสุภกุลย์ เกิด 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อปี พ.ศ. 2522 ผลการเรียนเฉลี่ย 3.5 คะแนน

2. ได้เคยศึกษาดูงานที่ไหนมาบ้างคะ?

- คร่าว ๆ นะคะ เคยอบรมศึกษา เรื่อง

1. การพยาบาลเฉพาะสาขาโรคหัวใจและทรวงอก

2. ฝึกอบรมการใช้เครื่องช่วยหายใจ BIRD 'S RESPIRATOR

3. การประชุม THE 6th CONGRESS OF WESTERN PACIFIC ASSOCIATION OF CRITICAL CARE MEDICINE

3. ประวัติการทำงาน มีความเป็นมาอย่างไรบ้างคะ?

- ตั้งแต่จบการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้เข้าทำงานในแผนก ICU และอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

- ได้เลื่อนตำแหน่ง เป็นพยาบาลวิชาชีพ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2531

- ได้เลื่อนตำแหน่ง เป็นพยาบาลวิชาชีพ 6 (ผู้ชำนาญการด้านการพยาบาลผู้ป่วยหนัก) เมื่อปี พ.ศ. 2533 คะแนน

4. มีหน้าที่พิเศษและประสบการณ์การทำงานอย่างไรบ้างคะ?

- เป็นอาจารย์พิเศษเกี่ยวกับการสอน เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต การช่วยฟื้นคืนชีพพื้นฐาน และการใช้เครื่องมือพิเศษในการช่วยชีวิตผู้ป่วย และการใช้เครื่องช่วยหายใจ BIRD 'S RESPIRATOR รวมทั้ง BIRD 'S VOLUME และ BENETT 7200 ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 และหลักสูตรต่อเนื่อง ปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

- เป็นครูพี่เลี้ยงประจำหอผู้ป่วยหนัก ทาหน้าที่นี้เทศและถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์และ เทคนิคในการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนัก
- เป็นวิทยากรในการสอนการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตแก่พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเทคนิค จากโรงพยาบาลชุมชน และบุคลากรในโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
- เป็นวิทยากรในการสอนนักศึกษาวิสัญญีพยาบาล เรื่องการพยาบาลผู้ป่วย วิกฤต การช่วยฟื้นคืนชีพแบบพื้นฐาน การใช้เครื่องมือพิเศษในการช่วยชีวิตและการใช้เครื่อง ช่วยหายใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โรงเรียนวิสัญญี โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
- เกียรติประวัติดีเด่น ได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่น ประจำปี พ.ศ.

2537

5. อยากให้พี่เล่าถึงความประทับใจในการทำงาน

ความประทับใจในการทำงานของพี่ คือ การได้ช่วยเหลือให้คนไข้ที่อยู่ใน ภาวะวิกฤตได้รอดพ้นจากความตายหรือความพิการ และยังสามารถกลับคืนสู่ภาวะปกติได้ มีหลายรายนะคะ เช่น คนไข้แพ้อาหารมา มีอาการเขียว กระสับกระส่าย ตอนนั้นคนไข้ เริ่มเขียวมากขึ้น (Cyanosis) ก็ตัดสินใจใส่ท่อช่วยหายใจ และให้ยาบางตัวก่อนที่จะ รายงานแพทย์และหลังจากนั้น 2 วัน จากคนไข้ที่ไม่รู้สติตัว ต้องใส่ท่อช่วยหายใจ ก็กลับ เป็นปกติ รู้ตัวดี พูดคุยรู้เรื่อง สามารถกลับไปทำหน้าที่ของตนเองได้ ตรงนี้เป็นทั้งความ ภาคภูมิใจและความประทับใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในส่วนนั้น

มีอีกรายหนึ่งนะ คนไข้ไม่รู้สติตัวใส่ท่อช่วยหายใจและต่อเครื่องช่วยหายใจ ใส่สายยางให้อาหาร เราทุ่มพลังกายพลังใจในการดูแลจนกระทั่งผู้ป่วยรู้สติตัวดีขึ้น ถอด เครื่องช่วยหายใจ ถอดสายยางให้อาหารให้คนไข้ จนกระทั่งคนไข้เป็นปกติ และบอกกับ พวกเราว่า คำนูญทุกคำ, การพยาบาลที่ให้อย่าง เราได้รับรู้ได้ แต่สื่อกับเราไม่ได้ และ ขอบขอบคุณในการให้การดูแลและเอาใจใส่เขา ให้เกียรติเขา

ในบางครั้งคนไข้ที่ผ่านพ้นภาวะวิกฤตไป เมื่อมาเจอกับเราก็เข้ามา ทักทายและขอบคุณอีกครั้ง ก็ทำให้เรามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมีพลังใจในการ ทำงานมากขึ้น เช่น คนไข้เด็กรายหนึ่ง มีการติดเชื้อที่สมอง ตอนนี้อยู่ในโรงพยาบาล เด็กจะมีชักเกร็งตลอด และต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ เราก็คอยดูแลเสมหะให้ ให้อาหาร ทางสายยาง มีไข้ก็เช็ดตัวให้ คนไข้หายจากความเจ็บป่วยโดยไม่มีความแทรกซ้อน และ

สามารถกลับไปเรียนหนังสือได้ตามปกติ ไปพบคนไข้อีกครั้งตอนไปรับลูกที่โรงเรียน แม่ของเด็กพาเด็กมาสวัสดิ์ และขอบคุณในการให้ความช่วยเหลือ

โดยสรุปก็คือ ความประทับใจในการทำงานนั้นเกิดจากการได้ใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ไขสถานะวิกฤต ไม่ให้เกิดอันตรายหรือโรคแทรกซ้อน หรือความพิการใด ๆ ให้กับคนไข้ และยังมีส่วนในการสนับสนุนให้การทำงาน และการปรับตัวของคนไข้ให้กลับสู่สภาพเดิมด้วย

6. ในฐานะที่พี่ได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่นนั้น คิดว่าสิ่งใดบ้างที่ทำให้ประสบความสำเร็จจนหน้าที่การงานและช่วยพัฒนาวิชาชีพ

1. ต้องรู้เหตุและผลของการปฏิบัติการพยาบาล เพราะคนไข้ที่เข้าทำการรักษานั้นมีสองด้าน คือ หายหรือตาย หากขาดคุณสมบัติข้อนี้คนไข้คงแย่

2. จริงใจ

3. ตั้งใจทำงาน

4. มีน้ำใจกับผู้ร่วมงาน

5. มีความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างสม่ำเสมอ

6. รักงานและทุ่มเทกับงาน ทำงานด้วยความรู้สึกสนุกสนาน

7. มีเวลาให้กับงาน ช่วยกันวางแผนงานร่วมกันกับผู้ร่วมงาน

8. ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียก่อน

ลงมือปฏิบัติ ความรับผิดชอบของเรานั้นมีแค่เพียงเข้าใจหน้าที่ตามขอบเขตความรับผิดชอบ และรู้เหตุและผลของการปฏิบัติวิชาชีพเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติวิชาชีพ การพยาบาลด้วยคือ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ป่วย ครอบครัว วิชาชีพ องค์การหรือหน่วยงานสังคม ชุมชน หรือความรู้สึกจากการปฏิบัติ ยกตัวอย่างง่าย ๆ หากเราปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เต็มความสามารถ หรือขาดการแก้ไขปัญหาที่สมบูรณ์ ผู้ป่วยและครอบครัวต้องสูญเสียเวลา และเศรษฐกิจอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ป่วยและครอบครัวขาดความเชื่อมั่นในบริการของวิชาชีพและหน่วยงานเรา อาจส่งผลต่อความรู้สึกหวาดกลัวต่อโรงพยาบาลและวิชาชีพ ทำให้เมื่อเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยจะไม่มาได้รับการรักษา แต่ถ้ามีอาการรุนแรงจึงจะมาได้รับการรักษา ซึ่งพี่คิดว่าหากพยาบาลทุกคนมีความตระหนักรู้ในข้อนี้ จะช่วยให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการพยาบาลคงดีขึ้น

7. มีหลักและแนวคิดในการทำงานอย่างไรบ้าง?

- ต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ตั้งใจปฏิบัติงานให้ดีที่สุดอย่างเต็มความรู้ความสามารถ
- ปฏิบัติงานโดยมีสติอยู่ตลอดเวลา และปราศจากความประมาท ยึดหลักความปลอดภัย และความสุภาพของคนไข้

- ต้องให้ความรักและความปรารถนาดีต่อผู้ร่วมงาน จริงใจและช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

- ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ปัญหาย่อมมีทางแก้ไข จะช้าหรือเร็วเท่านั้น ขอให้มีความอดทน และมีความพยายาม ความสำเร็จก็จะเกิดขึ้น

- ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริตต่อการปฏิบัติงาน
- ในการทำงานทุกอย่างคำนึงถึงคุณภาพของงานเป็นหลัก

8. ในความคิดของพี่ "พยาบาลที่ดี " ควรมีคุณลักษณะใดบ้าง?

- ต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีความละเอียดรอบคอบ สามารถให้การดูแลที่มีประสิทธิภาพ โดยนศาสตร์ทางการพยาบาลมาใช้
- ให้การปฏิบัติการพยาบาล โดยเน้นผู้ป่วยเป็นจุดศูนย์กลาง พิจารณาผู้ป่วยอย่างละเอียดถี่ถ้วน สังเกตผู้ป่วยโดยรวมทั้งชีว-จิต-สังคม ให้การพยาบาลได้ถูกต้องตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย
- ต้องมีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้ มีอัธยาศัยดี เพราะพยาบาลต้องมีการพบปะระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย หากขาดคุณลักษณะในข้อนี้ จะทำให้เกิดความบิดเบือนต่อภาพพจน์ของวิชาชีพได้
- ต้องเคารพและปฏิบัติในจรรยาบรรณ พยาบาลที่ดีควรยึดจรรยาบรรณของพยาบาลไว้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน คือมีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน เสียสละ มีกิริยาวาจาสุภาพ สามารถเก็บความลับผู้ป่วยได้
- ทุกนาที่ที่ผ่านไป ไม่สามารถหวนคืนมาได้ ต้องรีบทำงานให้เร็วที่สุด และดีที่สุดด้วย
- ความเป็นมนุษย์ ชำ้ได้จากผลงานที่กระทำ

9. จะฝากอะไรกับน้อง ๆ ร่วมสถาบันบ้างมั๊ยคะ?

ขอฝากสั้น ๆ สัก 2-3 ข้อค่ะ

- ขอให้มีความสนใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
- ขอให้มีความใกล้ชิดและใส่ใจกับคนเข้าห้เพิ่มขึ้น

"ปัจฉิมนิเทศ"

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้สมาชิกแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อการให้ข้อเสนอแนะเรื่องความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
2. เพื่อสรุปผลการให้ข้อเสนอแนะ เรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
3. เพื่อให้สมาชิกนำประโยชน์ที่ได้จากการได้รับข้อเสนอแนะไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

อุปกรณ์ เทปเพลง "คำสัญญา"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกช่วยกันสรุปถึงข้อเสนอแนะเรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลที่สมาชิกได้รับ
2. ผู้นำกลุ่มซักถามสมาชิกว่าเมื่อได้รับข้อเสนอแนะแล้วจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อแสดงความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลได้อย่างไร
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกสรุปผลการให้ข้อเสนอแนะเรื่อง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล และผู้นำกลุ่มสรุปเพิ่มเติม
4. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนและกล่าวปิดการทดลอง
5. ผู้นำกลุ่มเปิดเพลง "คำสัญญา" ให้สมาชิกฟังก่อนปิดการทดลอง

การประเมินผล

สังเกตจากความสนใจ การซักถาม และการสรุปสาระข้อเสนอแนะที่ได้รับ

แบบสอบถามความสํานักในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามให้ตรงความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงบนอักษรหน้าคำตอบที่นักศึกษาต้องการคำตอบที่นักศึกษาตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และจะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักศึกษาแต่อย่างใด

(1) ดารณี ได้รับมอบหมายให้ดูแลคนไข้ที่มีแผลไฟไหม้บริเวณหน้าอก ขณะที่ดารณีทำความสะอาดแผล ได้เผลอทำตัวสั่นสาลึกผ้าปูที่นอนของคนไข้ แต่เนื่องจากอาจารย์ที่นิเทศก์ไม่ได้อยู่บริเวณนั้น ดารณีจึงทำแผลต่อไปจนเสร็จ ท่านคิดอย่างไรกับการกระทำของดารณี

- () ก. เป็นการกระทำผิดพลาดที่พบได้บ่อย แต่ไม่ค่อยเกิดอันตรายกับคนไข้
- () ข. เป็นการกระทำที่ไม่สมควรประพฤติดีตาม เพราะถือว่าขาดความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
- () ค. เป็นการกระทำที่ขาดความคำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา คือการติดเชื้อของแผล

(2) พรจันท์ ไม่เคยดูแลผู้ป่วยที่มีแผลเนื้อตายจากเซลล์อีกเสบมาก่อน แต่เเพอญผู้ป่วยเก่าที่พรจันท์ได้รับมอบหมายไม่สมัครใจอยู่ อาจารย์จึงได้จัดให้พรจันท์ดูแลผู้ป่วยที่เป็นเซลล์อีกเสบรายนี้ หากท่านเป็นพรจันท์ ท่านจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะไม่เป็นอันตรายกับผู้ป่วยและไม่ถูกตำหนิจากอาจารย์.

- () ก. แจ้งกับอาจารย์ว่ายังไม่เคยทำแผลประเภทนี้มาก่อน ขอสังเกตจากเจ้าหน้าที่พยาบาลก่อน
- () ข. ขอความร่วมมือจากพยาบาล ให้ช่วยดูแลในการทำแผลตลอดเวลาการปฏิบัติงาน
- () ค. ซักถาม เรียนรู้ถึงวิธีการทำแผลในผู้ป่วยโรคนี้จากพยาบาล และอาจารย์ก่อนให้การดูแลผู้ป่วย

(3) รสิดา ได้รับมอบหมายให้ฉีดยาเพนนิซิลิน 2 ล้านยูนิตเข้าทางเส้นเลือด ซึ่ง รสิดาไม่ได้สอบถามผู้ป่วยเลยว่า เคยมีอาการแพ้ยาหรือไม่ รสิดา ฉีดยาให้ทันที ภายหลังที่ ผสมยาเสร็จ ท่านคิดอย่างไรกับการกระทำของรสิดา

- () ก. ไม่ถูกต้อง ควรจะสอบถามเกี่ยวกับประวัติการแพ้ยาก่อนฉีด
- () ข. ไม่ถูกต้อง ควรจะมีการทดสอบการแพ้ยาก่อนที่จะฉีด
- () ค. ไม่ถูกต้อง ควรจะสอบถามหรือทดสอบการแพ้ยาก่อนที่จะฉีดให้กับผู้ป่วย เพราะ ถ้าแพ้ยาอาการจะรุนแรงถึงตายได้

(4) กนกจิต ได้เตรียมยาฉีดให้กับผู้ป่วยรายหนึ่ง ขณะที่ถอดปลอกเข็มออกนั้น ปลายเข็มได้สัมผัสกับนิ้วของกนกจิต แต่ด้วยความกลัวว่าอาจารย์ผู้นิเทศก์จะตำหนิ กนกจิต จึงได้นำนิ้วนั้นไปฉีด โดยไม่ได้เปลี่ยนเข็มใหม่ ท่านรู้สึกอย่างไรกับการกระทำของกนกจิต

- () ก. รู้สึกไม่ถูกต้อง แต่คิดว่าคงไม่ผิดเชื่อ เพราะมือสะอาดก่อนถูกเข็ม
- () ข. รู้สึกไม่ถูกต้อง การถูกตำหนิกับการเสี่ยงที่ผู้ป่วยจะเกิดฝีหัวเข็ม ควรยอมรับผิด และถูกตำหนิจะดีกว่า
- () ค. รู้สึกหดหู่ใจที่กนกจิต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าผลเสียที่ผู้ป่วยจะได้รับ

(5) นรีกระจำง ได้ให้การดูแลผู้ป่วยเบาหวานรายหนึ่ง และในแผนการรักษา ของแพทย์ได้สั่งให้ฉีดอินซูลิน 10 ยูนิตให้แก่ผู้ป่วย แต่นรีกระจำง คำนวณยาผิด และ ฉีดอินซูลินให้กับผู้ป่วยเกินขนาด ถ้าท่านเป็นนรีกระจำงท่านรู้สึกอย่างไร

- () ก. กลัวแต่ไม่บอกใครว่าฉีดยาเกินขนาด แต่จะสังเกตอาการของผู้ป่วยใกล้ชิด
- () ข. กลัวแต่จะบอกให้ผู้ป่วยดื่มน้ำหวานหรืออมลูกอมทันที เมื่อมีอาการใจสั่น เหงื่อออก
- () ค. กลัวและรีบบอกให้หัวหน้าเวรทราบ และคอยสังเกตอาการของภาวะน้ำตาลใน เลือดต่ำอย่างใกล้ชิด

(6) ลินดา ได้รับมอบหมายให้ฉีดยาผู้ป่วย 2 รายที่อยู่เตียงติดกัน โดยยาของ ผู้ป่วยรายหนึ่งเป็นยาฉีดเข้ากล้ามเนื้อ แต่ของผู้ป่วยอีกรายหนึ่งเป็นยาฉีดเข้าหลอดเลือดดำ ซึ่งมีปริมาณยาเท่ากัน ลินดาเข้าไปฉีดให้ผู้ป่วยตามลำพัง ภายหลังจึงทราบว่าตนฉีดยาให้ผู้ป่วย

สลักกัน คือน้ำยาที่ฉีดเข้ากล้ามเนื้อไปฉีดเข้าหลอดเลือดดำ แต่ลินดาทราบว่ายานี้ฉีดเข้าได้ทั้งสองทาง หากท่านเป็นลินดาท่านรู้สึกอย่างไร

- () ก. ไม่สบายใจ แต่ลงบันทึกรายงานการฉีดยาลงในแบบฟอร์มรายงานการฉีดยาตรงตามคำสั่งแพทย์ตามปกติ
- () ข. ไม่สบายใจบอกกล่าวกับเพื่อนนักศึกษาที่ไว้ใจได้ และร่วมกันเฝ้าสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด
- () ค. ไม่สบายใจ จึงรายงานให้อาจารย์ประจำหอผู้ป่วยทราบ เพื่อที่จะหาทางแก้ไขมิให้ผู้ป่วยได้รับอันตราย

(7) นิสิตา ได้รับมอบหมายให้ทำการพยาบาล โดยแพทย์สั่งให้ยาเจนด้ามัยซิน จำนวน 80 มิลลิกรัม ให้หยดช้า ๆ ร่วมกับน้ำเกลือ นิสิตามีความเข้าใจว่าสามารถฉีดยานี้เข้าเส้นเลือดดำได้เลย จึงได้ปฏิบัติตามความเข้าใจของตนเอง เมื่อหัวหน้าเวรได้มาตรวจสอบการทำงาน จึงได้ถามนิสิตาว่าได้ฉีดยาเจนด้ามัยซินผสมเข้าไปในน้ำเกลือแล้วค่อย ๆ หยดช้า ๆ หรือไม่ หากท่านเป็นนิสิตาท่านจะทำอย่างไร

- () ก. บอกว่ายังไม่ได้ทำ และนำยาไปผสมในน้ำเกลือและหยดให้ผู้ป่วยช้า ๆ อีกครั้ง
- () ข. บอกว่าใช่ และไปแนะนำให้ผู้ป่วยสังเกตว่ามีอาการผิดปกติเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้ามีให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลให้ทราบ
- () ค. บอกกับหัวหน้าเวรว่าตนเองทำผิด และร่วมกับหัวหน้าเวรสังเกตอาการผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วย และให้ผู้ป่วยหมั่นสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงของตนเอง

(8) มารตี ตั้งครรภ์ครั้งแรก ภายหลังคลอดได้ 3 วัน แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ ท่านคิดว่าควรจะให้คำแนะนำอะไรแก่มารตีก่อนกลับบ้าน

- () ก. แนะนำให้เลี้ยงนมบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวน้อย 4 เดือน และได้รับประทานอาหารที่ช่วยสร้างน้ำนม
- () ข. แนะนำการปฏิบัติตัวหลังคลอดแก่มารดา เช่น การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การรักษาความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์
- () ค. แนะนำการปฏิบัติตัวหลังคลอด การเลี้ยงบุตร และการมาตรวจหลังคลอด

(9) เต้นดวง เป็นนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน เต้นดวง ได้ดูแลในเรื่องการให้ยาอินซูลิน แต่ไม่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องของอาหารที่เหมาะสมกับโรค และภาวะแทรกซ้อนจากการได้รับยาอินซูลิน ท่านคิดอย่างไรกับการกระทำของเต้นดวง

- () ก. คิดว่าเป็นสิ่งปกติ เพราะนักศึกษาพยาบาลมักให้ยา โดยไม่ได้อธิบายหรือพูดคุยกับผู้ป่วยถึงผลแทรกซ้อนของยาที่ได้รับ
- () ข. คิดว่าเป็นสิ่งที่ควรแก้ไข เพราะหากผู้ป่วยไม่ได้รับความแนะนำ อาจปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง และจะทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนภายหลัง
- () ค. คิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง และจัดเป็นการกระทำที่ขาดการคำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการดำเนินโรครุนแรงขึ้น และเรื้อรังขึ้น

(10) จัตรแก้ว ได้ดูแลผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว ขณะที่จัตรแก้วเช็ดตัวทำความสะอาดร่างกายให้กับผู้ป่วยอยู่นั้น จัตรแก้วจะพูดกับผู้ป่วยตลอดเวลา เช่น "เตี้ยวเช็ดหน้าหน่อยนะคะ" "จะพลิกตัวเช็ดหลังให้หน่อยคะ" บปรากฏว่า มีพยาบาลผู้หนึ่งเข้ามาบอกกับจัตรแก้วว่า "น้อง ผู้ป่วยไม่รู้สึกตัว ไม่ต้องบอกหรือกร รึบ ๆ ทาไปเลย" หากท่านเป็นจัตรแก้ว ท่านจะทำอย่างไร

- () ก. ปฏิบัติตามคำแนะนำของพยาบาลผู้นั้น และเร่งปฏิบัติให้งานเรียบร้อยเร็วขึ้น
- () ข. นำนั้ญหามาปรึกษาเพื่อน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติ หากเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีก
- () ค. ปฏิบัติตามเดิม เพราะรู้สึกว่าคุณป่วยยังมีชีวิตจิตใจอยู่

(11) มาชา ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยหญิงชรา ซึ่งช่วยเหลือตัวเองได้น้อย จากการมีอาการอ่อนเพลีย ร่วมกับอาการถ่ายเหลวบ่อย มีญาติคือหลานสาวอายุ 10 ขวบ คอยดูแลหญิงชรา หากท่านเป็นมาชา ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

- () ก. เลี่ยงไปทำงานอื่น ขณะที่หญิงชรากำลังถ่าย และให้หลานคอยให้ความช่วยเหลือ ากลั ๆ
- () ข. ช่วยพลิกตะแคงตัวและให้หลานทำความสะอาดกัน
- () ค. ช่วยหลานสาวหญิงชราในการทำความสะดวกบริเวณกัน ภายหลังขับถ่าย

(12) ชาวนี้ ได้ออกปฏิบัติงานในชุมชน และได้พบเด็กชายทองดี เริ่มมีอาการของการขาดสารอาหาร ซึ่งมีลักษณะผอมแห้ง พัฒนาการช้ากว่าวัย หากท่านเป็นชาวนี้ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

- () ก. ให้คำแนะนำเรื่องอาหาร และอาหารเสริมที่ ด.ช.ทองดี ควรได้รับ แก่มารดาของ ด.ช.ทองดี
- () ข. พูดยืนยันให้มารดาของ ด.ช. ทองดี รู้ถึงผลของการขาดสารอาหาร ว่าจะทำให้เกิดอันตรายกับเซลล์สมอง ทำให้พัฒนาการทางสติปัญญาช้าและทำให้ ด.ช.ทองดี เกิดมีพัฒนาการที่ไม่เหมาะสม
- () ค. ให้คำแนะนำและติดตามประเมินผลภาวะการขาดสารอาหารของ ด.ช.ทองดี อย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันมิให้ ด.ช.ทองดี มีการหยุดชะงักของพัฒนาการด้านสมอง

(13) อุมพร ได้รับมอบหมายให้เฝ้ายาเสพติดบนตอมัยชินในผู้ป่วยวัณโรค ผู้ป่วยได้บอกอุมพรว่า ตั้งแต่ได้รับยามา มีอาการหุ้อและได้ยินเสียงไม่ชัดเจน อุมพรได้พยักหน้ารับรู้ และหลังจากนั้นอุมพร ได้ไปให้การพยาบาลกับผู้ป่วยอื่น โดยลืมลงบันทึกและรายงานอาการที่พบให้แพทย์ทราบ แพทย์ยังคงรักษาด้วยยาเดิมแก่ผู้ป่วยต่อไป จนกระทั่งผู้ป่วยมีการได้ยินเสียงไป ท่านคิดอย่างไรต่อการปฏิบัติของอุมพร

- () ก. คิดว่าเป็นการขาดความรู้ความเข้าใจ จนทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตราย
- () ข. คิดว่าเป็นการประมาทเลินเล่อ จึงทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตราย
- () ค. คิดว่าเป็นการไม่สมควร ที่ลืมเรื่องการลงบันทึกและรายงานอาการ เพราะทำให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่บกพร่อง และได้รับความผิดปกติเพิ่มขึ้น

(14) บณิดา ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่พิเศษ คือ จัดและแจกยาให้กับผู้ป่วยทุกคนในหอผู้ป่วยหากท่านเป็นบณิดา ท่านจะปฏิบัติอย่างไรในการให้ยาก่อนอาหาร

- () ก. ถามชื่อผู้ป่วยก่อน และแจกให้ครบทุกคน โดยไม่ต้องกล่าวอะไรเพิ่มเติม
- () ข. แจกยาให้กับผู้ป่วย และให้คำแนะนำว่ายาที่ได้รับอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนอะไรบ้าง
- () ค. ให้คำแนะนำกับผู้ป่วยทุกรายว่า ควรรับประทานอาหารภายหลังจากได้ยาอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง เพื่อให้ประสิทธิภาพของยาได้ผลดีในการรักษา

(15) ใหม๋ ได้รับมอบหมายให้สวนบัสสาวะผู้ป่วยรายหนึ่ง ซึ่งกำลังจะเข้าผ่าตัด
กะเพาะอาหาร ขณะเตรียมของเครื่องใช้เรียบร้อยแล้ว พยาบาลเร่งให้ใหม่ทำเร็ว ๆ

เพราะห้องผ่าตัดได้ส่งเจ้าหน้าที่มารับผู้ป่วยแล้ว หากท่านเป็นใหม่ ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

- () ก. ปฏิบัติอย่างรวดเร็ว โดยรวบรัดขั้นตอน ไม่ทำตามแผนที่วางไว้ เพราะคิดว่า
คงไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับผู้ป่วย
- () ข. เรียกเพื่อนมาช่วย เพื่อจะได้ทำงานได้เร็วขึ้น และถูกขั้นตอนตามแผนที่วางไว้
โดยไม่เสียเวลาผู้ป่วยไปห้องผ่าตัด
- () ค. ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้เรียนมา และวางแผนไว้ทุกขั้นตอนแต่เร่งให้เร็วขึ้นเพราะ
ถ้ารวบรัดขั้นตอน อาจเกิดผลเสียแก่ผู้ป่วยได้

(16) พงษ์เทพ เป็นโรคต่อมไทรอยด์เป็นพิษ แพทย์ได้รับพงษ์เทพ ไว้ทำการผ่าตัด
พงษ์เทพกลัวและวิตกกังวลมาก หากท่านได้ดูแลพงษ์เทพ ท่านจะปฏิบัติอย่างไร เพื่อลด
ความวิตกกังวลของพงษ์เทพ

- () ก. อธิบายการปฏิบัติตัวก่อนเข้ารับการผ่าตัด พร้อมทั้งบอกเหตุผลให้ทราบ
- () ข. ประเมินความรู้และการเตรียมตัวก่อนเข้ารับการผ่าตัด และอธิบายการผ่าตัด
ให้พงษ์เทพพอเข้าใจ
- () ค. ประเมินความวิตกกังวลและอธิบายถึงการผ่าตัดอย่างง่าย ๆ และสอนการปฏิบัติตน
ก่อนได้รับการผ่าตัด รวมทั้งพาไปพูดคุยกับผู้ป่วยอื่นที่ได้รับการผ่าตัดชนิดเดียวกัน

(17) พนิดา ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในตอนเย็นก่อนขึ้น
ปฏิบัติงาน พนิดาได้ขึ้นไปสังเกตอาการและศึกษารายงาน พบว่าผู้ป่วยไม่มีอาการเหนื่อย
หอบ ในตอนเช้าของวันที่ขึ้นปฏิบัติงาน ผู้ป่วยเริ่มมีอาการเปลี่ยนแปลง โดยหายใจเหนื่อย
หอบเพิ่มขึ้น ถ้าท่านเป็นพนิดาควรจะปฏิบัติอย่างไร

- () ก. ปฏิบัติตามแผนการพยาบาลเดิมที่ได้วางแผนไว้
- () ข. เปลี่ยนแผนการพยาบาลใหม่ โดยประเมินสภาพของผู้ป่วย และให้การพยาบาล
ตามอาการ เพื่อป้องกันอาการหายใจล้มเหลว
- () ค. วางแผนในการให้การพยาบาลร่วมกับอาจารย์ที่นิเทศใหม่ ดูแลผู้ป่วยอย่าง
ใกล้ชิด เพราะผู้ป่วยอาจเกิดอาการหายใจล้มเหลวได้

(18) วารุณี ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลได้ติดตามเยี่ยมอาการนางบุญเต็ม ซึ่งเพิ่งออกจากโรงพยาบาลภายหลังคลอดได้ 3 วัน และได้พบว่าบุตรของนางบุญเต็ม มีอาการถ่ายเหลว ประมาณ 2-3 ครั้ง จากการสังเกตของวารุณี พบว่า นางบุญเต็มมีลักษณะไม่ดี หากท่านเป็นวารุณี ท่านจะวางแผนในการให้การพยาบาลอย่างไร

- () ก. สอนให้ผสมน้ำเกลือผงด้วยน้ำต้มสุก และให้ยาแก้ท้องเสีย
- () ข. สาธิตการผสมน้ำเกลือด้วยตนเอง และกล่าวย้ำให้รักษาความสะอาดในการเตรียมน้ำเกลือผง
- () ค. ให้ทารกดื่มน้ำและนมชั่วคราว และผสมน้ำเกลือผงให้ดูดแทน ถ้าอาการไม่ทุเลา ให้รับน้ำส่งโรงพยาบาล

(19) ขณะที่ซิดชบา กำลังปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก ได้มีญาติของนายพงษ์ศักดิ์ เข้ามาขอยาแก้ปวดซิดชบา หากท่านเป็นซิดชบา ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

- () ก. ให้ยาแก้ปวดแก่ญาติของพงษ์ศักดิ์ทันทีที่ญาติขอ
- () ข. ซักถามความเจ็บป่วยของพงษ์ศักดิ์จากญาติ แล้วจึงให้ยาแก้ปวด
- () ค. เดินไปหาพงษ์ศักดิ์ ซักถามและค้นหาสาเหตุของความเจ็บปวด ก่อนที่จะให้ยาแก้พงษ์ศักดิ์

เฉลยคำตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ก	ข	ค
1	1	2	3
2	1	2	3
3	1	2	3
4	1	2	3
5	1	2	3
6	1	2	3
7	1	2	3
8	1	2	3
9	1	2	3
10	1	2	3
11	1	2	3
12	1	2	3
13	1	2	3
14	1	2	3
15	1	2	3
16	1	2	3
17	1	2	3
18	1	2	3
19	1	2	3

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสําคัญในการรับผิดชอบต่อการประกอบ
วิชาชีพพยาบาล

ข้อที่	อำนาจจำแนก
1	2.22
2	2.33
3	3.99
4	2.94
5	2.94
6	3.57
7	2.30
8	2.98
9	3.34
10	5.21
11	2.17
12	3.60
13	3.14
14	2.42
15	5.92
16	2.99
17	2.93
18	3.33
19	2.65

ภาคผนวก ข
แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความสำคัญในความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกรัก

คนที่	คะแนนความสำคัญในความรับผิดชอบ ต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล		ผลต่างของ คะแนนความ สำคัญในความ รับผิดชอบต่อ การประกอบ วิชาชีพพยาบาล	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง				
1	43	50	+ 3	1	1	-
2	46	53	+ 3	4	4	-
3	48	54	+ 1	5.5	5.5	-
4	45	52	+ 3	2.5	2.5	-
5	46	54	+ 5.5	5.5	5.5	-
6	40	52	+ 7.5	2.5	2.5	-
7	43	55	+ 7.5	7.5	7.5	-
8	47	55	+ 5.5	7.5	7.5	-
				ผลรวม	36	0

$$T = 0^{**}$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ
พยาบาล ก่อนและหลังได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

คนที่	คะแนนความสำคัญในความรับผิดชอบต่อ การประกอบวิชาชีพพยาบาล		ผลต่างของ คะแนนความ สำคัญในความ รับผิดชอบต่อ การประกอบ วิชาชีพพยาบาล	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง				
1	45	52	+ 7	6	6	-
2	48	52	+ 4.5	6	6	-
3	50	52	+ 2	6	6	-
4	42	51	+ 8	4	4	-
5	49	54	+ 6	8	8	-
6	47	49	+ 2	2.5	2.5	-
7	47	49	+ 2	2.5	2.5	-
8	42	46	+ 4.5	1	1	-
				ผลรวม	36	0

$$T = 0^{**}$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่างของ คะแนนความ สำคัญใน ความรับผิดชอบ ต่อการ ประกอบวิชา ชีพพยาบาล	อันดับ	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่างของ คะแนนความ สำคัญใน ความรับผิดชอบ ต่อการ ประกอบวิชา ชีพพยาบาล	อันดับ
1	43	50	+ 9.5	4	45	52	+ 7	8
2	46	53	+ 9.5	11	48	52	+ 4	8
3	48	54	+ 7	13	50	52	+ 2	8
4	45	52	+ 9.5	8	42	51	+ 9	5
5	46	54	+12.5	13	49	54	+ 5	13
6	40	52	+15.5	8	47	49	+ 2	2.5
7	43	55	+15.5	15.5	47	49	+ 2	2.5
8	47	55	+12.5	15.5	42	46	+ 4	1

$$U = 8.5^{**}$$

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \Sigma R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2+1)}{2} - \Sigma R_2$$

$$U_1 = 8 \times 8 + \frac{8(8+1)}{2} - 91.5$$

$$= 8.5$$

$$U_2 = 8 \times 8 + \frac{8(8+1)}{2} - 44.5$$

$$= 55.5$$

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวยุพา ทิพย์อลงกต

บิดาชื่อ นายเจริญศักดิ์ ทิพย์อลงกต มารดาชื่อ นางยี่ แซ่เตียว

เกิดวันที่ 26 ธันวาคม 2507

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 81/11 ถนนสวรรค์วิถี อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

โทรศัพท์ (056) 223072

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2530 วิทยากรย์ 3 วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พ.ศ. 2532 วิทยากรย์ 4

พ.ศ. 2536 วิทยากรย์ 5

ปัจจุบัน วิทยากรย์ 5 ระดับที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

สวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

พ.ศ. 2526 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

พ.ศ. 2530 ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์

วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์

พ.ศ. 2538 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร